

CODUL DE ETICA SI DEONTOLOGIE PROFESIONALA AL PERSONALULUI CONTRACTUAL

***DIN SPITALUL JUDETEAN DE URGENTA
SATU MARE
2023***

Misiunea noastra

"Cei mai buni pentru o viata mai buna- lupta pentru viata, aceasta este misiunea noastra a medicilor a tuturor angajatilor din cadrul Spitalului Judetean de Urgenta Satu Mare".

Cuprins

PREAMBUL.....	6
Misiunea noastră.....	6
Viziunea noastră	6
https://www.integritate.eu/Files/Files/Ghid_Incompatib_ConflicteInterese_2011/ghid%20incomp%20si%20conflicte%202019.pdf	8
8	8
CAPITOLUL I.....	9
ART. 8 Libertatea opiniilor	13
ART. 9 Activitatea publică	14
ART. 10 Activitatea politică.....	14
ART. 11 Folosirea imaginii proprii	14
ART. 12 Cadrul relațiilor în exercitarea atribuțiilor funcției.....	14
ART. 14 Interdicția privind acceptarea cadourilor, serviciilor și avantajelor	15
ART. 15 Participarea la procesul de luare a deciziilor	15
ART. 16 Obiectivitate în evaluare	16
ART. 17 Folosirea abuzivă a atribuțiilor funcției deținute	16
ART. 18 Utilizarea resurselor publice	17
ART. 19 Limitarea participării, la achiziții, concesiuni sau închirieri	17
CAPITOLUL III	18
COORDONAREA ȘI CONTROLUL APLICĂRII NORMELOR DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ PENTRU PERSONALUL CONTRACTUAL	18
ART. 20 Sesizarea	18
ART. 21 Soluționarea sesizării	18
CAPITOLUL IV	20
ETICA ȘI DEONTOLOGIA MEDICILOR	20
ART. 22 Domeniul de aplicare principii generale.....	20
ART. 23 Despre independența profesională a medicului si responsabilitate	20
ART. 24 Secretul profesional este obligatoriu, cu excepția situațiilor expres prevăzute de lege.....	21
ART. 25 Reguli generale de comportament în activitatea medicală	21
ART. 26 Obligatorietatea acordării asistenței medicale	22
ART. 27 Întreținerea si folosirea cunoștințelor profesionale.....	22
ART. 28 Integritatea imaginea medicului.....	22
ART. 29 Onorarii si atragerea bolnavilor	24
ART. 30 Îndatoriri față de bolnavi.....	24
A. Respectarea drepturilor persoanei	24
B. Relația cu pacientul	24
C. Consimțământul.....	25
ART. 31 Probleme ale îngrijirii minorilor	25
ART. 32 Eliberarea de documente medicale	25
ART. 33 Indatoriri față de comunitate.....	26
ART. 35 Consultul medical	26
ART. 36 Raporturi cu profesioniști din domeniul medical	27

ART. 37 Reguli privind cercetarea medicală/studii clinice pe subiecți umani.....	27
Experimentele privind donarea ființei umane sunt interzise.	30
ART. 38 Exercițiul medianei de expertiză judiciară.....	30
ART. 39 Atentarea la viața și integritatea fizică a bolnavului. Eutanasia	31
ETICA SI DEONTOLOGIA MEDICILOR DENTIȘTI	31
ART. 40 Domeniul de aplicare si principii generale	31
ART. 41 Despre independența profesionala a medicului dentist și responsabilitate.....	31
ART. 43 Relațiile dintre medici.....	32
ART. 44 Reclama si publicitatea	33
CAPITOLUL VI.....	34
ETICA ȘI DEONTOLOGIA FARMACISTULUI.....	34
ART. 45 Principii generale	34
ART. 46 Responsabilitatea personală si independența farmaciștilor	35
succes îndatoririle profesionale. In acest sens trebuie să se informeze asupra specificului accesului la mijloacele necesare pentru exercitarea profesiei la standardele necesare;.....	35
ART. 47 In exercitarea funcției, farmacistul-șef are următoarele obligații:	35
ART. 48 Competența profesională	36
ART. 49 Confidențialitatea.....	36
ART. 51 Concurența neloyală	38
ART. 53 Servicii farmaceutice de urgență.....	38
ART. 54 Incompatibilități.....	40
CAPITOLUL VII.....	41
ETICA ȘI DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI ȘI CHIMISTULUI	41
ART. 56 Dispoziții generale	41
ART. 57 Responsabilitatea personală.....	41
ART. 58 Calitate excelență.....	42
ART. 59 Dezvoltarea profesională continuă.....	42
ART. 60 Onestitate și integritate	42
ART. 61 Relații care se stabilesc în exercitarea profesiei de biochimist, biolog și chimist din sistemul sanitar.....	43
ART. 62 Independența și imparțialitatea	44
ART. 64 Conflictul cu convingerile morale și etice	44
ART.65 Delegația și supravegherea	45
ART. 66 Publicitatea.....	45
ART. 67 Dispoziții finale.....	45
CAPITOLUL VIII	45
ETICA ȘI DEONTOLOGIA PSIHOLOGULUI.....	45
ART. 68 Principiul respectării drepturilor demnității oricărei persoane	45
ART. 69 Principiul responsabilității profesionale și sociale.....	47
ART. 71 Standarde etice generale	48
ART. 72 Standarde cu privire la relațiile umane	49
ART. 73 Standarde de confidențialitate.....	51
ART. 74 Standarde de conduită colegială	52
ART. 75 Standarde de înregistrare, prelucrare si păstrare a datelor	52

ART. 76 Terapie și consiliere	53
CAPITOLUL IX	58
ETICA ȘI DEONTOLOGIA ASISTENTULUI MEDICAL GENERALIST, A MOAȘEI ȘI A ASISTENTULUI MEDICAL	58
ART. 79 Principii generale	58
ART. 80 Responsabilitatea personală, integritatea și independența profesională a asistenților	58
ART. 81 Raporturi profesionale cu alți profesioniști din domeniul medico-sanitar	59
A. Raporturile profesionale cu alți profesioniști din domeniul sanitar	59
B. Raporturile profesionale cu instituțiile	60
ART. 82 Educația medicală continuă	60
ART. 83 Obligații etice și deontologice	60
Consimțământul	61
ART. 84 Situații speciale în practicarea profesiei în sistem instituționalizat	62
ETICA ȘI DEONTOLOGIA AUDITORULUI INTERN	65
ART. 88 Introducere	65
ART. 89 Principii fundamentale	65
C. Confidențialitatea	66
D. Competența profesională	66
ART. 90 Reguli de conduită	66
A. Integritatea:	66
B. Independența și obiectivitatea:	67
C. Confidențialitatea:	67
D. Competența:	67
ART. 91 Dispoziții finale	68
CAPITOLUL XI	68
ETICA ȘI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC	68
ART. 92 Principii deontologice	68
ART. 94 îndatoriri profesionale și raporturile dintre consilieri juridici	69
ART. 95 Imaginea profesiei	70
ART. 96 Dispoziții finale	71
CAPITOLUL XII	71
ETICA ȘI CONDUITA PERSONALULUI TESA	71
ART. 97 Obiective	71
ART. 98 Asigurarea unui serviciu public de calitate	72
ART. 99 Loialitatea față de Constituție și lege	72
ART. 100 Loialitatea față de autoritățile și instituțiile publice	72
Personalului TESA îi este interzis:	73
ART. 101 Activitatea publică	73
ART. 102 Cadrul relațiilor în exercitarea funcției	74
ART. 103 Interdicția privind acceptarea cadourilor, serviciilor și avantajelor	74
ART. 104 Participarea la procesul de luare a deciziilor	75
ART. 106 Dispoziții finale	75
CAPITOLUL XIII	76
Etica în Managementul calității serviciilor medicale	76
Art. 107 Conduita personalului încadrat în Serviciul de management al calității serviciilor de sănătate	76

Cod de conduită etică în achiziții publice	77
Art. 108 Etica în achizițiile publice	77
Art. 109 Definiții și terminologie specifică domeniului achizițiilor publice	78
Art. 110 Principiile fundamentale și regulile de conduită;	79
(1) Integritatea	79
Art.111. Spețe reglementate și situații cu potențial de risc.....	85
Art. 112	87
(1) Remedii punctuale	87
Art. 113	89
(2) Mecanismul intern de verificare a declarațiilor privind conflictele de interese.....	90
Cine face verificarea?	90
DECLARAȚIE	95
de confidențialitate și imparțialitate.....	95
FORMULAR DE INTEGRITATE DATE PRIVIND FACTORUL DECIZIONAL	97
DISPOZIȚII FINALE.....	100
ART. 115 Răspunderea personalului contractual al Spitalului Județean de Urgență Satu Mare.....	100
ART.116 Asigurarea publicității codului de conduită.....	100

PREAMBUL

Misiunea noastră

Misiunea Spitalului Județean de Urgență Satu Mare este aceea de a oferi servicii medicale de o înaltă calitate, de a îmbunătăți starea sănătății populației din zona pe care o deservește, precum și de a ne orienta permanent către necesitățile actuale ale pacienților și de a le furniza servicii medicale integrate și aliniate la principiul îmbunătățirii continue.

Viziunea noastră

Viziunea conducerii Spitalului Județean de Urgență Satu Mare este de a construi imaginea unei instituții medicale de prestigiu, reprezentativ pentru județul Satu Mare, de a dobândi și menține o bună reputație a spitalului prin calitate. Calitatea serviciilor noastre medicale trebuie să constituie un exemplu pentru unitățile medicale similare și o recomandare pentru pacienții noștri!

Principiile eticii sunt generale, indiferent de locul de muncă al personalului angajat în spital, de aceea, orice abdicare de la principiul universalității, în virtutea căruia orice om este privit ca demn de respect și de ajutorare prin însăși calitatea sa umană, este un regres etic.

De asemenea, un regres etic este orice abdicare de la principiul în virtutea căruia omul este un "scop în sine".

O serie de abateri de la relațiile interumane ce trebuie să se manifeste între membrii corpului medical, între corpul medical și celelalte categorii de personal din cadrul spitalului, între aceștia și beneficiarii serviciilor noastre, merită a fi enunțate și analizate tocmai pentru a stabili care sunt normele deontologice ce trebuie să ne conducă activitatea.

În dorința de îmbunătățire a relațiilor interumane, conducerea Spitalului Județean de Urgență Satu Mare a procedat la întocmirea prezentului Cod de etica și deontologie profesională valabil pentru întreg personalul angajat al instituției.

Fără a avea pretenția că actuala formă a codului este una perfectă, sau că dorim a substitui activitatea și autoritatea asociațiilor și organizațiilor profesionale - Colegiul Medicilor din România, Colegiul Medicilor Dentiști din România, Colegiul Farmaciștilor din România, Ordinul Biologilor, Chimistilor și Biochimistilor din România, Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, Colegiului Național al Asistenților Sociali, Colegiul Psihologilor din România, vă aducem la cunoștință acest cod, cu precizarea că suntem deschiși oricăror critici, sugestii de îmbunătățire și dezvoltare, atât din partea personalului Spitalului Județean de Urgență Satu Mare, cât și din partea

pacienților beneficiari ai serviciilor medicale sau ale aparținătorilor care dezvoltă un interes pentru acest cod.

Baza legală

Elaborarea prezentului Cod de etica si deontologie profesionala al personalului Spitalului Județean de Urgență Satu Mare are la bază, ca temei legal, următoarea legislație în vigoare:

- > Ordinul M.S nr.1502/2016 pentru aprobarea componenței și a atribuțiilor Consiliului etic care funcționează în cadrul spitalelor publice;
- > Legea nr.95/2006 republicată, privind reforma în domeniul sănătății, cu modificările și completările ulterioare,
- > Ordonanta de Urgenta a Guvernului nr. 57/2019 privind Codul Administrativ;
- > Hotărârea Colegiului Medicilor din România nr.2/2012 cu modificările și completările ulterioare, privind adoptarea Statutului și a Codului de deontologie medicală ale Colegiului Medicilor din România;
- > Decizia Colegiului Medicilor Dentiști din România nr.15/2010 privind adoptarea Codului deontologic al medicului dentist;
- > Decizia Colegiului Farmaciștilor din România nr.1/2005 privind adoptarea Statutului Colegiului Farmaciștilor din România și a Codului deontologic al farmacistului, cu modificările ulterioare;
- > Legea nr.460/2003 actualizată, privind exercitarea profesiunilor de biochimist, biolog și chimist, înființarea, organizarea și funcționarea Ordinului Biochimiștilor, Biologilor Chimiciștilor in sistemul sanitar din România;
- > O.U.G. nr.144/ 2008 actualizată, privind exercitarea profesiei de asistent medical generalist, a profesiei de moașă si a profesiei de asistent medical, precum si organizarea si funcționarea Ordinului Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România;
- > Hotărârea OAMGMAMR nr.2/2009 privind adoptarea Codului de etică si deontologie al, asistentului medical generalist al moașei și al asistentului medical din România;
- > Legea nr. 466/2004 privind statutul asistentului social;
- > Hotărârea Colegiului Național al Asistenților Sociali nr.1/2007 privind Codul deontologic al profesiei de asistent social, cu modificări ulterioare;
- > Legea nr.213/2004 actualizată, privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România;
- > H.G.nr.788/2005 actualizată privind Normele metodologice de aplicare a Legii nr.213/2004 actualizată,

privind exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, înființarea, organizarea și funcționarea Colegiului Psihologilor din România;

- > Codul Deontologic al Profesiei de Psiholog cu drept de liberă practică;
- > Codul Deontologic al Psihologului clinician, consilierului psihologic și psihoterapeutului din România;
- > Legea nr.514/2003 privind exercitarea profesiei de consilier juridic, cu modificările și completările ulterioare;
- > Statut nr.1/2004 al profesiei de consilier juridic;
- > Codul deontologic al consilierului juridic;
- > Legea nr.672/2002, privind auditul public intern, republicată în Monitorul Oficial, Partea I nr.856 din 5 decembrie 2011;
- > Ordinul MFP nr. 252/2004 pentru aprobarea Codului privind conduita etica a auditoriului intern;
- > Legea nr.571/14.12.2004 privind protecția personalului din autoritățile publice și din alte unități care semnaleză în căldări ale legii;
- > Legea nr. 46/2003 actualizată, privind drepturile pacientului;
- > Ordinul nr.1410/2016 privind aprobarea normelor de aplicare a Legii drepturilor pacientului nr.46/2003, publicată în Monitorul Oficial, nr.1009 din 15/12/2016;
- > "Ghid privind incompatibilitățile și conflictele de interese" emis de A.N.I., ediția 2019, se regăsește la adresa:

https://www.integritate.eu/Files/Files/Ghid_Incompatib_ConflicteInterese_2011/ghid%20incomp%20si%20conflicte%202019.pdf

- > LEGE Nr. 184/2016 - privind instituirea unui mecanism de prevenire a conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică;
- > LEGE nr. 98/ 2016 privind achizițiile publice, cu toate modificările și completările ulterioare;
- > H.G. nr. 395/2016 privind Norme Metodologice din 2 iunie 2016 de aplicare a prevederilor referitoare la atribuirea contractului de achiziție publică/acordului-cadru din Legea nr. 98/2016 privind achizițiile publice, cu toate modificările și completările ulterioare;
- > LEGE Nr. 176/2010 - privind integritatea în exercitarea funcțiilor și demnităților publice, pentru modificarea și completarea Legii nr. 144/2007 privind înființarea, organizarea și funcționarea Agenției Naționale de Integritate, precum și pentru modificarea și completarea altor acte normative;

- > "Îndrumar pentru Autoritățile Contractante privind Conflictetele de Interese în Procesele de achiziții publice, în baza Legislației Naționale Privind Achizițiile Publice și a Strategiei Naționale în Domeniul Achizițiilor" - elaborat de Agenția Națională pentru Achiziții Publice, ediția 2017, se regăsește la adresa: http://anap.gov.ro/web/wp-content/uploads/2017/03/CoI-Guide-Final-Version-17082017-agreed-with-ANAP-TT_v1.pdf.

CAPITOLUL I

DOMENIUL DE APLICARE SI PRINCIPII GENERALE

ART. 1 Domeniul de aplicare

Codul de conduită etică și profesională a personalului contractual din Spitalului Județean de Urgență Satu Mare stabilește norme de conduită etică și profesională pentru întregul personal contractual și formulează principiile care trebuie respectate în relația cu pacienții, partenerii, colegii, în vederea creșterii încrederii și prestigiului instituției.

Codul de conduită etică și deontologie profesională al personalului contractual din cadrul Spitalului Județean de Urgență Satu Mare va fi numit în continuare „cod” sau „cod de conduită”.

Normele de conduită etică și profesională prevăzute de prezentul Cod sunt obligatorii pentru personalul contractual din cadrul spitalului încadrat în baza prevederilor Legii nr. 53/2003 - Codul Muncii, cu modificările ulterioare, indiferent de durata raporturilor de muncă sau de locul în care este prestată munca.

Prevederile prezentului Cod de conduită etică și profesională se aplică și persoanelor care lucrează în spital detașați, colaboratori, voluntari sau elevi / studenți (care fac practică în spital).

Colaboratorii și furnizorii noștri trebuie să se conformeze la rândul lor acestor condiții, dat fiind faptul că acceptarea Codului este una dintre cerințele pentru a putea colabora cu Spitalului Județean de Urgență Satu Mare

Prezentul Cod de conduită etică și profesională a personalului din Spitalului Județean de Urgență Satu Mare este aprobat de către managerul instituției ca Anexă la Manualul Sistemului de Management al Calității Serviciilor de Sănătate (SMCSS).

Dispozițiile Codului de conduită etică și profesională produc efecte pentru toți angajații din instituție de la data comunicării, iar noii angajați vor lua la cunoștință de conținutul Codului de conduită etică și profesională anterior semnării contractului individual de muncă.

Codul de conduită etică și profesională va fi adus la cunoștința salariaților, astfel:

- > Prin intermediul șefilor de secție, laboratoare, compartimente, asistenți șefi, pentru personalul existent;
- > Prin intermediul șefului biroului R.U.N.O.S., pentru personalul nou angajat;
- > Broșuri puse la dispoziția personalului.

Obiectivele prezentului Cod de conduită etică și profesională urmăresc să asigure creșterea calității

serviciului public, o bună administrare în realizarea interesului public, precum și eliminarea birocrăției și a faptelor de corupție, prin:

- > Reglementarea normelor de conduită profesională necesare realizării unor raporturi sociale și profesionale corespunzătoare creării și menținerii la nivel înalt a prestigiului instituției publice și al personalului contractual;
- > Informarea publicului cu privire la conduita profesională la care este îndreptățit să se aștepte din partea personalului contractual în exercitarea funcției;
- > Crearea unui climat de încredere și respect reciproc între pacienți și personalul contractual din Spitalului Județean de Urgență Satu Mare.

ART. 2 Obiective

Obiectivele prezentului cod urmăresc să asigure creșterea calității întregii activități a instituției medicale, a serviciilor oferite, o bună administrare în realizarea interesului public, precum și eliminarea birocrăției și a faptelor de corupție prin:

- > Reglementarea normelor de conduită profesională necesare realizării unor raporturi sociale și profesionale corespunzătoare creării și menținerii la nivel înalt a prestigiului instituției publice și a personalului contractual;
- > Informarea publicului cu privire la conduita profesională la care este îndreptățit să se aștepte din partea personalului contractual în exercitarea funcției;
- > Crearea unui climat de încredere și respect reciproc între cetățeni și personalul contractual din cadrul Spitalului Județean de Urgență Satu Mare.

ART. 3 Principii generale

Principiile care guvernează conduita profesională a personalului contractual sunt următoarele:

- > **Prioritatea interesului public** - principiu conform căruia personalul contractual are îndatorirea de a considera interesul public mai presus decât interesul personal, în exercitarea atribuțiilor funcției;
- > **Asigurarea egalității de tratament a cetățenilor** - principiu conform căruia personalul contractual are

îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;

- > **Profesionalismul** - principiu conform căruia personalul contractual are obligația de a îndeplini atribuțiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficiență, corectitudine și conștiinciozitate;
- > **Imparțialitatea și nediscriminarea** - principiu conform căruia angajații contractuali sunt obligați să aibă o atitudine obiectivă, neutră față de orice interes politic, economic, religios sau de altă natură, în exercitarea atribuțiilor funcției;
- > **Integritatea morală** - principiu conform căruia personalului contractual îi este interzis să solicite sau să accepte, direct ori indirect, pentru el sau pentru altul, vreun avantaj ori beneficiu moral sau material;
- > **Libertatea gândirii și a exprimării** - principiu conform căruia personalul contractual poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;
- > **Cinstea și corectitudinea** - principiu conform căruia, în exercitarea funcției și în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, personalul contractual trebuie să fie de bună-credință și să acționeze pentru îndeplinirea conformă a atribuțiilor de serviciu.

ART. 4 Termeni

În înțelesul prezentului cod, expresiile și termenii de mai jos au următoarele semnificații:

- > **Codul** - Codul de etică și conduită profesională al personalului contractual
- > **Spital** - Spitalului Județean de Urgență Satu Mare
- > **Personal** - Personal contractual, indiferent de tipul raportului juridic (Contract individual de muncă, Contract de voluntariat, etc.)
- > **Personal contractual ori angajat contractual** - persoana încadrată și numită într-o funcție în cadrul Spitalului Județean de Urgență Satu Mare, în condițiile Legii nr. 53/2003, cu modificările ulterioare.
- > **Funcție** - ansamblul atribuțiilor și responsabilităților stabilite, în temeiul legii, în fișa postului;
- > **Interes public** - acel interes care implică garantarea și respectarea de către spital, a drepturilor, libertăților și intereselor legitime ale cetățenilor, recunoscute de Constituție, legislația internă și tratatele internaționale la care România este parte, precum și îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, cu respectarea principiilor eficienței, eficacității și economicității cheltuirii resurselor;
- > **Interes personal** - orice avantaj material sau de altă natură, urmărit, ori obținut, în mod direct sau indirect, pentru sine, ori de către personalul contractual, prin folosirea reputației, influenței, informațiilor la care are acces, ca urmare a exercitării atribuțiilor funcției;
- > **Conflict de interese** - acea situație sau împrejurare în care interesul personal, direct ori indirect, al

angajatului contractual contravine interesului public, astfel încât afectează sau ar putea afecta

independența și imparțialitatea sa în luarea deciziilor ori îndeplinirea la timp și cu obiectivitate a îndatoririlor care îi revin în exercitarea funcției deținute;

> **Conflict de interese (în domeniul achizițiilor publice, potrivit art. 69 din Legea nr. 98/20016)** - se înțelege orice situație în care membrii personalului autorității contractante sau ai unui furnizor de servicii de achiziție care acționează în numele autorității contractante, care sunt implicați în desfășurarea procedurii de atribuire sau care pot influența rezultatul acesteia au, în mod direct sau indirect, un interes financiar, economic sau un alt interes personal, care ar putea fi perceput ca element care compromite imparțialitatea ori independența lor în contextul procedurii de atribuire.

> **Informație de interes public** - orice informație care privește activitățile sau care rezultă din activitatea unității sanitare, și care este stabilită astfel de către conducerea instituției, în baza prevederilor legale în vigoare, indiferent de suportul ei;

> **Informație cu privire la date personale** - orice informație privind o persoană identificată sau identificabilă.

> **etică** - 1. ansamblu de norme în raport cu care un grup uman își reglează comportamentul pentru a deosebi ce este legitim și acceptabil în realizarea scopurilor; morală. (DEX 2009) 2. totalitatea normelor de conduită morală aplicabile la nivelul unei entități; etica în sectorul public acoperă patru mari domenii: stabilirea rolului și valorilor serviciului public, respectiv nivelului de autoritate și responsabilitate; măsuri de prevenire a conflictelor de interese și modalități de rezolvare a acestora; stabilirea regulilor (standardului) de conduită a personalului contractual; stabilirea măsurilor pentru nereguli grave și fraudă. (SCIM)

> **Integritate** - însușirea de a fi integru; cinste, probitate; incoruptibilitate. (DEX 2009)

> **Incompatibilitățile** reflectă acele situații în care un oficial public exercită mai multe funcții în același timp, deși este interzis de lege. ("Ghid privind incompatibilitățile și conflictele de interese", ediția 2019, emis de A.N.I., se regăsește la <https://www.integritate.eu/>).

CAPITOLUL II

NORME GENERALE DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ A PERSONALULUI CONTRACTUAL

ART. 5 Asigurarea unui serviciu public de calitate

> Personalul contractual are obligația de a sigura un serviciu public de calitate în beneficiul cetățenilor, prin participarea activă la luarea deciziilor și la transpunerea lor în practică, în scopul realizării competențelor

limitele atribuțiilor stabilite, prin fisa postului.

- > În exercitarea funcției, personalul contractual are obligația de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în condițiile legii, transparența administrativă, pentru a câștiga și a menține încrederea pacienților în integritatea, imparțialitatea și eficacitatea instituției medicale.

ART. 6 Respectarea Constituției și a legilor

- > Angajații contractuali au obligația ca, prin actele și faptele lor, să respecte Constituția și legile țării și să acționeze pentru punerea în aplicare a dispozițiilor legale, în conformitate cu atribuțiile care le revin, cu respectarea eticii profesionale.
- > Personalul contractual trebuie să se conformeze dispozițiilor legale privind restrângerea exercițiului unor drepturi, datorată naturii funcțiilor deținute.

ART. 7 Loialitatea față de Instituția Medicală

- > Personalul contractual are obligația de a apăra cu loialitate prestigiul instituției sanitare în care își desfășoară activitatea, precum și de a se abține de la orice act ori fapt care poate produce prejudicii imaginii sau intereselor legale ale acesteia.
- > Angajaților contractuali le este interzis:
 - Să exprime în public aprecieri neconforme cu realitatea, în legătură cu activitatea instituției, cu politicile și strategiile acesteia ori cu proiectele de acte cu caracter normativ sau individual;
 - Să facă aprecieri în legătură cu litigiile aflate în curs de soluționare și în care instituția are calitatea de parte, dacă nu sunt abilitați în acest sens;
 - Să dezvăluie informații care nu au caracter public, în alte condiții decât cele prevăzute de lege;
 - Să dezvăluie informațiile la care au acces în exercitarea funcției, dacă aceasta dezvăluire este de natură să atragă avantaje necuvenite ori să prejudicieze imaginea sau drepturile instituției ori ale unor funcționari publici sau angajați contractuali, precum și ale persoanelor fizice sau juridice;
 - Să acorde asistență și consultanță persoanelor fizice sau juridice, în vederea promovării de acțiuni juridice ori de altă natură împotriva statului ori instituției publice în care își desfășoară activitatea.
- > Prevederile alin. (2) pct. 1 - 4 se aplică și după încetarea raportului de muncă, pentru o perioadă de 2 ani, dacă dispozițiile din legi speciale nu prevăd alte termene.
- > Prevederile prezentului cod de conduită nu pot fi interpretate ca o derogare de la obligația legală a personalului contractual de a furnica informații de interes public celor interesați, în condițiile legii.

ART. 8 Libertatea opiniilor

În îndeplinirea atribuțiilor de serviciu angajații contractuali au obligația de a respecta demnitatea funcției

deținute, corelând libertatea dialogului cu promovarea intereselor instituției publice în care își desfășoară activitatea.

- > În activitatea lor, angajații contractuali au obligația de a respecta libertatea opiniilor și de a nu se lăsa influențați de considerente personale.
- > În exprimarea opiniilor, personalul contractual trebuie să aibă o atitudine conciliantă și să evite generarea conflictelor datorate schimbului de păreri.

ART. 9 Activitatea publică

- > Relațiile cu mijloacele de informare în masă se asigură de către persoanele desemnate în acest sens de conducătorul instituției, în condițiile legii.
- > Angajații contractuali desemnați să participe la activități sau dezbateri publice, în calitate oficială, trebuie să respecte limitele mandatului de reprezentare încredințat de conducătorul instituției.
- > În cazul în care nu sunt desemnați în acest sens, angajații contractuali pot participa la activități sau dezbateri publice, având obligația de a face cunoscut faptul că opinia exprimată nu reprezintă punctul de vedere oficial al instituției.

ART. 10 Activitatea politică

În exercitarea funcției deținute, personalului contractual îi este interzis în timpul programului de lucru:

- > Să participe la colectarea, de fonduri pentru activitatea partidelor politice;
- > Să furnizeze sprijin logistic candidaților la funcții de demnitate publică;
- > Să colaboreze, atât în cadrul relațiilor de serviciu, cât și în afara acestora, cu persoanele fizice sau juridice care fac donații ori sponsorizări partidelor politice;
- > Să afișeze în cadrul instituției însemne ori obiecte inscripționate cu sigla sau denumirea partidelor politice, ori a candidaților acestora.

ART. 11 Folosirea imaginii proprii

În considerarea funcției pe care o deține, personalul contractual are obligația de a nu permite utilizarea numelui sau a imaginii proprii în acțiuni publicitare pentru promovarea unei activități comerciale, precum și în scopuri electorale.

ART. 12 Cadrul relațiilor în exercitarea atribuțiilor funcției

- > În relațiile cu personalul contractual din cadrul instituției precum și cu persoanele fizice sau juridice, toți angajații contractuali sunt obligați să aibă un comportament bazat pe respect, bună-credință, corectitudine și amabilitate.
- > Personalul contractual are obligația de a nu aduce atingere onoarei, reputației și demnității persoanelor

din cadrul instituției, precum și persoanelor cu care intră în legătură în exercitarea funcției, prin:

- întrebuițarea unor expresii jignitoare;
- dezvăluirea aspectelor vieții private;
- formularea unor sesizări sau plângeri calomnioase.
- > Personalul contractual trebuie să adopte o latitudine imparțială și justificată pentru rezolvarea clară și eficientă, a problemelor pacienților. Personalul contractual are obligația să respecte principiul egalității cetățenilor în fața legii și a instituției publice, prin:
 - promovarea unor soluții coerente, conform principiului tratamentului nediferențiat, raportate la aceeași categorie de situații de fapt;
 - eliminarea oricărei forme de : discriminare bazate pe aspecte privind naționalitatea, convingerile religioase și politice, starea materială, sănătatea, vârsta, sexul sau alte aspecte.

ART. 13 Conduita în cadrul relațiilor internaționale

- > Personalul contractual care reprezintă instituția în cadrul unor organizații internaționale, instituții de învățământ, conferințe, seminarii și alte activități cu caracter internațional are obligația să promoveze o imagine favorabilă țării și instituției publice pe care o reprezintă.
- > În relațiile cu reprezentanții altor state, angajații contractuali au obligația de a nu exprima opinii personale privind aspecte naționale sau dispute internaționale
- > În deplasările în afara țării, personalul contractual este obligat să aibă o conduită, corespunzătoare regulilor de protocol și să respecte legile și obiceiurile țării gazdă.

ART. 14 Interdicția privind acceptarea cadourilor, serviciilor și avantajelor

- > Angajații contractuali îi este interzis să solicite ori să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, care le sunt destinate personal, familiei, părinților, prietenilor ori persoanelor cu care au avut relații de serviciu, afaceri sau de natură politică, care le pot influența imparțialitatea în exercitarea funcțiilor deținute ori pot constitui o recompensă în raport cu aceste funcții.
- > Sunt exceptate de la prevederile alineatului precedent bunurile pe care personalul contractual le-a primit cu titlu gratuit în cadrul unor activități de protocol în exercitarea mandatului sau a funcției deținute, care se supun prevederilor legale specifice.

ART. 15 Participarea la procesul de luare a deciziilor

- > În procesul de luare a deciziilor, angajații contractuali au obligația să acționeze conform prevederilor legale și să își exercite capacitatea de apreciere în mod fundamentat și imparțial.
- > Angajații contractuali au obligația de a nu promite luarea unei decizii de către instituția publică, de către

alți angajați, precum și îndeplinirea atribuțiilor în mod privilegiat.

ART. 16 Obiectivitate în evaluare

- > În exercitarea atribuțiilor specifice funcțiilor de conducere, angajații contractuali au obligația să asigure egalitatea de șanse și tratament cu privire la dezvoltarea carierei pentru personalul contractual din subordine.
- > Personalul contractual de conducere are obligația să examineze și să aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a competenței profesionale pentru personalul din subordine, atunci când propune ori aprobă avansări, promovări, transferuri, numiri sau eliberări din funcții ori acordarea de stimulente materiale sau morale, excluzând orice formă de favoritism ori discriminare.
- > Personalul contractual de conducere are obligația de a nu favoriza sau defavoriza accesul ori promovarea în funcțiile contractuale pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme cu principiile prevăzute la art. 3.

ART. 17 Folosirea abuzivă a atribuțiilor funcției deținute

- > Personalul contractual are obligația de a nu folosi atribuțiile funcției deținute în alte scopuri decât cele prevăzute de lege.
- > Prin activitatea de luare a deciziilor, de consiliere, de evaluare sau de participare la anchete ori acțiuni de control, personalul contractual nu poate urmări obținerea de foloase sau avantaje în interes personal ori producerea de prejudicii materiale sau morale altor persoane.
- > Angajații contractuali au obligația de a nu interveni sau influența vreo anchetă de orice natură, din cadrul instituției sau din afara acesteia, în considerarea funcției pe care o dețin.
- > Angajații contractuali au obligația de a nu impune altor angajați contractuali sau funcționari publici să se înscrie în organizații sau asociații, indiferent de natura acestora, ori de a nu le sugera acest lucru, promițându-le acordarea unor avantaje materiale sau profesionale.
- > De asemenea personalul contractual cu funcție de conducere îi revin și următoarele categorii de obligații:
 - a) să repartizeze sarcinile în mod echilibrat, corespunzător nivelului de competență aferent funcției ocupate și carierei individuale a fiecărei persoane din subordine;
 - b) să asigure coordonarea modului de îndeplinire a sarcinilor, cu valorificarea corespunzătoare a competențelor fiecărei persoane din subordine;
 - c) să monitorizeze performanța profesională individuală și colectivă a personalului din subordine, să semnaleze în mod individual performanțele necorespunzătoare și să implementeze măsuri destinate

ameliorării performanței individuale și, după caz, colective, atunci când este necesar;

- d) să examineze și să aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a competenței profesionale pentru personalul din subordine, atunci când propun acordarea de stimulente materiale sau morale;
- e) să evalueze în mod obiectiv necesarul de instruire profesională al fiecărui subordonat și să propună participarea la programe de formare și perfecționare profesională pentru fiecare persoană din subordine;
- f) să delege sarcini și responsabilități, în condițiile legii, persoanelor din subordine care dețin cunoștințele, competențele și îndeplinesc condițiile legale necesare exercitării funcției respective;
- g) să excludă orice formă de discriminare și de hărțuire, de orice natură și în orice situație, cu privire la personalul din subordine.

ART. 18 Utilizarea resurselor publice

- > Personalul contractual este obligat să asigure ocrotirea proprietății publice și private a statului și a unităților administrativ-teritoriale, să evite producerea oricărui prejudiciu, acționând în orice situație ca un bun proprietar.
- > Personalul contractual are obligația să folosească timpul de lucru, precum și bunurile aparținând instituției numai pentru desfasurarea activităților aferente funcției deținute.
- > Personalul contractual trebuie să propună și să asigure, potrivit atribuțiilor care îi revin, folosirea utilă și eficientă a banilor publici, în conformitate cu prevederile legale.
- > Personalului contractual care desfășoară activități publicistice în interes personal sau activități didactice îi este interzis să folosească timpul de lucru ori logistica autorității sau a instituției publice pentru realizarea acestora, fără aprobarea conducerii.

ART. 19 Limitarea participării, la achiziții, concesiuni sau închirieri

- > Orice angajat contractual poate achiziționa un bun aflat în proprietatea privată a statului sau a unităților administrativ-teritoriale, supus vânzării în condițiile legii, cu excepția următoarelor cazuri:

-când a luat cunoștință, în cursul sau ca urmare a îndeplinirii atribuțiilor de serviciu, despre valoarea ori calitatea bunurilor care urmează să fie vândute;

-când a participat, în exercitarea atribuțiilor de serviciu, la organizarea vânzării bunului respectiv;

-când poate influența operațiunile de vânzare sau când a obținut informații la care persoanele interesate de cumpărarea bunului nu au avut acces.

- > Dispozițiile alin. (1) se aplică în mod corespunzător și în cazul concesiunii sau închirierii unui bun aflat în proprietatea publică ori privată a statului sau a unităților administrativ - teritoriale.

- > Angajaților contractuali le este interzisă furnizarea informațiilor referitoare la bunurile proprietate publică sau privată a statului ori a unităților administrativ-teritoriale, supuse operațiunilor de vânzare, concesiune sau închiriere, în alte condiții decât cele prevăzute de lege.
- > Prevederile alin. (1) - (3) se aplică în mod corespunzător și în cazul realizării tranzacțiilor prin interpus sau în situația conflictului de interese.

CAPITOLUL III

COORDONAREA ȘI CONTROLUL APLICĂRII NORMELOR DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ PENTRU PERSONALUL CONTRACTUAL

ART. 20 Sesizarea

- > Conducerea Spitalului Județean de Urgență Satu Mare poate fi sesizată scris sau online, de orice persoană cu privire la:
 - încălcarea prevederilor prezentului cod de conduită de către angajații contractuali;
 - constrângerea sau amenințarea exercitată asupra angajatului contractual pentru a-l determina să încalce dispozițiile legale în vigoare ori să le aplice necorespunzător.
- > Sesizarea prevăzută la. alin. (1) nu exclude sesizarea organului disciplinar competent, potrivit legii — Comisiei de disciplină, și a Consiliului etic al spitalului constituit în baza prevederilor Ordinului M.S. nr.1502/2016, în funcție de atribuțiile acestuia.
- > Angajații contractuali nu pot fi sancționați sau prejudiciați în niciun fel pentru sesizarea cu bună-credință a organelor disciplinare competente, în condițiile legii.
- > Conducerea Spitalului Județean de Urgență Satu Mare va verifica actele și faptele pentru care au fost sesizate, prin organul disciplinar competent investit cu soluționarea sesizării, cu respectarea confidențialității privind identitatea persoanei care a făcut sesizarea.
- > în cazul în care, în situația sesizată este implicat conducătorul instituției publice ori directorii acesteia, competența în soluționarea sesizării o are structura ierarhic superioară instituției.

ART. 21 Soluționarea sesizării

- > Rezultatele cercetării actelor și faptelor depuse spre analiză și verificare organului disciplinar competent, potrivit legii - Comisie de disciplină sau Consiliul etic al spitalului constituit în baza prevederilor Ordinului M.S. nr.1502/2016, vor fi consemnate, după caz, într-un Raport scris (Nota de constatare) și respectiv Aviz, Hotărâre în care va fi precizat explicit fie cazul de încălcare a disciplinei în unitatea sanitară a, Codului de etică și deontologie profesională, fie cazul de încălcare a drepturilor pacienților, precum și orice alte situații după caz.

- > Raportul organului disciplinar competent, potrivit legii, va conține și măsurile impuse de rezultatul cercetării, în raport cu gravitatea abaterii, avându-se în vedere următoarele:
 - împrejurările în care fapta a fost săvârșită;
 - gradul de vinovăție al angajatului contractual;
 - consecințele abaterii ;
 - comportarea generală în serviciu a angajatului contractual;
 - eventualele sancțiuni disciplinare suferite anterior de către angajatul contractual.
- > În cazul în care organul disciplinar competent, investit cu soluționarea sesizării, apreciază că gravitatea și complexitatea acuzelor aduse angajatului contractual sunt de natură a afecta grav onoarea, prestigiul profesiei și moralitatea profesională în rândul corpului profesional din care face parte, în conformitate cu prevederile legilor și regulamentelor specifice profesiei, încălcarea procedurilor și ale protocoalelor implementate, ale statutelor și ale codurilor etice și de deontologie profesională, poate propune transmiterea sesizării în vederea cercetării și soluționării către organismele de cercetare disciplinară organizate la nivelul organismelor profesionale.
- > Rezultatul cercetării actelor și faptelor depuse spre analiză și verificare organului disciplinar competent, potrivit legii, vor fi comunicate:
 - angajatului contractual sau persoanei care a formulat sesizarea;
 - angajatului contractual care face obiectul sesizării;
- > Rezultatele activității de centralizare a sesizărilor sau petițiilor se consemnează într-un raport anual al Consiliului etic al spitalului, pe baza căruia conducerea Spitalului Județean de Urgență Satu Mare va formula recomandări cu privire la modul de corectare a deficiențelor constatate și trebuie "să cuprindă și următoarele date:
 - numărul și obiectul sesizărilor privind cazurile de încălcare a normelor de conduită profesională;
 - categoriile și numărul de angajați contractuali care au încălcat normele de conduită morală și profesională;
 - cauzele și consecințele nerespectării prevederilor prezentului cod de conduită;
 - evidențierea cazurilor în care personalului contractual i s-a cerut să acționeze sub presiunea factorului politic;
 - recomandările propuse

CAPITOLUL IV

ETICA ȘI DEONTOLOGIA MEDICILOR

ART. 22 Domeniul de aplicare principii generale

- > Sănătatea omului este țelul suprem al actului medical. Obligația medicului constă în a apăra sănătatea fizică și mentală a omului, în a ușura suferințele, în respectul vieții și demnității persoanei umane, fără discriminări în funcție de vârstă, sex, rasă, etnie, religie, naționalitate, condiție socială, ideologie politică sau orice alt motiv, în timp de pace, precum și în timp de război. Respectul datorat persoanei umane nu încetează nici după decesul acesteia.
- > În exercitarea profesiei sale, medicul acordă prioritate intereselor pacientului, care primează asupra oricăror alte interese.
- > În exercitarea profesiei sale, medicul este obligat să respecte drepturile fundamentale ale omului și principiile etice în domeniul biomedical. Este interzis medicului, în exercitarea profesiei sale, să impună pacientului opiniile sale personale de orice natură ar fi acestea.
- > Medicul nu trebuie, să înceteze niciodată, în decursul vieții sale profesionale, să își însușească științele medicale, în scopul îmbunătățirii cunoștințelor sale medicale. Medicul trebuie ca, în conformitate cu abilitățile și cunoștințele sale, să contribuie la informarea obiectivă a publicului și autorităților medicale în ceea ce privește problemele medicale.
- > Medicul care oferă informații medicale în mass-media trebuie să verifice modul în care afirmațiile sale sunt făcute publice și să ia atitudine în cazul denaturării acestora.

ART. 23 Despre independența profesională a medicului și responsabilitate

- > Medicul are independența profesională absolută, libertatea absolută a prescripțiilor și actelor medicale pe care le consideră necesare, în limitele competenței sale, și este răspunzător pentru acestea.
- > În cazul limitării prin constrângeri administrative și/sau economice a independenței sale, medicul nu este răspunzător.
- > Medicul nu va garanta vindecarea afecțiunii pentru care pacientul i s-a adresat.
- > În activitatea medicală ce se desfășoară în echipă - secții de spital, proces de învățământ medical tip rezidențiat, răspunderea pentru actele medicale aparține șefului echipei, în limitele atribuțiilor administrative de coordonare și medicului care efectuează direct actul medical, în limitele competenței sale profesionale și rolului care i-a fost atribuit de șeful echipei. În echipele interdisciplinare, șeful echipei

se consideră a fi medicul din specialitatea în care s-a stabilit diagnosticul major de internare, dacă nu există reglementări speciale care să prevadă altfel.

- > Delegarea totală sau parțială a obligațiilor proprii către alte persoane, în lipsa evaluării și controlului personal, constituie abatere deontologică.
- > Exprimarea consimțământului informat al pacientului pentru tratament nu înlătură responsabilitatea medicului pentru eventualele greșeli profesionale.

ART. 24 Secretul profesional este obligatoriu, cu excepția situațiilor expres prevăzute de lege

- > Fac obiectul secretului profesional, tot ceea ce medicul, în timpul exercitării profesiei sale, a aflat direct sau indirect în legătură cu viața intimă a bolnavului, a familiei, a aparținătorilor, precum și probleme de diagnostic, prognostic, tratament, diverse circumstanțe în legătură cu boala.
- > Secretul profesional persistă și după terminarea tratamentului sau decesul pacientului.
- > Secretul profesional trebuie păstrat și față de aparținători, dacă pacientul nu dorește altfel.
- > Secretul profesional trebuie păstrat față de colegi, cadre sanitare și instituțiile medicale care nu sunt implicate în actul medical al pacientului în cauză. În comunicările științifice cazurile vor fi în așa fel prezentate încât identitatea bolnavului să nu poată fi recunoscută.
- > În cazul în care nu este contrar intereselor pacientului, medicul curant va permite accesul mass-media la pacient numai cu acceptul acestuia. Conducerea unității medicale, prin Directorul Medical este obligată să ia toate măsurile în așa fel încât accesul mass-media la pacient să se facă numai cu acceptul medicului curant și al pacientului. Acordarea de informații cu privire la un anumit caz se poate face numai cu acordul pacientului, al medicului curant și al conducerii unității medicale.
- > Evidențele medicale trebuie păstrate ca materiale secrete profesionale.

ART. 25 Reguli generale de comportament în activitatea medicală

- > Medicul nu poate trata un pacient fără a-l examina medical în prealabil, personal. Numai în cazuri excepționale, de urgență sau în cazuri de forță majoră (îmbolnăviri pe nave maritime aflate în mers, pe avioane în zbor, locuri inaccesibile sau în timp util) se vor da indicații de tratament prin mijloace de telecomunicații.
- > Medicul poate executa o activitate medicală doar dacă are pregătire și practică suficientă pentru aceasta. Această prevedere nu se aplică în cazuri de urgență vitală, care nu poate fi rezolvată altfel.
- > Medicul poate utiliza numai aparate de diagnostic sau tratament autorizate și pentru mânuirea cărora are pregătire și suficientă practică. Dacă în urma examinării sau în cursul tratamentului medicul consideră ca

nu are suficiente cunoștințe ori experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, va solicita un consult, prin orice mijloace, cu alți specialiști sau va îndruma bolnavul către aceștia.

- > In caz de pericol de moarte iminent, medierii va rămâne lângă pacient atât timp cât este nevoie de ajutorul lui profesional. Pacientul nevindecabil va fi tratat cu aceeași grijă și aceeași atenție ca și cel care are șanse de vindecare.
- > Medicul va informa pacientul asupra bolii acestuia, tratamentului necesar și a șanselor de însănătoșire. Medicul va evita să trezească prin comportamentul lui imaginea unei boli mai grave decât este ea în realitate.
- > Medicul va păstra o atitudine de strictă neutralitate și neamestec în problemele familiale ale bolnavului, exprimându-și parerea numai dacă este solicitat și numai dacă intervenția este motivată de interesul sănătății bolnavului.
- > Medicul nu trebuie să se implice în problemele legate de interesele materiale din familia bolnavului sau.

ART. 26 Obligatorietatea acordării asistenței medicale

- > Medicul care se găsește în prezența unui bolnav sau rănit în pericol are obligația să îi acorde asistența la nivelul posibilităților momentului și locului ori să se asigure că cel în cauză primește îngrijirile necesare.
- > In caz de calamități naturale sau accidentări în masă, medicul este obligat să răspundă la chemare, chiar să își ofere de bunăvoie serviciile medicale imediat ce a luat cunoștință despre eveniment.
- > Medicul poate refuza acordarea de îngrijiri de sănătate din motive personale sau profesionale temeinice, îndrumând pacientul spre alte surse de îngrijire medicală, cu excepția situațiilor de urgență.
- > Medicul este obligat să pună la dispoziție confratelui care preia pacientul toate informațiile medicale referitoare la caz.

ART. 27 Întreținerea și folosirea cunoștințelor profesionale

Educația medicală continuă - Medicii au datoria de a-și perfecționa continuu cunoștințele profesionale. In folosirea unor metode terapeutice noi trebuie să primeze interesul pacientului, iar acestea nu pot fi utilizate decât după evaluarea raportului risc-beneficiu.

ART. 28 Integritatea imaginii medicului

- > Medicul trebuie să fie model de comportament etico-profesional, contribuind la creșterea nivelului său profesional și moral, a autorității și prestigiului profesiunii medicale pentru a merita stima și încrederea pacienților și a colaboratorilor.
- > Medicul nu trebuie să se folosească de un mandat electiv, o funcție administrativă sau de alte autorități

pentru a-și crește clientela.

- > Medicul poate folosi numai titlul la care are dreptul, conform pregătirii sale profesionale.
- > Informările privind serviciile medicale sunt acceptate, cu condiția să fie corecte și se pot referi la:
 - sediul profesional, orele de funcționare, conducerea instituției medicale, specialitatea și titlul medicului;
 - metodele de diagnostic și tratament folosite. Aceste informații trebuie să se refere numai la metode de diagnostic și tratament fundamentate științific și acceptate în -lumea medicală. Nu trebuie să conțină informații eronate sau care ar putea induce pacienții în eroare;
 - tarifele percepute.
- > Aceste informații nu trebuie să inducă pacienților impresia că neapelarea la serviciile medicului respectiv le poate pune în pericol starea de sanatate fizică sau psihică.
- > Medicul nu poate face reclamă unor medicamente sau bunuri medicale de consum. Menționarea denumirii unor medicamente sau bunuri medicale în cuprinsul unor articole, cărți, făcută în scop științific, nu se consideră reclama.
- > Medicul nu trebuie să facă propaganda în mediile nemedicale sau chiar medicale unor procedee de diagnostic ori tratament insuficient probate, fără să sublinieze și rezervele ce se impun.
- > Este contrară eticii înțelegerea dintre doi medici, între medic și farmacist sau între medic și un cadru auxiliar pentru obținerea de avantaje materiale.
- > Este interzisă medicului practician implicarea în distribuirea unor remedii, aparate sau produse medicamentoase autorizate ori neautorizate.
- > Este interzisă practicarea de către medic a unor activități care dezonoarează profesia medicală.
- > Orice medic trebuie să se abțină, chiar în afara vieții profesionale, de la acte de natură să ducă la desconsiderarea acesteia.
- > Medicul nu poate fi obligat să își exercite profesia în condiții ce ar putea compromite calitatea îngrijirilor medicale și a actelor sale profesionale, cu excepția urgențelor medico-chirurgicale vitale.

- > Medicul nu poate propune sau aplica pacientului remedii benefice ori lipsite de riscuri sau procedee iluzorii ori insuficient probate. Orice practică neștiințifică este interzisă.
- > Este interzisă acordarea de facilități, colaborarea sau sprijinirea oricărei persoane care practică ilegal medicina. Medicul are obligația de a sesiza existența unor astfel de situații colegiului teritorial al medicilor.

ART. 29 Onorarii si atragerea bolnavilor

- > Este interzisă emiterea oricărui document medical care ar aduce pacientului un avantaj material nejustificat sau ilicit.
- > Este interzisă medicului practicarea concurenței neloiale, inclusiv prin practicarea unor tarife minimale, vădit disproporționate față de costul real al serviciului medical, în scopul atragerii clientelei.
- > Este admis serviciul gratuit în scopuri filantropice, cu informarea colegiului teritorial al medicilor, cel mai târziu la 3 zile după acordarea asistenței medicale.

ART. 30 Îndatoriri față de bolnavi

A. Respectarea drepturilor persoanei

- > Medicul trebuie să respecte dreptul persoanei în privința opțiunii libere asupra medicului său curant și chiar să faciliteze această posibilitate.
- > Un medic care este solicitat sau are obligația să examineze o persoană privată de libertate ori să dea îngrijiri în mediu carceral nu poate nici direct, nici indirect, fie și numai prin simpla prezență, să caționeze sau să favorizeze atingerea integrității fizice ori psihice a vreunui deținut, inclusiv a demnității acestuia. Dacă medicul constată că persoana privată de libertate a suportat maltratări, are obligația să informeze autoritatea judiciară.

B. Relația cu pacientul

- > Exercițarea profesiei medicale nu trebuie făcută impersonal, ci încercând stabilirea unei relații umane cu pacientul, pentru că, la nevoie, compasiunea din partea medicului să nu pară un act formal.
- > Este interzis că medicul curant să întrețină relații sexuale cu pacienții săi sau să-i supună pe aceștia unor acte degradante pentru ființa umană.
- > Medicul trebuie să dea dovadă de diligență maximă în stabilirea diagnosticului
- > Tratatamentul adecvat și in evitarea complicațiilor previzibile la pacientul aflat în îngrijirea sa.
- > Prescripțiile medicale trebuie formulate cât mai clar, medicul asigurându-se ca a fost înțeles complet de către bolnav și anturajul acestuia, mergând până la încercarea de a supraveghea executarea tratamentului.
- > Din momentul în care a răspuns unei solicitări, medicul este automat angajat moral să asigure bolnavului în cauză îngrijiri conștiincioase și devotate, inclusiv prin trimiterea pacientului la o unitate medicală sau la un specialist cu competențe superioare.
- > Medicul curant are obligația de a face toate demersurile medicale pentru a facilita pacientului său obținerea drepturilor sale ce decurg din starea de boală.
- > In caz de război, cataclisme, epidemii și atentate, medicul nu are dreptul să își abandoneze bolnavii, cu

excepția unui ordin formal al unei autorități competente în conformitate cu legea.

C. Consimțământul

- > Pentru orice intervenție medicală diagnostică sau terapeutică este necesar consimțământul informat al pacientului.
- > Consimțământul pacientului va fi exprimat în condițiile legii. Consimțământul va fi dat după informarea pacientului asupra diagnosticului, prognosticului, alternativelor terapeutice, cu riscurile și beneficiile acestora.
- > In situația pacienților minori, incompetenți sau care nu își pot exprima voința, consimțământul va aparține reprezentanților legali. Dacă medicul curant apreciază că decizia reprezentantului legal nu este în interesul pacientului, se constituie o comisie de arbitraj de specialitate pentru a evalua cazul și a lua decizia.
- > In situații de urgență, când este pusă în pericol viața pacientului, iar acesta nu își poate exprima voința și rudele sau reprezentanții legali nu pot fi contactați, consimțământul este implicit, iar medicul va face tot ceea ce este posibil pentru salvarea pacientului, urmând ca informarea acestuia să se facă ulterior.
- > Prognosticul grav va fi împărtășit pacientului cu prudență și tact, ținându-se cont de starea psihică a acestuia. Prognosticul va fi dezvăluit și familiei doar dacă pacientul consimte la aceasta. In cazul în care se consideră că dezvăluirea prognosticului va dăuna pacientului sau atunci când acesta nu dorește să afle, prognosticul poate dezvăluit familiei.

ART. 31 Probleme ale îngrijirii minorilor

- > Medicul trebuie să fie aparatorul intereselor medicale ale copilului bolnav atunci când apreciază că starea de sanătate a copilului nu este bine înțeleasă sau nu este suficient de bine protejată de anturaj.
- > Dacă medicul apreciază că un minor este victima unei agresiuni sau privațiuni, are obligația de a-l proteja uzând de prudență și anunțând autoritățile competente.

ART. 32 Eliberarea de documente medicale

- > Este interzisă eliberarea pentru bolnav a unor certificate de complezență sau a unor rapoarte tendențioase. Orice act medical va oglindi realitatea obiectivă.
- > Medicul poate emite certificate, atestate și documente permise de lege, pe baza propriilor sale constatări și a examenelor necesare în acest scop.
- > Este interzis ca informațiile medicale să fie prezentate deformat sau ascunse.
- > Documentele medicale vor respecta forma prevăzută de lege. Documentele medicale nu trebuie să conțină mai multe date decât este necesar scopului pentru care acestea sunt întocmite și eliberate.

- > Persoana la care se referă documentul medical emis are dreptul de a fi informată cu privire la conținutul acestuia

ART. 33 Indatoriri față de comunitate

- > Medicul chemat într-o familie ori colectivitate trebuie să se îngrijească de respectarea "regulilor de igiena și de profilaxie. El va semnala bolnavului și anturajului responsabilitatea ce revine acestora față de ei înșiși, dar și față de comunitate și colectivitate.
- > Medicul are obligația morală de a aduce la cunoștință organelor competente orice situație de care află și care reprezintă un pericol pentru sănătate publică.

ART. 34 Relațiile medicului cu colegii și colaboratorii. Cofraternitatea

- > Medicul va trebui să își trateze confrății, așa cum ar dori el însuși să fie tratat de ei. În baza spiritului de corp profesional, medicii își datorează asistență morală.
- > Schimbul de informații între medici privind pacienții trebuie să se facă obiectiv și în timp util, în așa fel încât asistența medicală a pacienților să fie optimă.
- > Dacă un medic are neînțelegeri cu un confrate, trebuie să prevaleze concilierea potrivit Statutului Colegiului Medicilor din România. Este interzisă răspândirea de comentarii ce ar putea să prejudicieze reputația profesională a unui confrate. Medicii trebuie să ia apărarea unui confrate atacat pe nedrept.
- > Constituie încălcarea regulilor etice blamarea și defăimarea colegilor (critica pregătirii sau activității lor medicale) în fața bolnavilor, aparținătorilor, a personalului sanitar etc, precum și orice expresie sau act capabil să zdruncine încrederea în medicul curant și autoritatea acestuia.
- > Atunci când un medic ia cunoștință despre greșeli etice sau profesionale care aduc atingere imaginii profesiei, comise de către un coleg, trebuie să ia atitudine cu tact, încercând să discute problema cu confratele în cauză. Dacă aceasta nu dă rezultate, medicul are obligația să discute cazul în cadrul Colegiului Medicilor din România, înainte de a se adresa altor autorități competente.

ART. 35 Consultul medical

- > Ori de câte ori medicul consideră necesar să ceară parerea unui coleg pentru elucidarea diagnosticului, formularea planului terapeutic sau a indicației unei intervenții, acesta va propune, de acord cu bolnavul sau aparținătorii lui și ținând cont de preferințele acestuia, un consult cu alți confrăți.
- > Consultul este organizat de medicul curant și este recomandabil ca medicii chemați pentru consult să examineze bolnavul în prezența medicului curant. Apoi medicii se retrag pentru a discuta cazul.
- > După ce au căzut de acord, medicul curant comunică bolnavului sau aparținătorului rezultatul consultului. Dacă există divergențe de păreri, se va proceda, după caz, la completarea examinărilor, internarea în

spital, lărgirea consultului prin invitarea altor specialiști etc.

- > În consultul medical se va păstra o atmosferă de stimă și respect reciproc, nu se va manifesta superioritate față de medicul curant. Discuția cazului și observațiile critice nu se vor face în fața bolnavului sau a altor persoane străine, chiar dacă este vorba de medici subordonați.
- > Un medic care a fost chemat pentru un consult nu trebuie să revadă ulterior pacientul din proprie inițiativă și fără aprobarea medicului curant. În cazul colaborării mai multor medici pentru examinarea sau tratamentul aceluiași pacient, fiecare practician își asumă responsabilitatea personal. Este interzis transferul de sarcini și responsabilități privind indicațiile de investigații, prescrierea de medicamente sau concedii medicale către alți medici care nu au participat la consultul medical.
- > Dacă, în urma unui consult avizul celor chemați diferă fundamental de cel al medicului curant, pacientul trebuie informat. Medicul curant este liber să se retragă dacă, părerea medicilor chemați la consult prevalează în opinia pacientului sau a anturajului acestuia.
- > Pacientul aflat în tratamentul unui coleg poate fi asistat de orice confrate pentru probleme incidente urgente, cu informarea prealabilă sau ulterioară a medicului. Dacă propunerea pentru un consult medical vine din partea pacientului sau a anturajului acestuia, medicul are obligația organizării modalității de consult,
- > În cazul în care medicul curant nu este de acord, se poate retrage fără explicații, în urma consultului se va redacta un document semnat de participanți. Dacă documentul nu este redactat, se consideră că participanții la consult susțin punctul de vedere al medicului curant.

ART. 36 Raporturi cu profesioniști din domeniul medical

Medicii vor avea raporturi bune, în interesul pacienților, cu ceilalți profesioniști din domeniul medical.

ART. 37 Reguli privind cercetarea medicală/studii clinice pe subiecți umani

- > Cercetarea medicală/studiul clinic pe subiecți umani se face cu respectarea prevederilor convențiilor și declarațiilor internaționale la care România este parte semnatară și a dispozițiilor legale naționale emise în vederea reglementării acestora.
- > Medicul implicat în cercetarea biomedicală are datoria de a promova și proteja viața, sănătatea, intimitatea și demnitatea subiecților umani care participă la cercetare/studiu. în desfășurarea

cercetării medicale/studiului clinic pe subiecți umani trebuie acordată o protecție deosebită populațiilor vulnerabile, cum ar fi:

- persoane dezavantajate din punct de vedere economic și medical;

- persoane care nu isi pot da consimțământul pentru participarea într-o cercetare medicală/studiu clinic (minori, persoane incompetente, persoane care datorită stării lor nu își pot exprima voința);
- persoane care sunt susceptibile a-și da consimțământul sub presiune (de exemplu, persoane în detenție, militari);
- persoane care nu beneficiază personal din cercetare/studiu;
- persoane pentru care cercetarea medicală/studiul clinic este combinată cu îngrijirea medicală.
- > In cercetarea/studiul pe subiecți umani, binele individului primează asupra binelui societății în general și al științei. Cercetarea medicală/studiul clinic în scopul progresului medical trebuie să se faca doar în ultima instanță pe subiecți umani. Aceasta trebuie să se efectueze în conformitate cu datele științifice existente, cu alte surse relevante de informare și cu datele obținute din experimentarea pe animale, atunci când aceasta este posibilă.
- > Principalul scop al cercetării medicale/studiului clinic pe subiecți umani este de a îmbunătăți metodele profilactice, diagnostice și de tratament, înțelegerea etiologiei și a patogenezei unei afecțiuni.
- > Nu se poate întreprinde nicio cercetare pe o persoană, decât dacă sunt întrunite cumulativ următoarele condiții:
- > Nu exista nicio metodă alternativă la cercetarea pe ființe umane, de eficacitate comparabilă;
- > Riscurile la care se poate expune persoana nu sunt disproporționate în comparație cu beneficiile potențiale ale cercetării;
- > Proiectul de cercetare a fost aprobat de instituțiile competente după ce a făcut obiectul unei examinări independente asupra pertinentei sale științifice, inclusiv al unei evaluări a importanței obiectivului cercetării, precum și al unei examinări pluridisciplinare a acceptabilității sale pe plan etic;
- > Persoana pe care se fac cercetări este informată asupra drepturilor sale și asupra garanțiilor pentru protecția sa;
- > Există consimțământul participanților.
- > Protocolul cercetării trebuie să fie evaluat de o comisie de etică internă instituției medicale, comisie de specialitate ce funcționează ca un organism **independent** constituit din membrii cu profesie în domeniul **medical/stiintific** și membrii cu profesie **în afara domeniului medical/științific**, a căror responsabilitate este să asigure protecția **drepturilor, siguranța și starea de bine** a subiecților umani incluși în studiul clinic; Comisia va avea în componență persoane independente față de cercetători sau sponsori și va

funcționa pe baza unei proceduri interne proprii. Comisia de etică ce efectuează evaluarea proiectului trebuie să fie informată cu privire desfășurarea cercetării/studiului și are dreptul de a monitoriza cercetările/studiile în derulare. Cercetarea medicală și studiul clinic pe subiecți umani trebuie să fie efectuate numai de către persoane calificate în acest sens. Această persoană are responsabilitatea privind subiecții implicați în cercetare/studiu, chiar dacă aceștia și-au exprimat consimțământul informat pentru participare.

- > Experimentul clinic (cercetarea fără scop terapeutic) este admisibil din punct de vedere etic dacă nu comportă nici un risc serios previzibil. Cercetătorii care conduc experimentul clinic sunt obligați să îl întrerupă dacă apare pericolul vătămării sănătății subiectului sau când acesta cere sistarea experimentului. Cercetarea medicală pe subiecți umani se poate derula doar dacă potențialele beneficii sunt superioare riscurilor.
- > Impunerea cu forța sau prin inducerea în eroare a experimentului pe om constituie o gravă încălcare a principiilor eticii medicale. Participarea subiecților umani în cercetare se poate face numai voluntar și numai după ce aceștia au fost informați adecvat cu privire la: scopurile, metodele cercetării, riscurile și beneficiile anticipate. De asemenea, subiecții trebuie informați că se pot retrage oricând din cercetare, fără ca acest lucru să îi prejudicieze în vreun fel.
- > Consimțământul informat al participanților trebuie luat cu respectarea prevederilor legale. Refuzul unui pacient de a participa într-o Cercetare/studiu nu trebuie să influențeze calitatea relației medic-pacient. În cazul minorilor, consimțământul va fi obținut de la aparținători sau de la reprezentantul legal, fiind necesar și acceptul minorului de a participa în cercetare/studiu. Este necesar un maximum de prudență în a utiliza minorii în experimentele medicale și numai dacă riscurile sunt minime.
- > În cazul persoanelor incompetente sau incapabile de a-și exprima voința, consimțământul va fi obținut de la aparținători sau de la reprezentanții legali.
- > Includerea în cercetarea medicală/studiul clinic a subiecților incompetenți sau care nu își pot exprima voința se va face numai atunci când cercetarea nu poate fi efectuată folosindu-se persoane competente (condiția fizică sau psihică ce împiedică obținerea, consimțământului informat este o caracteristică necesară a populației incluse în studiu) și numai dacă riscurile sunt minore. Medicul trebuie să ia toate măsurile necesare pentru protejarea intimității subiecților participanți în cercetare, pentru păstrarea confidențialității informațiilor despre subiecți, și trebuie să minimalizeze pe cât posibil impactul cercetării

asupra integrității fizice, mentale și a personalității acestora.

- > Cercetările/studiile efectuate în scop terapeutic constituie aplicarea pentru prima dată la om a unor procedee medicale sau chirurgicale, prescripții terapeutice și se vor face exclusiv în scop curativ, în asemenea cercetări trebuie să existe o proporționalitate justă, în favoarea bolnavului, între riscurile procedurii nou și gravitatea cazului; pericolele posibile ale procedurii nou să nu întrecă în gravitate evoluția probabilă a bolii de baza sau a tratamentelor cunoscute și aplicate până în prezent.
- > Folosirea unui placebo în cercetări medicale combinate cu îngrijirea pacienților este admisă numai atunci când nu există metode profilactice, diagnostice sau terapeutice demonstrate pentru subiecții participanți ori atunci când pacienții care primesc placebo nu sunt expuși unor riscuri suplimentare.
- > Participanții într-o cercetare medicală/studiu clinic trebuie să aibă acces la beneficiile rezultate din aceasta, după încheierea cercetării/studiului.
- > Publicarea rezultatelor unei cercetări medicale/studiu clinic pe subiecți umani se va face cu respectarea acurateței datelor și numai în condițiile în care sunt respectate normele etice naționale și internaționale care guvernează cercetarea medicală/studiu clinic pe subiecți umani. Se interzice provocarea de îmbolnăviri artificiale unor oameni sănătoși, din rațiuni experimentale.
- > În toate cazurile de cercetări/studii clinice, pentru verificarea pe om a eficacității unor metode de diagnostic sau de tratament se va respecta riguros condiția consimțământului voluntar al subiectului.

Experimentarea umană trebuie să respecte un număr de reguli;

- Să fie precedată de o serioasă experimentare pe animal;
 - Subiectul să accepte voluntar, să fie major, în stare de libertate și perfect informat despre riscuri;
 - în cazul unor maladii incurabile, la subiecți în stadiul terminal, remediul nu trebuie să provoace suferințe suplimentare și să existe șanse rezonabile de a fi util;
- > Nu pot fi experimentate remedii care ar altera psihicul sau conștiința morală.
 - > Se interzice orice activitate terapeutică sau experimentală pe om din simple rațiuni de orgoliu profesional ori științific, de al cărei rezultat nu poate beneficia majoritatea indivizilor sau care lezează principiile culturale ori morale ale comunității.

Experimentele privind donarea ființei umane sunt interzise.

ART. 38 Exercițiul medianei de expertiză judiciară

- > Subiectul va fi informat în prealabil despre sensul examinării, de către expertul care nu a avut niciodată nici o relație de un gen oarecare cu cel expertizat, ceea ce i-ar putea influența raționamentele, altfel

expertul are obligația de a se recuza, informând forurile competente cu privire la motivele recuzării.

- > Expertizatul îl poate recuza pe expert, acesta trebuind să se supună dorinței expertizatului. Raportul final nu va conține decât elemente de răspuns la chestiunile puse în decizia de numire a expertului, în rest, expertul este supus secretului profesional.

ART. 39 Atentarea la viața și integritatea fizică a bolnavului. Eutanasia

- > Medicul trebuie să încerce reducerea suferinței bolnavului incurabil, asigurând demnitatea muribundului.
- > Se interzice cu desăvârșire eutanasia, adică utilizarea unor substanțe sau mijloace în scopul de a provoca decesul unui bolnav, indiferent de gravitatea și prognosticul bolii, chiar dacă a fost cerut insistent de un bolnav perfect conștient.
- > Medicul nu va asista sau îndemna la sinucideri ori autovătămări prin sfaturi, recomandări, împrumutarea de instrumente, oferirea de mijloace. Medicul va refuza orice explicație sau ajutor în acest sens.
- > Nici o mutilare nu poate fi practică fără o justificare medicală evidentă, serios documentată și fără consimțământul informat al pacientului, cu excepția situațiilor de urgență cu risc vital.

CAPITOLUL V

ETICA SI DEONTOLOGIA MEDICILOR DENTIȘTI

ART. 40 Domeniul de aplicare si principii generale

- > Codul etic si deontologic al medicului dentist cuprinde normele de conduită morală si profesională obligatorii, în legătură cu exercitarea drepturilor si îndatoririlor medicului ca profesionist, fața de pacienți si fața de ceilalți medici dentiști, bazat pe următoarele principii generale:
 - de a promova o relație de încredere între medicul dentist și pacient;
 - de a promova un comportament profesional-deontologic între membri echipei medicale;
 - de a defini abaterile de la disciplina de corp profesional;
 - de a apăra reputația corpului medicilor dentiști și libera practică a profesiei de medic dentist;
 - de a garanta secretul profesional;
- > Prevederile prezentului cod sunt obligatorii pentru toți medicii dentiști angajați în instituția medicală.

ART. 41 Despre independența profesionala a medicului dentist și responsabilitate

- > Medicul dentist are obligația de a apăra drepturile fundamentale ale profesiei și prestigiul acesteia.
- > Medicul dentist are libertatea alegerii investigațiilor, manoperelor de diagnostic și tratament și a prescripțiilor medicale pe care urmează să le aplice pacientului.
- > Medicul dentist trebuie să își perfecționeze cunoștințele profesionale prin forme de educație medicală continuă pe tot parcursul activității sale profesionale.
- > Medicul dentist nu trebuie să accepte exercitarea profesiei în condiții susceptibile de a compromite

calitatea actului medical și securitatea pacientului.

- > Medicul dentist nu trebuie să efectueze tratamente și/sau să formuleze prescripții medicale în domenii care depășesc competența sa profesională.
- > Medicul dentist are datoria de a-și trata pacienții după normele profesionale medico-dentare recunoscute de Colegiul Medicilor Dentiști din România și incluse în ghidurile de practică medicală sau în tratatele de specialitate recunoscute de societățile științifice de profil.
- > Pentru investigațiile paraclinice și planul de tratament, medicul este obligat să ceară consimțământul informat al pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia.

ART. 42 Relația dintre medicul dentist și pacient

- > Medicul dentist tratează fără discriminare pacienți și are o atitudine corectă față de aceștia.
- > Cu excepția cazurilor de urgență, medicul dentist are dreptul de a refuza un pacient din motive profesionale sau personale.
- > Se consideră urgență medico-dentară situația în care pacientul are nevoie de îngrijiri medicale imediate pentru controlul durerii, infecției sau sângerării.
- > Este indicat ca medicul dentist să prezinte pacientului în prealabil un deviz estimativ, în cazul în care serviciile medicale oferite nu sunt acoperite de asigurarea de sănătate a pacientului.
- > În situația în care este imposibil să obțină consimțământul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, medicul dentist poate să acorde numai îngrijirile medico-dentare de urgență.
- > Medicul dentist va respecta secretul profesional.
- > Mass-media nu are dreptul să intre în cabinetul de medicină dentară decât cu acordul conducerii instituției medicale, prin Directorul Medical și al medicului.
- > Medicul dentist care participă la cercetări biomedicale trebuie să vegheze ca studiul să nu lezeze încrederea pacientului și să nu afecteze continuitatea tratamentului.
- > Medicul dentist trebuie să întocmească pentru fiecare pacient documente de evidență primară.
- > Documentele trebuie păstrate în arhivă timp de 5 ani. O copie a acestor documente se poate elibera conform prevederilor legale în vigoare.
- > Medicul dentist nu trebuie să expună pacientul unui risc nejustificat în investigațiile sau actele terapeutice efectuate.

ART. 43 Relațiile dintre medici

- > În relațiile intercolegiale medicul dentist trebuie să își trateze confrății așa cum ar dori el însuși să fie

tratat de ceilalți.

- > Medicii dentiști trebuie să mețină între ei relații colegiale. Ei au datoria de a lua apărarea unui coleg acuzat pe nedrept.
- > În cazul unor divergențe apărute între colegi, medicii dentiști vor face eforturi pentru reconciliere. Dacă problemele nu se rezolvă, se vor adresa conducerii colegiului din care fac parte pentru rezolvarea acestora, în conformitate cu dispozițiile legale în vigoare.
- > Medicii dentiști care consultă împreună un pacient au datoria de a evita în timpul sau ca urmare a unei consultații să discute în contradictoriu ori să se denigreze reciproc în fața pacientului sau a familiei acestuia.
- > Medicul dentist nu are dreptul să se pronunțe cu privire la tratamentele altui coleg, decât dacă sănătatea pacientului este pusă în pericol.
- > Când mai mulți medici dentiști colaborează la examinarea sau tratamentul unui pacient, aceștia trebuie să se informeze reciproc.
- > Fiecare medic dentist își asumă responsabilitatea manoperelor medicale efectuate.
- > Medicul dentist trebuie să își încurajeze și să își susțină colegii mai tineri.
- > Medicii dentiști în cursul raporturilor lor profesionale cu colegi de alte specialități trebuie să respecte independența profesională a acestora.

ART. 44 Reclama și publicitatea

- > Reputația medicului dentist trebuie să se sprijine doar pe competența și demnitate, fără contribuția reclamei de orice fel.
- > Profesia de medic dentist nu trebuie practică ca o activitate comercială.
- > Sunt interzise editarea și distribuirea de broșuri publicitare în legătură cu activitatea profesională.
- > Sunt interzise reclama comercială și publicitatea personală, inclusiv în interesul unor terți.
- > Medicii dentiști nu pot face reclamă și nu pot susține reclama de orice fel, inclusiv în interesul unor terți, pentru medicamente sau bunuri medicale de consum, cu excepția situațiilor în care acestea sunt menționate în cuprinsul unor articole sau studii de specialitate.
- > Medicul dentist poate să participe la programe/acțiuni cu caracter de educație pentru sănătate, inițiate de Ministerul Sănătății și Colegiul Medicilor Dentiști din România sau alte organisme autorizate în acest sens, utilizând pentru aceasta numai date confirmate științific.

- > Colaborarea cu presa scrisă și audiovizuală trebuie făcută doar în scopul informării publicului în legătură cu problemele medicinei dentare. Prioritate se acordă subiectelor de interes public și nu persoanei medicului dentist.
- > Medicii dentiști pot furniza informații profesionale prin internet, situație în care trebuie să dea dovadă de sinceritate, corectitudine și demnitate.

CAPITOLUL VI

ETICA ȘI DEONTOLOGIA FARMACISTULUI

ART. 45 Principii generale

- > Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de farmacist sunt următoarele:
 - exercitarea profesiei se face exclusiv în respect față de viața și de persoana umană;
 - în orice situație primează interesul pacientului și sănătatea publică;
 - respectarea în orice situație a drepturilor pacientului;
 - colaborarea ori de câte ori este cazul cu toți factorii implicați în asigurarea stării de sănătate a pacientului;
 - adoptarea unui rol activ față de informarea și educația sanitară a publicului, precum și față de combaterea toxicomaniei, dopajului, automedicației și a altor flageluri;
 - acordarea serviciilor farmaceutice se face la cele mai înalte standarde de calitate posibile pe baza unui nivel înalt de competență științifică, aptitudini practice și performanțe profesionale, în concordanță cu progresele științelor și practicii farmaceutice;
 - în exercitarea profesiei farmaciștii trebuie să dovedească loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, să își acorde colegial ajutor și asistență pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
 - farmaciștii trebuie să se comporte cu cinste și demnitate profesională și să nu prejudicieze în niciun fel profesia de farmacist sau să submineze încrederea publică în aceasta.
- > În situațiile în care în rezolvarea unei probleme alegerea soluției nu este prevăzută în normele legale, farmacistul trebuie să ia o decizie concordantă cu etica profesiei și să își asume responsabilitatea. Pentru respectarea principiilor de mai sus farmacistul este obligat să își păstreze libertatea și independența profesională conform jurământului profesiei.
- > Colegiul Farmaciștilor din România garantează menținerea standardelor profesionale la cel mai înalt nivel posibil, în scopul ocrotirii sănătății publice, prin supravegherea respectării de către farmaciști a îndatoririlor profesionale și a eticii profesionale, precum și prin apărarea independenței, onoarei și demnității profesionale.

ART. 46 Responsabilitatea personală și independența farmaciștilor

> În vederea îndeplinirii atribuțiilor, farmacistul, în timpul exercitării actului profesional, este obligat să respecte următoarele reguli:

- să își exercite profesia în conformitate cu procedurile standard de operare scrise, prevăzute de regulile de bună practică din domeniul său de activitate;
- să își îndeplinească îndatoririle profesionale cu competență, în termenele stabilite;
- să profeseze doar în acele posturi în care i se permite să își respecte îndatoririle esențiale ca farmacist, libertatea de decizie și independență profesională;
- să accepte acele posturi pentru care are competența și disponibilitatea necesare pentru a îndeplini cu succes îndatoririle profesionale. În acest sens trebuie să se informeze asupra specificului accesului la mijloacele necesare pentru exercitarea profesiei la standardele necesare;
- să își îndeplinească personal atribuțiile și la nevoie să delege o persoană competentă autorizată pentru îndeplinirea anumitor activități profesionale, asumându-și răspunderea;
- să informeze imediat o persoană responsabilă în cazul în care nu își poate îndeplini îndatoririle profesionale, pentru a se putea lua la timp măsuri de remediere;
- să raporteze medicului prescriptor sau autorităților competente orice efect nedorit sau advers al medicamentelor, în scopul optimizării tratamentelor;
- să se abțină să critice sau să condamne convingerile personale ori religioase ale pacientului care apelează la serviciile sale;
- să acorde servicii în mod egal pentru toți pacienții, fără discriminare, în ordinea solicitării acestora, cu excepția situațiilor de urgență;
- să se asigure că serviciile sale au fost percepute și înțelese corect de pacient, încurajându-l să participe activ la reușita tratamentului;
- să nu refuze nejustificat acordarea serviciilor care îi intra în atribuții, conform legii. Farmacistul poate refuza acordarea unor servicii către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătății pacientului.

> Înainte de a-și asuma o funcție de conducere, farmacistul trebuie să se autoevalueze și să se asigure că este capabil să îndeplinească toate responsabilitățile acestei funcții.

ART. 47 În exercitarea funcției, farmacistul-șef are următoarele obligații:

> Trebuie să se informeze asupra tuturor aspectelor și cerințelor legate de funcția pe care o îndeplinește;

- > Trebuie sa se asigure ca toți membrii personalului aflat în subordinea sa sunt informați asupra atribuțiilor profesionale pe care trebuie sa le îndeplineasca;
- > trebuie sa transmita instrucțiunile clar pentru a împiedica orice risc de eroare; în masura posibilităților el va transmite în scris proceduri standard de operare;
- > Se asigura ca membrii personalului aflat în subordinea sa își îndeplinesc atribuțiile în conformitate cu prevederile legale, dar și cu competența și aptitudinile personale;
- > Trebuie sa respecte independența profesionala a farmaciștilor din subordine;
- > Se asigura ca echipamentele, localul și de la locul de munca sunt menținute la standardele acceptate pentru desfășurarea în bune condiții a activităților profesionale;
- > Se asigura ca toate activitățile profesionale desfășurate sub controlul sau, precum și cele exercitate de el personal sunt supuse asigurării de raspundere profesionala;
- > Se asigura ca toate masurile privind pastrarea confidențialității sunt efective;
- > Are datoria sa notifice colegiului pe raza caruia își desfășoara activitatea orice schimbare de interes profesional privind membrii personalului din subordinea sa ori funcția sa;
- > Trebuie sa accepte, în masura posibilităților, elevi și studenți pentru îndeplinirea stagiului de practica în unitatea pe care o conduce.

ART. 48 Competența profesională

- > Farmacistul trebuie sa își asigure și sa își mențină la un înalt nivel pregătirea profesionala, prin actualizarea permanenta a cunoștințelor în aria sa profesionala, în scopul îndeplinirii atribuțiilor cu competența necesara.

În vederea actualizării permanente a cunoștințelor profesionale, farmacistul este obligat:

- să își planifice și să participe la formele de pregătire profesională organizate sau acreditate de Colegiul Farmaciștilor din România;
- să evalueze și să aplice în practica curentă cunoștințele actualizate permanent;
- să ateste cu documente doveditoare pregătirea sa, prin formele programelor de dezvoltare profesională acceptate, atunci când acest lucru îi este solicitat de comisiile de specialitate ale colegiului teritorial la care este înregistrat.

ART. 49 Confidențialitatea

- > Farmacistul are datoria de a respecta și proteja informația profesională.
- > Farmacistul trebuie să respecte și să protejeze confidențialitatea informațiilor referitoare la pacienți,

obținute în cursul activităților profesionale.

- > Informațiile pot fi dezvăluite în următoarele cazuri:
 - când pacientul și-a dat consimțământul scris;
 - când tutorele pacientului a consimțit în scris, dacă vârsta pacientului sau starea sa de sănătate nu permite aceasta;
 - când este necesar pentru a preveni afectări majore sau punerea în pericol a sănătății pacientului, a unei terțe persoane sau a publicului în general;
 - stabilirea vinovăției în cazul săvârșirii unor infracțiuni, la solicitarea instanței de judecată;
 - în alte situații prevăzute de lege.
- > Farmacistul nu trebuie să dezvăluie, decât cu acordul scris al medicului prescriptor, nici o informație referitoare la practica prescrierii acestuia.
- > Farmacistul trebuie să protejeze informația profesională internă, respectând următoarele reguli:
 - să nu permită, accesul terților la informații privind activitatea unității în care își desfășoară activitatea, decât cu acordul scris al angajatorului sau în alte situații prevăzute de lege;
 - să respecte cerințele legale de protecție a informațiilor privind acumularea și utilizarea acestora;
 - să asigure protecția informațiilor la operațiunile de stocare, transmitere, primire ori distrugere.

ART. 50 Relațiile de colaborare ale farmacistului

În exercitarea profesiei, farmacistul are datoria ca în interesul bolnavului și al pacientului în general colaboreze cu toți, confrății în acest sens:

- > toți farmaciștii își acordă ajutor reciproc și consultanță pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- > farmaciștii își rezolvă singuri litigiile, cu respectarea spiritului de colegialitate; dacă nu reușesc, fac apel la comisia de litigii a colegiului;
- > farmacistul trebuie să își trateze toți colaboratorii cu respect, bunăvoință și colegialitate;
- > farmacistul trebuie să dovedească în orice împrejurare solidaritate față de colegii săi și loialitate față de corpul profesional și profesia de farmacist.

În interesul pacientului și al publicului în general, farmacistul trebuie să colaboreze cu medicul și cu alți membri ai echipei de sănătate.

În acest sens:

- > farmacistul colaborează activ cu medicul prescriptor pentru a realiza efectuarea tratamentului pacientului la timp, în parametrii optimi și în interesul acestuia;

- > în colaborarea sa cu medicul, farmacistul se va abține de la orice înțelegere în scop material sau de altă natură care ar avea drept rezultat încălcarea dreptului pacientului;
- > farmacistul trebuie să se abțină de la orice fapt care ar putea aduce prejudicii demnității și imaginii medicului sau altor membri ai profesiunilor sanitare, pentru a nu crea neîncredere pacientului.

ART. 51 Concurența neloială

- > Farmacistul nu trebuie să utilizeze mijloacele concurenței neloiale în vederea obținerii unor avantaje materiale sau de altă natură.
- > Se consideră a fi practici neloiale, tară a fi limitative, următoarele activități:
 - atragerea pacienților prin oferirea de avantaje materiale sau reclamă mincinoasă;
 - folosirea de funcția deținută sau de mandatul încredințat în cadrul organelor de conducere pentru atragerea de pacienți.
- > Este sancționabilă denunțarea nejustificată și în scop concurențial a colegilor.

ART. 52 Publicitatea

- > Orice informație furnizată publicului de către farmacist în legătură cu serviciile de sănătate oferite trebuie să fie corectă, decentă, legală și onestă.
- > Orice informație și material promoțional cu privire la serviciile profesionale trebuie să fie în concordanță cu rolul farmacistului în promovarea sănătății și să permită pacientului să decidă independent asupra solicitării serviciului respectiv.
- > În scopul promovării unor servicii proprii, farmaciștii trebuie să se abțină de la a defăima serviciile profesionale ale altor confrăți.
- > Farmacistul trebuie să se abțină de la orice procedee sau mijloace contrare demnității profesionale, care ar prejudicia dreptul pacientului de a-și alege singur farmacistul.
- > Pe tot timpul exercitării profesiei, farmacistul trebuie să se asigure că acțiunile de promovare a medicamentelor în care este implicat, sau care au loc în unitățile în care el lucrează, sunt în conformitate cu prevederile legale privind publicitatea medicamentelor.
- > Farmacistul se va asigura că promovarea medicamentelor nu implică obligarea pacientului de a cumpăra sau de a primi medicamente nedorite, sau în exces, în locul celor dorite, sau împreună cu acestea.

ART. 53 Servicii farmaceutice de urgență

- > Pentru asigurarea continuității asistenței cu medicamente a populației, farmaciștii trebuie să furnizeze, în condițiile legii, servicii farmaceutice de urgență.
- > Furnizarea serviciilor farmaceutice de urgență se va face cu respectarea următoarelor principii:

- farmacistul va utiliza toate cunoștințele sale profesionale pentru a veni în sprijinul pacientului;
- pentru a realiza un serviciu de calitate, farmacistul va solicita pacientului sau aparținătorului acestuia toate informațiile legate de urgența cererii sale, respectiv medicația curentă, existența altor afecțiuni sau alergii, precum și alte aspecte care pot influența decizia farmacistului;
- decizia farmacistului va fi luată avându-se în vedere și afecțiunea pentru care se solicită medicamentul, grupa terapeutică din care face parte medicamentul, efectele adverse și contraindicațiile;
- în funcție de gravitatea situației prezentate, farmacistul va încerca să ia legătura cu medicul curant al pacientului sau cu un alt medic;
- dozele eliberate pot fi pentru maximum 24 de ore, în zilele lucratoare, și pentru maximum 72 de ore, pentru sfârșitul de săptămână și sărbătorile legale;
- orice intervenție de acest tip va fi însoțită de recomandarea farmacistului ca pacientul să se adreseze imediat medicului;
- în cazul copiilor, eliberarea unui medicament va fi însoțită de recomandarea către părinți de a consulta în cel mai scurt timp medicul de familie sau de a apela la serviciul de urgență;
- medicamentele psihotrope și stupefiante nu fac obiectul serviciilor farmaceutice de urgență.
- > Farmacistul poate elibera medicamente fără prescripție medicală în următoarele situații:
 - pacientul este bolnav cronic și este cunoscut de către farmacist, sau se află în evidențele farmaciei ca utilizator al medicamentului solicitat, dar din diverse motive nu a putut ajunge la medic;
 - pacientul nu posedă o prescripție medicală, dar prezintă un bilet de ieșire din spital, o scrisoare medicală etc;
 - pacientul prezintă o prescripție a cărei valabilitate a expirat;
 - pacientul prezintă o schemă de tratament parafată de medicul prescriptor;
 - pacientul este în tranzit și nu își poate continua tratamentul;
 - alte situații de urgență în care farmacistul va decide, după caz, eliberarea unui medicament pe o durată limitată, până la obținerea unei prescripții, cu îndrumarea pacientului către medicul de familie, centrul de sănătate sau permanență, compartimentul ori unitatea de primire a urgențelor sau apelarea numărului de urgență 112.
- > Farmaciile din mediul rural pot furniza servicii farmaceutice de urgență și în situația în care în localitate nu există cabinete medicale sau medicul nu este prezent; în aceste situații. Când nu poate să acorde

pacientului serviciul solicitat, farmacistul trebuie să îndrume pacientul spre un serviciu specializat de asistență medicală.

- > În cazuri urgente, farmacistul trebuie să acorde asistență pacienților, dacă este solicitat, și în afara programului farmaciei.

ART. 54 Incompatibilități

- > Se recunoaște ca activitate profesională activitatea desfășurată în mod legal de farmaciști în unul sau mai multe dintre domeniile următoare:

- prepararea formelor farmaceutice ale medicamentelor;
- fabricarea și controlul medicamentelor;
- controlul medicamentelor într-un laborator pentru controlul medicamentelor;
- depozitarea, conservarea și distribuirea medicamentelor angro;
- prepararea, controlul, depozitarea și distribuția medicamentelor în farmacii deschise publicului;
- prepararea, controlul, depozitarea și eliberarea medicamentelor din farmaciile de spital;
- acordarea de informații și consultanță privind medicamentele.
- > Farmacistul, în conformitate cu pregătirea sa universitară, este competent să exercite și alte activități profesionale, precum:
 - colaborare cu medicul pentru stabilirea și urmărirea terapiei pacientului;
 - farmacovigilență;
 - fabricarea, controlul, depozitarea, conservarea și distribuția produselor din plante, suplimentelor nutritive, produselor igieno-cosmetice, dispozitivelor medicale, medicamentelor de uz veterinar, substanțelor farmaceutice active și auxiliare;
 - analize în laboratoare de biochimie, toxicologie și igienă a mediului și alimentelor;
 - marketing și management farmaceutic;
 - activități didactice, cercetare sau administrație sanitară.
- > În toate activitățile prevăzute la alin. (1) farmacistul are deplină răspundere și drept de decizie.
- > Exercițiul profesiei de farmacist este incompatibilă cu:
 - exercițiul concomitentă a profesiei de medic;
 - starea de sănătate fizică sau psihică necorespunzătoare pentru exercițiul profesiei de farmacist;
 - comerțiant persoană fizică;
 - exercițiul unor activități contrare legii sau bunelor moravuri;

- calitatea de lucrător comercial sau agent comercial;
- angajat al altor unități decât cele care au ca obiect de activitate serviciile farmaceutice, cercetarea farmaceutică, producția ori distribuția de medicamente.

ART. 55 Dispoziții finale

- > Farmacistul răspunde disciplinar pentru nerespectarea legilor și regulamentelor profesionale, a Codului deontologic al farmacistului și a regulilor de bună practică profesională, a Statutului Colegiului Farmaciștilor din România., pentru nerespectarea deciziilor adoptate de organele de conducere ale Colegiului Farmaciștilor din România, precum și pentru orice fapte săvârșite în legătură cu profesia sau în afara acesteia, care sunt de natură să prejudicieze onoarea și prestigiul profesiei sau ale Colegiului Farmaciștilor din România.
- > Orice comportament în exercitarea profesiei care încalcă principiile prezentului cod poate face obiectul unei reclamații privind încălcarea eticii profesionale de către farmacist.

CAPITOLUL VII

ETICA ȘI DEONTOLOGIA BIOCHIMISTULUI, BIOLOGULUI ȘI CHIMISTULUI

ART. 56 Dispoziții generale

Continutul și caracteristicile activității biochimistului, biologului și chimistului sunt:

- > efectuează investigații de laborator conform pregătirii și specializării;
- > participă la programe de control privind starea de sănătate a populației;
- > participă la formarea teoretică și practică a viitorilor specialiști care au inclusă practica de laborator în programele de pregătire;
- > participă, împreună cu medicii și alte categorii de personal, la cercetarea în domeniul medical;
- > participă, împreună cu alte categorii de personal, la protejarea mediului ambiant.

ART. 57 Responsabilitatea personală

- > În exercitarea profesiei, biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar respectă demnitatea ființei umane și principiile eticii, dând dovadă de responsabilitate profesională și morală, acționând întotdeauna în interesul pacientului, al familiei pacientului și al comunității.
- > Biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar sunt obligați să păstreze secretul profesional.
- > Litigiile sau abaterile de la etica profesională se analizează și măsurile se iau, după caz, de către șeful echipei medicale sau de conducerea unității ori de către Colegiul Medicilor din România, împreună cu Ordinul Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor, potrivit Codului de etică și deontologie profesională a biochimistilor, biologilor și chimistilor din sistemul sanitar.

ART. 58 Calitate excelență

Specialistul în Chimie clinică și Medicină de laborator (biolog, chimist și biochimist) pune cunoștințele sale în ceea ce privește capacitatea de diagnostic de laborator (inclusiv indicația pentru analize, fiabilitatea rezultatelor, interpretarea rezultatelor și cercetarea științifică) în slujba serviciului de diagnostic, tratament și prevenire a bolilor omului.

ART. 59 Dezvoltarea profesională continuă

Pentru a-și îndeplini îndatoririle în mod optim și în conformitate cu ceea ce este considerat de bună practică în profesia sa și având în vedere legile țării, Specialistul în Chimie clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie :

- să mențină și să dezvolte competența sa la cel mai înalt nivel de calitate în toate domeniile relevante (științifice și practice) cu privire la evoluțiile de îngrijire a sănătății, în general, și Chimie clinică și Medicină de laborator, în special, prin participarea în mod regulat la cursuri de formare relevante și alte programe de pregătire și dezvoltare profesională continuă, pe întreaga durată a activității profesionale și în timpul exercitării profesiei sale;
- să accepte sarcini/misiuni numai în domeniul sau de competență; dincolo de aceste limite, el va lucra în colaborare cu experții corespunzători;
- să se informeze continuu asupra codurilor legale de practică, care afectează munca lui. Specialistul în Chimie clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să-și mențină angajamentul la profesia sa din domeniul Chimie clinică și Medicină de laborator, acela de a lua parte la activitățile societăților sale științifice, în special ale celor care promovează profesia și contribuie la formarea continuă a membrilor lor.

ART. 60 Onestitate și integritate

- > Integritatea profesională și onestitatea intelectuală a specialistului în Chimie clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist) sunt o garanție a imparțialității sale de analiză, judecată și decizie.
- > Specialistul în Chimie clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist), trebuie să evite în orice moment, înșelăciunea în ceea ce privește cunoștințele sale profesionale și științifice, cum ar fi fraudă, plagiatul, tănuirea, omisiunea necorespunzătoare a informațiilor precum și exprimarea opiniilor incorecte sau care induc în eroare în activitatea clinică în cercetare.
- > Specialistul în Chimie clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist) nu va accepta nici o obligație care-l aduce în conflict cu independența sa profesională. În special, acesta se angajează :

- de a nu solicita sau. accepta cadouri, avantaje pecuniare sau beneficii din industria medicamentelor sau industria de diagnostic, cu excepția cazului în care sunt de valoare monetară scăzută și irelevante pentru a practica profesia în Chimie clinică și Medicină de laborator;
- de a nu solicita sau accepta sponsorizări de la promoțiile de vânzare pentru simpozioane sau congrese cu excepția cazului în care sponsorizarea este la nivel rezonabil și este subordonată scopului principal al întâlnirii și nu se extinde la alte persoane din afara sferei profesionale.
- să nu accepte sprijin financiar din partea industriei, direct sau indirect, altul decât pentru evenimente cu scopuri pur profesionale și științifice; astfel de cadouri trebuie să fie întotdeauna la un nivel rezonabil și subordonate obiectivului științific principal al evenimentului și nu trebuie să fie extinse la alte persoane în afara profesioniștilor din domeniul sănătății.

ART. 61 Relații care se stabilesc în exercitarea profesiei de biochimist, biolog și chimist din sistemul sanitar

- > Specialistul în chimie clinică și medicină de laborator (biolog, chimist și biochimist) acționează în permanență cu curtoazie, cinste și integritate în relațiile sale cu pacienții și alte persoane, inclusiv colegii din domeniul profesional și nu trebuie să se angajeze în nici o activitate sau comportament care ar putea discredita profesia sau a submina încrederea publică în profesie.
- > El nu trebuie să abuzeze de poziția sa profesională pentru a stabili relații nepotrivite cu pacienții, pentru a convinge pacienții să dea sau împrumute bani sau beneficii, pentru a recomanda tratamente sau investigații care nu sunt în interesul superior al pacientului, sau de a nu recomanda sau efectua investigații sau tratamente medicale care nu intră în sfera sa de competență.
- > El trebuie să raporteze angajatorilor sau organismelor de reglementare cazurile în care el consideră că un coleg din sănătate are un comportament inadecvat sau performanța lui este o amenințare la adresa sănătății unui pacient.
- > Activitatea biochimistului, biologului și chimistului din sistemul sanitar se desfășoară individual sau în cadrul unor colective mixte.
- > Biochimistul, biologul și chimistul din sistemul sanitar colaborează cu medicul și recunosc rolul coordonator al acestuia, precum și cu ceilalți membri ai colectivului, participând la menținerea relațiilor amabile în cadrul acestuia și contribuind la asigurarea calității actului medical.
- > Membrii Ordinului Biochimistilor, Biologilor și Chimistilor în sistemul sanitar din România sunt obligați să aplice parafa cuprinzând numele, prenumele, gradul și specialitatea pe toate buletinele pentru analizele

pe care le efectuează.

- > Relațiile dintre biochimiști, biologi și chimiști din sistemul sanitar se bazează pe corectitudine, colaborare, respect reciproc și solidaritate profesională, potrivit Codului de etică și deontologie profesională al biochimiștilor, biologilor și chimiștilor din sistemul sanitar.

ART. 62 Independența și imparțialitatea

- > Specialistul în Chimie clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să-și exercite judecata profesională în cadrul responsabilităților sale imparțial și obiectiv, după luarea în considerare a tuturor circumstanțelor relevante, în interesul pacientului său, fara presiuni din surse externe sau conflicte de interese.
- > El trebuie să se asigure de asemenea că interesele participanților la cercetare sunt protejate. Specialistul în Chimie clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist) va servi fiecare pacient în parte la cele mai înalte standarde ale capacității profesionale și va furniza publicului larg informații, în cadrul în domeniul sau de competență, pentru a permite o înțelegere corectă a problemelor de sănătate de interes public.

ART. 63 Confidențialitatea

- > Specialistul în chimie clinică și medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist), fără a aduce atingere legislației privind viața privată, este obligat să respecte confidențialitatea informațiilor obținute de către acesta în activitatea sa profesională. Specialistul în Chimie clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să nu utilizeze abuziv aceste informații.
- > El se va asigura că informațiile despre un pacient nu sunt divulgate altor persoane decât în anumite situații, ca de exemplu altor profesioniști de sănătate implicați în îngrijirea pacientului, și, acolo unde este posibil, cu consimțământul informat al pacientului.

ART. 64 Conflictul cu convingerile morale și etice

- > Specialistul în Chimie clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist) nu este obligat să ofere un serviciu profesional dacă acesta este în conflict cu propriile convingeri morale sau religioase, dar trebuie să respecte convingerile morale, religioase și culturale ale pacienților.
- > Dacă el este de acord să furnizeze un serviciu, el trebuie să înlăture convingerile religioase personale, culturale, fiziologice sau de altă natură. El trebuie să asigure un acces echitabil la serviciile sale tuturor celor care au dreptul să le folosească.

ART.65 Delegația și supravegherea

Ca șef și/sau membru al echipei care lucrează în Chimie clinică și Medicină de laborator, specialistul în Chimie clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist), având în vedere circumstanțele speciale ale situației în cauză, trebuie:

- > să obțină o definiție clară a serviciilor solicitate de el și/sau echipa sa;
- > să se asigure că toate activitățile în laborator sunt organizate și executate cât mai exact și cât mai repede posibil;
- > să protejeze securitatea și bunăstarea colegilor săi, natura și mediul înconjurător;
- > să respecte superiorii, colegii și subordonații prin luarea în considerare a cerințelor și aspirațiilor lor, cu condiția ca acestea să respecte legile și etica profesiilor lor;
- > să depună eforturi pentru un nivel ridicat de realizare tehnică a sarcinilor sale, să contribuie și să promoveze un mediu sănătos și plăcut pentru colegii săi;
- > să se asigure că în cazul în care o sarcină este delegată unei persoane, aceasta are cunoștințele, aptitudinile și competențele necesare pentru a întreprinde această sarcină, în mod eficient și eficace și este supravegheată corespunzător.

ART. 66 Publicitatea

Publicitatea pentru serviciile unor Specialiști în Chimie clinică și Medicină de laborator (biolog, biochimist și chimist) trebuie să fie corectă, onestă, legală, decentă și trebuie să se concentreze exclusiv pe serviciile profesionale oferite.

ART. 67 Dispoziții finale

Biochimiștii, biologii și chimiștii din Spitalul Județean de Urgență „Sf. Spiridon” Iași sunt obligați să respecte prevederile legii privind exercitarea profesiunilor proprii și reglementările specifice sectorului medical.

CAPITOLUL VIII

ETICA ȘI DEONTOLOGIA PSIHOLOGULUI

ART. 68 Principiul respectării drepturilor demnității oricărei persoane

Psihologii vor avea permanent în atenție faptul că orice persoană are dreptul să-i fie apreciată valoarea înăscută de ființă umană și această valoare nu este sporită sau diminuată de cultură, naționalitate, etnie, culoare sau rasă, religie, sex sau orientare sexuală, statut marital, abilități fizice sau intelectuale, vârstă, statut socio-economic sau orice altă caracteristică personală, condiție sau statut.

Aderarea la acest principiu presupune respectarea următoarelor reguli:

> psihologii își desfășoară activitatea, manifestând respect față de trăirile, experiențele, cunoștințele, valorile, ideile, opiniile și opțiunile celorlalți;

- > psihologii nu se angajează public în prejudicierea imaginii celorlalți și nu vor manifesta inechitate pe criterii de cultură, naționalitate, etnie, rasă, religie, sex, orientare sexuală și nici nu se angajează, în remarci sau comportamente ce aduc prejudicii demnității celorlalți;
- > psihologii evită ori refuză să participe la activități și practici ce nu respectă drepturile legale, civile, ori morale ale celorlalți;
- > psihologii vor refuza să consilieze, să educe ori să furnizeze informații oricărei persoane care, după opinia lor, va utiliza cunoștințele și îndemânarea dobândită pentru a viola drepturile fundamentale ale omului;
- > psihologii respectă drepturile celor care beneficiază de servicii psihologice; - psihologii se vor asigura că, sub nici o formă, consimțământul informat al clientului/participantului nu este dat în condiții de coerciție sau sub presiune;
- > psihologii vor avea grijă ca, în furnizarea de servicii psihologice ori în activitatea de cercetare să nu violeze spațiul privat personal sau cultural al clientului/subiectului, fără o permisiune clară să facă acest lucru.

ART. 69 Principiul responsabilității profesionale și sociale

Psihologii manifestă o maximă responsabilitate pentru starea de bine a oricărui individ, a familiei, grupului ori comunității față de care își exercită rolul de psihologi. Această preocupare include atât pe cei direct cât și pe cei indirect implicați în activitățile lor, prioritate având cei direct implicați.

Aderarea la acest principiu presupune respectarea următoarelor reguli:

- > psihologii vor proteja și promova starea de bine evitând provocarea de daune clienților, studenților, participanților la cercetare, colegilor de profesie și a celorlalți;
- > psihologii vor respecta dreptul persoanei de a sista, fără nici o justificare, participarea sa la serviciul furnizat, în calitate de client, sau la activități de cercetare științifică, în calitate de subiect;
- > psihologii vor contribui la dezvoltarea psihologiei ca știință și a societății în general, prin cercetarea liberă și prin exprimarea liberă a cunoștințelor și ideilor, excepție făcând activitățile ce intră în conflict cu prevederile Codului deontologic al psihologului;
- > psihologii vor susține cu responsabilitate rolul psihologiei ca profesie, în fața societății și vor promova și menține cele mai înalte standarde de calitate;

ART. 70 Principiul integrității profesionale

Psihologii vor căuta să manifeste cel mai înalt grad de integritate morală și profesională

În toate relațiile lor, este de datoria psihologului să prezinte onest pregătirea și calificările sale oriunde se află în relații profesionale și de asemenea să nu permită sau să tolereze practicile incorecte și discriminatorii.

Aderarea la acest principiu presupune respectarea următoarelor reguli:

- > psihologii vor prezenta într-o manieră onestă domeniile de specialitate în care sunt atestați, competențele, afilierea și experiența profesională, nefiind acceptate nici un fel de distorsiuni, omisiuni sau false prezentări în acest sens;
- > psihologii nu practică, nu îngăduie, nu instigă și nu consimt sau facilitează, nici o formă de discriminare;
- > psihologii vor onora angajamentele asumate prin orice tip de contract sau convenție,
- > psihologii vor promova acuratețea, obiectivitatea, onestitatea și buna-credință în activitățile lor profesionale. În aceste activități, psihologii nu vor fura, înșela și nu se vor angaja în fraudă, eludări, subterfugii sau denaturări intenționate ale faptelor;
- > psihologii vor evita orice imixtiuni care afectează calitatea actului profesional, fie că e vorba de interese personale, politice, de afaceri sau de alt tip;
- > psihologii vor evita, să ofere recompense exagerate pentru a motiva un individ sau un grup să participe într-o activitate care implică riscuri majore și previzibile;
- > psihologii vor evita relațiile multiple (cu clienții, subiecții, angajații) și alte situații care pot prezenta un conflict de interese sau care pot reduce capacitatea lor de a fi obiectivi și imparțiali;
- > psihologii vor evita să participe la activități care pot cauza daune imaginii psihologilor sau psihologiei ca profesie;
- > psihologii vor fi reflexivi, deschisi și conștienți de limitele lor personale și profesionale;
- > psihologii nu vor contribui, fie singuri, fie în colaborare cu alții, la nici un fel de practici care pot viola libertatea individuală sau integritatea fizică sau psihologică a oricărei persoane.

ART. 71 Standarde etice generale

- > Cunoașterea competențelor - psihologii au obligația să-și cunoască foarte bine limitele de competență în oferirea de servicii psihologice.
- > Servicii psihologice în acord cu competența - psihologii se vor angaja numai în acele activități profesionale pentru care au competențele și atestarea necesare.
- > Prezentarea onestă a competenței - psihologii nu vor prezenta fals limitele competenței lor și nu vor prezenta pregătirea sau formarea lor într-un mod care să le favorizeze nemeritat poziția sau imaginea publică, indiferent de tipul de activitate profesională desfășurată.

- > Consultarea în caz de limită a competenței în exercitarea profesiei, atunci când psihologii constată că ajung într-un impas profesional, prin depășirea limitelor de competență, vor consulta colegii sau supervizorul.
- > Servicii psihologice în afara competenței
- > În cazul în care pentru un tip de serviciu psihologic solicitat nu există standarde generale recunoscute, nici programe de formare profesională, nici specialiști atestați și disponibili în acel domeniu și totuși psihologii sunt solicitați, aceștia vor depune toate eforturile pentru obținerea unui standard minimal de competență având permanent grijă să protejeze clienții și pe toți cei implicați pentru a nu produce acestora daune sub o formă sau alta. În acest caz, serviciul va continua până când solicitarea încetează sau până când un specialist cu competență recunoscută pentru acel tip de serviciu devine disponibil
- > **Pregătirea continuă** - Psihologii au obligația să depună permanent un efort de menținere și dezvoltare a competențelor lor prin informare permanentă, programe de formare profesională de specialitate, consultări cu ceilalți specialiști din domeniu ori prin cercetări care să conducă spre creșterea competenței profesionale.
- > **Obiectivitatea** - Psihologii au obligația de a fi conștienți de limitele procedurilor folosite, indiferent de tipul de activitate. Psihologii vor avea grijă ca furnizarea serviciilor, cercetarea științifică, prezentarea rezultatelor și a concluziilor să fie făcută cu maximă obiectivitate, evitând orice tendință de prezentare parțială sau cu tentă subiectivă.
- > **Afectarea competenței** - Atunci când psihologii realizează că din motive de sănătate ori din cauza unor probleme personale nu mai pot să ofere în condiții de competență o anumită activitate profesională, aceștia vor decide dacă trebuie să-și limiteze, suspende sau să încheie respectiva activitate profesională.

ART. 72 Standarde cu privire la relațiile umane

- > Respect și preocupare - în relațiile lor profesionale, psihologii vor manifesta preocupare față de clienți, căutând să nu producă acestora daune sau suferință, iar dacă acestea sunt inevitabile le vor minimiza pe cât posibil.
- > Evitarea hărțuirii - Psihologii nu se vor angaja într-o formă sau alta de hărțuire fie că aceasta este sexuală, emoțională, verbală sau nonverbală.
- > Evitarea abuzului - Psihologii nu se vor angaja în comportamente de defăimare sau de abuz (fizic, sexual, emoțional, verbal sau spiritual) față de persoanele cu care vin în contact în timpul activității lor profesionale.

- > Evitarea relației multiple - Psihologii vor evita pe cât posibil relațiile multiple, adică relațiile în care psihologii îndeplinesc simultan mai multe roluri într-un context profesional.
- > Consimțământul în caz de relații cu terți -Psihologii vor clarifica natura relațiilor multiple pentru toate părțile implicate înainte de obținerea consimțământului, fie că oferă servicii psihologice ori conduc cercetări cu indivizi, familii, grupuri ori comunități la cererea sau pentru a fi utilizate de către terți.
- > A treia parte poate fi școala, instanța judecătorească, diverse agenții guvernamentale, companii de asigurări, poliția ori anumite instituții de finanțare, etc.
- > Nonexploatarea
- > Psihologii nu vor exploata și nu vor profita, sub nici o formă, de persoanele față de care, prin profesie sau poziție, manifestă un ascendent de autoritate (clienți, angajați). Orice formă de exploatare sau abuz de autoritate fiind strict interzisă.
- > Participarea activă la decizii - Psihologii vor încuraja participarea activă la deciziile care îi afectează direct, respectând dorințele justificate și valorificând opiniile acestora, ori de câte ori este posibil.
- > Neintrarea în rol - Psihologii se vor abține de la intrarea într-un rol profesional atunci când din motive de ordin personal, științific, legal, profesional, financiar:
 - poate fi afectată obiectivitatea, competența sau eficiența activității lor profesionale
 - față de clienți/subiecți există riscul exploatării sau producerii unor daune.
- > Urgentarea consimțământului - înainte de începerea oricărui tip de serviciu psihologic (evaluare, terapie, consiliere, etc.) psihologii vor obține consimțământul informat din partea tuturor persoanelor independente sau parțial dependent implicate, excepție făcând circumstanțele în care există nevoi urgente (de ex. tentative sau acțiuni suicidare). In astfel de circumstanțe, psihologii vor

continua să acționeze, cu asentimentul persoanei, dar vor cauta să obțină, cât se poate de repede consimțământul informat.

- > Asigurarea consimțământului - Psihologii se vor asigura că în procesul de obținere a consimțământului informat următoarele puncte au fost înțelese: scopul și natura activității; responsabilitățile mutuale; beneficiile și riscurile alternativele; circumstanțele unei încetări a acțiunii; opțiunea de a refuza sau de a se retrage în orice moment, fără a suferi vreun prejudiciu; perioada de timp în care e valabil consimțământul; modul în care se poate retrage consimțământul dacă se dorește acest lucru.
- > Delegarea de consimțământ - In cazul în care, persoana care urmează să beneficieze de un serviciu psihologic este în imposibilitatea de a-și da consimțământul, se acceptă obținerea acestuia de la o

persoană apropiată acesteia care poate să apere interesele în mod legal sau de la o persoană autorizată care, conform legii, este în măsură să o reprezinte.

- > Continuitatea serviciului - Dacă din motive de boală sau datorită unor evenimente survenite în viața psihologului acesta nu mai poate continua oferirea serviciului în bune condiții, va depune toate eforturile pentru a se asigura de continuitatea serviciului oferit, îndrumând clientul spre un coleg de profesie cu competența necesară și pe cât posibil cu consimțământul clientului.
- > Dreptul la opoziție
- > Cu excepția cazurilor de forță majoră, de urgență (perturbări ale funcționării psihice, în termenii pericolului iminent, care necesită intervenție imediată), psihologul acționează respectând dreptul clientului de a refuza sau a sista serviciul psihologic.

ART. 73 Standarde de confidențialitate

- > Întreruperea serviciului din motive de confidențialitate - atunci când din motive bine întemeiate, psihologul nu mai poate păstra confidențialitatea, acesta va înceta să mai ofere serviciul respectiv.
- > Protejarea confidențialității - divulgarea, de către psihologi, a unor informații care le-au fost încredințate sau de care au luat cunoștință în virtutea profesiei, este interzisă, excepție făcând situațiile prevăzute de lege.
- > Limitele confidențialității - înainte de primirea consimțământului, psihologul va informa clientul cu privire la limitele confidențialității și condițiile în care aceasta poate fi încălcată, precum și asupra posibilei utilizări a informațiilor rezultate în urma activității sale.
- > Dezvăluirea de informații - psihologii pot împărtăși informațiile confidențiale cu alții numai cu consimțământul celor vizați ori de o așa manieră încât cei vizați să nu poată fi identificați, excepție făcând situațiile justificate de lege sau în circumstanțe de iminentă sau posibilă vătămare fizică sau crimă.
- > Confidențialitatea de colaborare - În cazul în care, cu același client lucrează doi psihologi în același timp, aceștia vor colabora pe cât posibil, fără restricții de confidențialitate, excepție făcând situația în care există o opoziție clară din partea clientului în acest sens.
- > Utilizarea informațiilor - rezultatele, documentările și notițele psihologului pot fi folosite numai într-o formulă care păstrează cu rigurozitate anonimatul.
- > Confidențialitatea față de terți - în cazul în care există terți implicați în activitatea profesională a psihologului, acesta va clarifica cu părțile implicate limitele confidențialității, condițiile de păstrare a confidențialității și nu va da curs nici unei solicitări, venite de la o terță parte în dezvăluirea de informații

confidențiale, decât în condițiile respectării legii și limitelor confidențialității.

ART. 74 Standarde de conduită colegială

- > Conduita colegial - psihologii vor manifesta față de colegii lor de profesie, onestitate, corectitudine, și solidaritate, conduitele lor fiind în acord cu standardele profesionale.
- > Respect - psihologii vor manifesta respect față de colegii lor de profesie și nu vor exprima critici nefondate și etichetări la adresa activității lor profesionale.
- > Evitarea denigrării - psihologii nu vor acționa, sub nici o formă, în manieră denigratoare la adresa colegilor de profesie și nu vor împiedica clientii să beneficieze de serviciile lor, dacă nu există un motiv serios și cu implicații etice în acest sens.
- > Responsabilitatea profesională - atunci când există o intenție justificată de încetare a serviciului psihologic oferit clientului și de îndrumare a acestuia spre un alt coleg de profesie, psihologii vor menține un contact suportiv și responsabil față de clienți până când acel coleg își asumă continuarea serviciului în cauză.
- > Sprijinul colegial - psihologii vor căuta să sprijine pe cât posibil eforturile profesionale ale colegilor în limita disponibilităților participative și a timpului disponibil.
- > Concurența, neloială - psihologii nu vor practica concurența neloială. Sunt interzise și se consideră concurență neloială următoarele: tentativa sau acțiunea de atragere sau deturnare de clienți, prin

denigrarea și discreditarea altui psiholog; folosirea unei funcții publice pe care psihologul o deține în scopul atragerii de clienți în interes propriu; furnizarea de date false privind competența și/sau atestarea profesională în scopul de a-l induce în eroare pe beneficiar.

ART. 75 Standarde de înregistrare, prelucrare și păstrare a datelor

- > Obținerea permisiunii - psihologii trebuie să obțină permisiunea clienților/subiecților sau a reprezentanților lor legali înainte de a efectua înregistrări audio, video sau scrise în timpul furnizării serviciilor sau în cercetare.
- > Păstrarea datelor- psihologii vor colecta numai acele date care sunt relevante pentru serviciul oferit și vor lua toate măsurile pentru a proteja aceste informații.
- > Protejarea datelor- psihologii au datoria să arhiveze în condiții de siguranță datele și informațiile obținute în exercitarea profesiei de psiholog cu drept de liberă practică, conform reglementărilor în vigoare
- > Distrugerea datelor- la expirarea termenului de păstrare, dacă psihologul renunța la practica sa profesională prin intermediul căreia a realizat acele înregistrări sau dacă acesta se pensionează, va căuta să distrugă înregistrările respective. Înregistrările pot fi plasate către un alt psiholog numai cu

consimțământul celor implicați, obținut în prealabil, pentru acele înregistrări. În situația suspendării sau încetării dreptului de liberă practică datele vor fi distruse, dacă nu se impune transferarea lor.

ART. 76 Terapie și consiliere

- > **Informarea clientului** - în obținerea consimțământului informat din partea clienților, psihologii vor informa în prealabil clientul cu privire la forma de terapie utilizată, metodele folosite, riscuri, alternative, limitele confidențialității, implicarea unor terți, onorarii și vor da curs oricărei alte cereri de informare solicitată de client în acest sens. Dacă terapeuta se află încă în supervizare, dar poate desfășura în mod legal și profesional activitatea terapeutică pentru care se află în supervizare, va aduce la cunoștință clientului acest lucru cât mai curând posibil.
- > **Consimțământul pentru dezvăluire** - În cazul ședințelor de terapie sau consiliere, înregistrările pot fi transferate și spre cei care preiau clienții respectivi, putând avea acces la acestea atât colegii de profesie cât și supervizații ce se află într-un proces de formare terapeutică, dar numai cu consimțământul dat în prealabil de cei vizați în acele înregistrări.
- > **Intimitatea relației profesionale** - Clienții vor beneficia de servicii de consultanță, consiliere sau terapie din partea psihologilor fără prezența unor terți, aceasta fiind permisă numai dacă există un acord în acest sens, atât din partea clientului cât și din partea psihologului.
- > **Terapia cu parteneri sexuali** - Psihologii nu vor accepta în terapie persoane cu care au avut relații de intimitate sexuală.
- > **Relația sexuală cu foștii clienți** - Psihologii nu se vor angaja sub nici o formă în relații de intimitate sexuală cu foștii clienți pentru o perioadă de cel puțin 2 ani de la încheierea terapiei sau a oricărei relații profesionale subsecvente.
- > **Încheierea terapiei din lipsa de beneficii** - psihologii vor încheia orice formă de terapie cu clienții lor, dacă există evidențe clare că aceștia nu mai au nici un beneficiu prin continuarea terapiei, sau în cazul în care continuarea acesteia poate produce daune clienților.
- > **Încheierea terapiei din alte motive** - psihologii vor încheia terapia dacă clientul intra într-o relație cu o persoană unde apare riscul unei relații multiple, dacă există o agresiune din partea clientului asupra terapeutului sau dacă există o solicitare clară în acest sens din partea clientului
- > **Întreruperea și continuarea terapiei** - dacă, din motive de boală sau de indisponibilitate a psihologului, terapia trebuie întreruptă pentru o perioadă mai lungă de timp, psihologul va căuta să ofere clientului o posibilitate de continuare a terapiei cu un alt coleg psiholog care are disponibilitatea și competența

necesară continuării terapiei și care va putea fi informat cu privire la stadiul în care se află terapia, cu consimțământul clientului.

- > **Continuarea terapiei cu un alt terapeut** - psihologul care preia un client, de la un coleg care din motive justificate nu mai poate continua actul terapeutic, va examina cu atenție conținutul demersului, potențialul de risc, beneficiile, iar dacă e nevoie poate consulta pe cei ce au fost implicați în procesul terapeutic și abia apoi va decide modalitățile de continuare a terapiei.

ART. 77 Evaluare și diagnoză

- > **Prezentarea caracteristicilor psihologice**- psihologii vor oferi informații despre caracteristicile psihologice ale indivizilor, numai după ce au realizat o evaluare adecvată, care să susțină științific și metodologic afirmațiile și concluziile lor, indiferent dacă e vorba de recomandări, rapoarte sau evaluări, precizând limitele afirmațiilor, concluziilor și recomandărilor lor.

Dacă psihologii realizează, că (reexaminarea individului nu este justificată sau necesară, atunci aceștia vor explica această opțiune, precizând sursele și documentele care stau la baza acestor concluzii.

- > **Consimțământul pentru evaluare/diagnoză**

Psihologii vor obține consimțământul informat pentru serviciile de evaluare cu excepția cazului în care:

- acestea sunt cerute de lege sau de reglementările în vigoare;
 - testarea este o activitate educațională, instituțională sau organizațională prevăzută de reglementări interne;
- consimțământul informat include explicarea naturii și scopului de evaluare, costurile, implicarea unei a treia părți, limitele de confidențialitate și ocazii pentru cel evaluat de a formula întrebări și de a primi răspunsuri.

Psihologii vor informa persoanele fără capacitate deplină de a-și da consimțământul și persoanele pentru care testarea este cerută de reglementările legislative, cu privire la natura și scopul serviciilor de evaluare propuse, folosind un limbaj ușor de înțeles pentru persoana care urmează să fie evaluată.

Psihologii care folosesc serviciile unui traducător vor cere consimțământul clientului pentru a folosi serviciile aceluia traducător, se vor asigura că se va menține confidențialitatea rezultatelor, securitatea instrumentelor, inclusiv a documentelor de evaluare/diagnoză.

- > **Datele de evaluare/diagnoză**

Datele obținute pot fi: scoruri brute și standardizate, răspunsurile clientului la stimuli sau la întrebările din test, notele, înregistrările și consemnările psihologului, declarațiile și comportamentul clientului în timpul unei examinări.

Psihologii vor oferi datele obținute, sub formă de rezultate clientului și, dacă e cazul, unor terți numai cu consimțământul clientului, sau fără acordul acestuia în situațiile prevăzute de reglementările în vigoare.

Psihologii vor evita să facă publice datele obținute, cu excepția situațiilor prevăzute de reglementările în vigoare, protejând clientul de orice formă de exploatare, abuz și preveni devalorizarea datelor de evaluare/diagnoză. Datele de evaluare/diagnoză reprezintă proprietatea psihologului, sau instituției care realizează evaluarea/diagnoza și vor putea fi administrate și utilizate doar de către psihologi calificați în folosirea acestor instrumente.

> **Interpretarea rezultatelor** - În interpretarea rezultatelor evaluării, fiind incluse aici și interpretările computerizate, psihologii vor lua în considerare scopul evaluării, precum și numeroși alți factori, abilitățile de testare și caracteristicile persoanei evaluate (caracteristici situaționale, personale,

lingvistice și culturale) care pot afecta judecățile psihologilor sau care pot reduce acuratețea interpretărilor.

> **Calificarea în testare** - psihologii nu vor promova/încuraja folosirea tehnicilor de evaluare psihologică de către persoane necalificate și neautorizate, decât în cadrul unei formări în care există o supervizare adecvată.

> **Actualitatea evaluării** - psihologii nu își vor baza deciziile sau recomandări pe teste depășite/învechite, pe date care nu mai sunt folosite pentru scopul curent, sau care nu corespund normelor de avizare ale metodelor și tehnicilor de evaluare stabilite de organismele competente.

> **Prezentarea rezultatelor pentru cei evaluați** - indiferent dacă, cotarea și interpretarea sunt făcute de psihologi, angajați ai acestora sau asistenți sau prin modalități automate/computerizate, psihologii vor oferi persoanei evaluate sau reprezentantului acesteia explicațiile necesare înțelegerii rezultatelor, excepție făcând situațiile în care natura relației împiedică acest lucru (situații de evaluare organizațională, preangajare și evaluări prevăzute de reglementările în vigoare), acest fapt fiind adus la cunoștința persoanei evaluate înainte începerii evaluării.

> **Materialele** - Materialele de evaluare/diagnoză cuprind: manualul instrumentului, instrumentul propriu-zis, protocoale, întrebările sau stimulii utilizați, alte fișe sau formulare necesare și nu include datele de evaluare/diagnoză. Psihologii vor menține integritatea și securitatea materialelor testului și a altor metode de evaluare prin neînstrăinarea lor către persoane care nu au competența necesară, respectând dreptul de proprietate intelectuală prevăzut de lege și obligațiile de tip contractual privind utilizarea instrumentului.

ART. 78 Cercetarea științifică și valorificarea rezultatelor

> **Standarde internaționale** - În cercetările lor, psihologii vor căuta, pe cât posibil, să promoveze cele mai

noi metodologii de cercetare utilizate de comunitatea psihologică internațională, respectând atât standardele de rigoare științifică cât și standardele etice.

- > **Acordul de cercetare** -atunci când psihologii au nevoie de aprobare, din partea unei instituții, pentru desfășurarea cercetărilor, acestia vor furniza toate datele necesare pentru acordarea aprobării și vor avea în vedere ca protocolul de cercetare să corespundă aprobărilor primite.
- > **Obținerea consimțământului**- în obținerea consimțământului informat psihologii vor aduce la cunoștință participanților scopurile cercetării, durata, procedurile utilizate, riscurile, beneficiile

inclusiv compensațiile financiare, limitele confidențialității, dreptul oricui de a se retrage din cercetare și în general toate datele pe care participanții le solicită și de care au nevoie pentru a-și da consimțământul. În cazul în care există posibilitatea producerii unor daune și suferință, psihologii au obligația să o minimizeze pe cât posibil.

- > **Utilizarea de suport audio-video**-psihologii vor obține consimțământul informat de la toți participanții la cercetare pentru înregistrările audio și video, înainte efectuării acestora, oferind garanții că acestea vor fi utilizate numai într-o manieră în care identificarea nu poate produce daune celor implicați .
- > **Limitări ale informării**-psihologii nu vor face studii și cercetări care implică proceduri de prezentare ascunsă/falsă a modelului de cercetare decât dacă alternativa de prezentare corectă nu este fezabilă științific sau aduce o alterare evidentă concluziilor cercetării, în acest caz, participanții vor fi informați de utilizarea unui astfel de model de cercetare și vor participa numai dacă își dau consimțământul, putând oricând să-și retragă datele din cercetare. Cercetarea, în acest caz, poate fi derulată numai dacă nu poate produce suferință sau daune participanților.
- > **Excepția de la consimțământ**- psihologii se pot dispensa în cadrul cercetărilor de consimțământul informat al participanților numai dacă (a) cercetarea nu poate produce în nici un fel daune (observații naturale, practici educaționale sau curriculare, chestionare anonime, cercetare de arhive) sau (b) este permisă de reglementări în vigoare.
- > **Persoane și grupuri vulnerabile**- psihologii vor căuta să examineze etic, independent, adecvat drepturilor omului și să ia toate măsurile de protecție pentru orice cercetare ce implică grupuri vulnerabile și/sau persoane cu incapacitate de a-și da consimțământul informat, înainte de a lua decizia de a începe.
- > **Evitarea unor categorii de subiecți**- psihologii nu se vor folosi de persoane cu incapacitate de a-și da consimțământul în nici un studiu sau cercetare, dacă studiul sau cercetarea avută în vedere poate fi finalizată la fel de bine cu persoane care au capacitatea deplină de a-și da consimțământul informat.

- > **Manipularea prin creșterea compensațiilor-** psihologii vor evita să propună și să acorde participanților la cercetare compensații financiare excesive sau alte forme de stimulente pentru participarea la cercetare și care pot favoriza obținerea consimțământului, cu atât mai mult atunci când sunt evidente clare că există riscul producerii de suferință și daune în timpul cercetării.
- > **Utilizarea animalelor în cercetare-** psihologii care utilizează animale în cercetările lor, vor evita provocarea de suferință acestora, excepție făcând cercetările care nu presupun metode invazive producătoare de suferință sau leziuni.
- > **Corectitudinea datelor-** psihologii nu au voie să prezinte date false pentru care nu au fost făcute în realitate măsurători. Dacă vor constata erori de prezentare a datelor sau de prelucrare a acestora vor face toți pașii necesari pentru corectarea acestora, altfel vor retrage și anula cercetarea.
- > **Plagiatul-** psihologii nu vor prezenta date sau rezultate din alte studii sau cercetări, ca aparținându-le lor.
- > **Abuzul de status-** psihologii vor fi acreditați pentru cercetările făcute atât și pentru publicarea acestora numai în măsura în care aceștia au o contribuție majoră. Astfel psihologii vor face distincția între autorul principal al cercetării, contribuție la cercetare, contribuție minoră și statusul sau poziția pe care o deține respectivul psiholog. Astfel poziția academică, titlul academic sau poziția socială sau cea de șef de departament sau manager într-o instituție nu conferă nimănui credit pentru o poziție principală în cercetare, decât în măsură în care există o acoperire reală prin contribuția adusă la cercetare și nu prin statusul social sau academic.
- > **Transmiterea datelor-** atunci când există solicitări de folosire sau de verificare a datelor din partea unui alt cercetător decât cei implicați direct în cercetare, psihologii vor putea oferi datele de cercetare numai în măsura în care se păstrează confidențialitatea acestor informații de către cei cărora li se încredințează și dacă există o specificare clară a modului de utilizare a acestora.
- > **Protejarea datelor-** psihologii vor proteja datele de cercetare, asigurându-se că acestea sunt păstrate în condiții de securitate. Protocoalele de cercetare, datele de cercetare sistematizate sau cele deja publicate pot fi păstrate fără restricții dar în condițiile respectării normelor etice.
- > **Onestitate științifică-** Psihologii implicați în evaluarea, monitorizarea, realizarea și raportarea activităților de cercetare științifică vor manifesta imparțialitate și obiectivitate și vor respecta drepturile de proprietate intelectuală. Selecția proiectelor de cercetare, a rezultatelor cercetărilor realizate pentru a fi valorificate publicistic sau practic se va face doar pe criterii de relevanță științifică, excluzându-se orice considerent personal sau de natură extraprofesională.

- > **Buna conduită în cercetarea științifică** - in activitatea de cercetare științifică psihologii vor evita ascunderea sau înlăturarea rezultatelor nedorite, confecționarea de rezultate, înlocuirea rezultatelor cu date fictive, interpretarea deliberat distorsionată a rezultatelor și deformarea concluziilor,

plagiarea rezultatelor sau a publicațiilor altor autori, neatribuirea corectă a paternității unei lucrări, nedezvăluirea conflictelor de interese, deturnarea fondurilor de cercetare, neînregistrarea și/sau nestocarea rezultatelor, lipsa de obiectivitate în evaluări, nerespectarea condițiilor de confidențialitate precum și publicarea sau finanțarea repetată a acelorași rezultate ca elemente de noutate științifică.

Datele contradictorii, diferențele de concepție experimentală sau practică, diferențele de interpretare a datelor, diferențele de opinie nu constituie abateri de la buna conduită în cercetarea științifică.

CAPITOLUL IX

ETICA ȘI DEONTOLOGIA ASISTENTULUI MEDICAL GENERALIST, A MOAȘEI ȘI A ASISTENTULUI MEDICAL

ART. 79 Principii generale

Principiile fundamentale în baza cărora se exercită profesia de asistent medical generalist, profesia de moașă și profesia de asistent medical pe teritoriul României sunt următoarele:

- > exercitarea profesiei se face exclusiv în respect față de viața și de persoana umană;
- > în orice situație primează interesul pacientului și sănătatea publică;
- > respectarea în orice situație a drepturilor pacientului;
- > colaborarea, ori de câte ori este cazul, cu toți factorii implicați în asigurarea stării de sănătate a pacientului;
- > acordarea serviciilor se va face la cele mai înalte standarde de calitate posibile, pe baza unui nivel înalt de competențe, aptitudini practice și performanțe profesionale fără niciun fel de discriminare;
- > în exercitarea profesiei asistenței medicali generaliști, moașele și asistenții medicali trebuie să dovedească loialitate și solidaritate unii față de alții în orice împrejurare, să își acorde colegial ajutor și asistență pentru realizarea îndatoririlor profesionale;
- > asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali trebuie să se comporte cu cinste și demnitate profesională și să nu prejudicieze în niciun fel profesia sau să submineze încrederea pacientului.

ART. 80 Responsabilitatea personală, integritatea și independența profesională a asistenților medicali generaliști, a moașelor și a asistenților medicali

- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să evite în exercitarea profesiei atitudinile ce aduc atingere onoarei profesiei și să evite tot ceea ce este incompatibil cu demnitatea și moralitatea individuală și profesională.
- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical au obligația să manifeste o conduită ireproșabilă față de bolnav, respectând întotdeauna demnitatea acestuia.
- > In caz de pericol public, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical nu au dreptul să își abandoneze bolnavii, cu excepția unui ordin formal al unei autorități competente, conform legii.
- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt răspunzători pentru fiecare dintre actele lor profesionale.

Pentru riscurile ce decurg din activitatea profesională, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali din sistemul public sau privat încheie o asigurare de răspundere civilă pentru greșeli în activitatea profesională.

- > Incredințarea atribuțiilor proprii unor persoane lipsite de competență constituie greșeală deontologică.
- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să comunice cu pacientul într-o manieră adecvată, folosind un limbaj respectuos, minimalizând terminologia de specialitate pe înțelesul acestora.
- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să evite orice modalitate de a cere recompense, altele decât formele legale de plată.

ART. 81 Raporturi profesionale cu alți profesioniști din domeniul medico-sanitar

A. Raporturile profesionale cu alți profesioniști din domeniul sanitar

- > In baza spiritului de echipă, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali își datorează sprijin reciproc.
- > Constituie încălcări aleregurilor etice:
 - jignirea și calomnierea profesională;
 - blamarea și defăimarea profesională;
 - orice alt act sau fapt care poate aduce atingere demnității profesionale a asistentului medical generalist, a moașei și a asistentului medical.
- > In cazul unor neînțelegeri, în considerarea profesionale, conflictul în primă

instanța trebuie mediat de biroul consiliului județean, la nivel județean/municipiului București, și de Biroul executiv, la nivel național.

Dacă acesta persistă, cei implicați se pot adresa Comisiei de etică și deontologie sau justiției, fiind interzisă perturbarea activității profesionale din aceste cauze.

- > In cazul în care se constată încălcări ale regulilor etice, se urmează procedura de sancționare, conform prevederilor legale în vigoare.
- > In cazul colaborării mai multor asistenți medicali generaliști, moașe și asistenți medicali pentru examinarea, tratamentul sau îngrijirea aceluiași pacient, fiecare practician își asumă responsabilitatea, individual, prin aplicarea parafei profesionale în dreptul fiecărei manevre sau tehnici executate personal.
- > In interesul pacienților, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali vor avea relații de colaborare cu celelalte profesii din domeniul sanitar, cu respectarea demnității și onoarei profesionale.

B. Raporturile profesionale cu instituțiile

- > Spitalul Județean de Urgență Satu Mare urmărește să asigure condiții optime asistentului medical generalist, moașei și asistentului medical în exercitarea profesiei.
- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical aduc la cunoștința persoanelor competente și autorităților competente orice circumstanță care poate prejudicia îngrijirea sau calitatea tratamentelor, în special în ceea ce privește efectele asupra persoanei sau care limitează exercițiul profesional.
- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în concordanță cu diferitele niveluri de responsabilitate pe care le îndeplinesc, contribuie la orientarea politicilor și dezvoltarea sistemului de sănătate.

ART. 82 Educația medicală continuă

In vederea creșterii gradului de pregătire profesională, asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali au obligația să efectueze cursuri și alte forme de educație continuă creditate de Ordinul Asistenților Medicali Generaliști, Moașelor și Asistenților Medicali din România, denumit în

continuare OAMGMAMR, precum și alte forme de educație continuă prevăzute de lege pentru îndeplinirea numărului minim de credite anual necesar reautorizării exercitării profesiei.

ART. 83 Obligații etice și deontologice

A. Obligația acordării îngrijirilor medicale

Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în exercitarea profesiei, nu pot face discriminări pe baza rasei, sexului, vârstei, apartenenței etnice, originii naționale sau sociale, religiei, opțiunilor politice sau antipatiei personale, a condiției sociale față de pacienți.

- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical au obligația de a lua măsuri de acordare a primului ajutor.
- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical au obligația să acorde asistență medicală și

îngrijirile necesare în limita competenței lor profesionale.

- > În caz de calamități naturale (cutremure, inundații, epidemii, incendii) sau accidente în masă (naufrazii, accidente rutiere sau aviatice, accidente nucleare etc.) asistentul medical generalist, moasa și asistentul medical sunt obligați să răspundă la chemare, să își ofere de bunăvoie serviciile de îngrijire, imediat ce au luat cunoștință despre eveniment.
- > Voința pacientului în alegerea asistentului medical generalist, a moasei și a asistentului medical trebuie întotdeauna respectată, indiferent care ar fi sensul acesteia.
- > Dacă pacientul se afla într-o stare fizică sau psihică ce nu îi permite exprimarea lucidă a voinței, aparținătorii sau apropiații celui suferind trebuie preveniți și informați corect, pentru a hotărî în numele acestuia, cu excepția imposibilității (de identificare, de comunicare, de deplasare etc.) sau a urgențelor.
- > Dacă în urma examinării sau în cursul îngrijirilor asistentul medical generalist, moasa și asistentul medical consideră că nu au suficiente cunoștințe sau experiență pentru a asigura o asistență corespunzătoare, se vor consulta cu alți colegi sau vor îndruma bolnavul către alți specialiști.
- > Asistentul medical generalist, moasa și asistentul medical vor păstra o atitudine A strictă neutralitate și neamestec în problemele familiale (morale, materiale etc.) ale pacientului exprimându-și părerea, numai dacă intervenția este motivată de interesul sănătății pacientului, cu consimțământul prealabil al acestuia.
- > Asistentul medical generalist, moasa și asistentul medical pot refuza acordarea unor îngrijiri către pacient atunci când refuzul este justificat de interesul sănătății pacientului, cu excepția situațiilor de urgență.

B. Respectarea drepturilor pacientului

Pacientul are următoarele drepturi: dreptul la informația medicală, dreptul la consimțământ, dreptul la confidențialitatea informațiilor și viața privată, drepturi în domeniul reproducerii, drepturi la tratament și îngrijiri medicale.

Consimțământul

O intervenție medicală nu se poate efectua decât după ce pacientul sau reprezentantul legal al acestuia, în cunoștință de cauză, și-a dat consimțământul. Pacientul are dreptul să refuze sau să oprească o intervenție medicală, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului său, al opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului.

Consimțământul pacientului sau, după caz, al reprezentantului legal al acestuia este obligatoriu:

- pentru recoltarea, păstrarea, folosirea tuturor produselor biologice prelevate din corpul său, în vederea stabilirii diagnosticului sau a tratamentului cu care acesta este de acord;

- în cazul supunerii la orice fel de intervenție medicală;
- în cazul participării sale la învățământul medical clinic și la cercetarea științifică;
- în cazul fotografierii sau filmării sale într-o unitate medicală;
- în cazul donării de sânge în condițiile prevăzute de lege.

Consimțământul pacientului sau al reprezentantului legal al acestuia, după caz, nu este obligatoriu în următoarele situații:

- când pacientul nu își poate exprima voința, dar este necesară o intervenție medicală de urgență;
- în cazul în care furnizorii de servicii medicale consideră că intervenția este în interesul pacientului, iar reprezentantul legal refuză să își dea consimțământul, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt obligați să anunțe medicul curant/de gardă (decizia fiind declinată unei comisii de arbitraj de specialitate).

C. Secretul profesional

> Secretul profesional este obligatoriu.

- > Secretul profesional există și față de aparținători, colegi sau alte persoane din sistemul sanitar, neinteresate în tratament, chiar și după terminarea tratamentului și decesul pacientului.
- > Obiectul secretului profesional îl constituie tot ceea ce asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical, în calitatea lor de profesionist, au aflat direct sau indirect în legătură cu viața intimă a pacientului, a familiei, a aparținătorilor, precum și problemele de diagnostic, prognostic, tratament, circumstanțe în legătură cu boala și alte diverse fapte, inclusiv rezultatul autopsiei.
- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical răspund disciplinar pentru destăinuirea secretului profesional, excepție făcând situația în care pacientul și-a dat consimțământul expres pentru divulgarea acestor informații, în tot sau în parte.
- > Interesul general al societății (prevenirea și combaterea epidemiilor, a bolilor venerice, a bolilor cu extindere în masă și altele asemenea prevăzute de lege) primează față de interesul personal al pacientului.
- > În comunicările științifice, cazurile vor fi astfel prezentate încât identitatea pacientului să nu poată fi recunoscută.
- > Informațiile cu caracter confidențial pot fi furnizate de către asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical numai în cazul în care pacientul își dă consimțământul explicit sau dacă legea o cere în mod expres.

ART. 84 Situații speciale în practicarea profesiei în sistem instituționalizat

A. Situația bolnavului psihic

- > Persoanele cu tulburări psihice beneficiază de asistență medicală și de îngrijiri de sănătate de aceeași

calitate cu cele aplicate altor categorii de bolnavi și adaptate cerințelor lor de sănătate.

- > Orice persoană cu tulburări psihice trebuie apărată de daunele pe care ar putea să i le producă administrarea nejustificată a unui medicament, tehnică sau. manevră de îngrijire și tratament, de maltrătarile din partea altor pacienți sau persoane ori de alte acte de natură să antreneze o suferință fizică sau psihică.
- > Pacientul cu tulburări psihice trebuie să fie implicat în procesul de luare a deciziei atât cât permite capacitatea lui de înțelegere. În cazul în care pacientul cu tulburări psihice nu își poate exprima liber voința, consimțământul în scris trebuie luat de la reprezentantul legal al acestuia.
- > Nu este necesară obținerea consimțământului în condițiile prevăzute la alin. (3) atunci când este necesară intervenția de urgență.
- > Pacientul are dreptul să refuze sau să, oprească o intervenție medicală, după caz, asumându-și în scris răspunderea pentru decizia sa; consecințele refuzului sau ale opririi actelor medicale trebuie explicate pacientului, cu informarea medicului, dacă întreruperea tratamentului sau a îngrijirilor are drept consecință punerea în pericol a vieții pacientului.
- > Orice persoană care suferă de tulburări psihice trebuie tratată cu omenie și respectul demnității umane și trebuie să fie apărată împotriva oricăror forme de exploatare economică, sexuală sau de altă natură, împotriva tratamentelor vătămătoare și degradante.
- > Nu este admisă nicio discriminare bazată pe o tulburare psihică.

B. Prescrierea, eliberarea pe baza unei rețete medicale și administrarea drogurilor

Prescrierea, eliberarea pe baza unei rețete medicale și administrarea drogurilor, în alte condiții decât cele prevăzute de lege, constituie infracțiune.

C. Pacientul privat de libertate

- > Asistentului medical, generalist, moașei și asistentului medical care îngrijesc un pacient privat de libertate le este interzis să aducă atingere integrității fizice, psihice sau demnității acestuia.
- > Dacă asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical constată că pacientul privat de libertate a suportat maltrătarile, aceștia au obligația să informeze organele competente.

D. Situația pacienților infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA

- > Pacienții infectați cu HIV sau bolnavi de SIDA au dreptul la îngrijire și tratament medical în mod nediscriminatoriu, asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical fiind obligați să asigure îngrijirile de sănătate și tratamentele prescrise acestor pacienți.
- > Păstrarea confidențialității asupra datelor privind persoanele infectate cu HIV sau bolnave de SIDA este

obligatorie pentru asistentul medical generalist, moasa și asistentul medical care au în îngrijire, supraveghere și/sau, tratament astfel de persoane.

- > Intre specialistii medico-sanitari, informațiile cu privire la statusul HIV/SIDA al unui pacient trebuie să fie comunicate.

ART. 85 Practicarea profesiei in sistem privat. Îngrijirile la domiciliu

- > Asistenții medicali generaliști, moașele și asistenții medicali exercită profesia în regim salarial și/sau independent.
- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical care își desfășoară activitatea în calitate de titular sau asociat al unui cabinet de practică medicală pot furniza îngrijiri medicale la domiciliu, dacă sunt autorizați în acest sens, în conformitate cu prevederile legale privind organizarea și funcționarea îngrijirilor la domiciliu.
- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical sunt obligați să comunice medicului care a recomandat aceste servicii situația evoluției stării de sănătate a pacientului îngrijit.
- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical chemați într-o familie ori colectivitate trebuie să respecte regulile de igienă și de profilaxie, în exercitarea profesiei.

ART. 86 Probleme ale îngrijirii minorilor

- > Dacă asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical apreciază că, minorul este victima unei agresiuni sau privațiuni, trebuie să încerce să îl protejeze, uzând de prudențe, și să alerteze autoritatea competentă.
- > Asistentul medical generalist, moașa și asistentul medical trebuie să fie apărătorul copilului bolnav, dacă apreciază că starea de sănătate nu este bine înțeleasă sau nu este suficient de bine protejată.
- > În vederea efectuării tehnicilor și/sau a manevrelor de îngrijire și/sau de tratament asupra unui minor, consimțământul trebuie obținut de la reprezentantul legal al minorului, cu excepția situațiilor de urgență.

ART. 87 Probleme ale experimentării pe om

- > Se interzice provocarea de îmbolnăviri artificiale unor oameni sănătoși, din rațiuni experimentale.
- > Dispozițiile prezentului articol se completează cu celelalte prevederi legale incidente în materie.
- > Impunerea, cu forța sau prin inducere în eroare, a experimentului pe om reprezintă o abatere gravă pentru orice asistent medical generalist, moașă și asistent medical care participă în mod voluntar și conștient la asemenea fapte.

CAPITOLUL X

ETICA SI DEONTOLOGIA AUDITORULUI INTERN

ART. 88 Introducere

> Realizarea scopului prezentului cod presupune îndeplinirea următoarelor obiective:

- performanța - profesia de auditor intern presupune desfășurarea unei activități la cei mai ridicați parametri, în scopul îndeplinirii cerințelor interesului public, în condiții de economicitate, eficacitate și eficiență;
- profesionalismul - profesia de auditor intern presupune existența unor capacități intelectuale și experiențe dobândite prin pregătire și educație și printr-un cod de valori și conduită comun tuturor auditorilor interni;
- calitatea serviciilor - constă în competența auditorilor interni de a-și realiza sarcinile ce le revin cu obiectivitate, responsabilitate, sârguință și onestitate;
- încrederea - în îndeplinirea sarcinilor de serviciu, auditorii interni trebuie să promoveze cooperarea și bunele cu ceilalți auditori interni și în cadrul profesiei, iar sprijinul și cooperarea profesională, echilibrul și corectitudinea sunt elemente esențiale ale profesiei de auditor intern, deoarece încrederea publică și respectul de care se bucură un auditor intern reprezintă rezultatul realizărilor cumulative ale tuturor auditorilor interni;
- conduita - auditorii interni trebuie să aibă o conduită ireproșabilă atât pe plan profesional, cât și personal;
- credibilitatea - informațiile furnizate de rapoartele și opiniile auditorilor interni trebuie să fie fidele realității și de încredere.

ART. 89 Principii fundamentale

În desfășurarea activității, auditorii interni sunt obligați să respecte următoarele principii fundamentale:

A. Integritatea-conform acestui principiu, auditorul intern trebuie să fie corect, onest și incoruptibil, integritatea fiind suportul încrederii și acordate raționamentului auditorului intern.

B. Independența și obiectivitatea

- *Independența*. Independența față de entitatea auditată și oricare alte grupuri de interes este indispensabilă; auditorii interni trebuie să depună toate eforturile pentru a fi independenți în tratarea problemelor aflate în analiză; auditorii interni trebuie să fie independenți și imparțiali atât în teorie, cât și în practică; în toate problemele legate de munca de audit independența auditorilor interni nu trebuie să fie afectată de interese personale sau exterioare; auditorii interni au obligația de a nu se implica în acele activități în care au un interes legitim/întemeiat.

- *Obiectivitatea*. În activitatea lor auditorii interni trebuie să manifeste obiectivitate și imparțialitate în redactarea rapoartelor, care trebuie să fie precise și obiective; concluziile și opiniile formulate în rapoarte

trebuie să se bazeze exclusiv pe documentele obținute și analizate conform standardelor de audit; auditorii interni trebuie să folosească toate informațiile utile primite de la entitatea auditată și din alte surse. De aceste informații trebuie să se țină seama în opiniile exprimate de auditorii interni în mod imparțial. Auditorii interni trebuie, de asemenea, să analizeze punctele de vedere exprimate de entitatea auditată și, în funcție de relevanța acestora, să formuleze opiniile și recomandările proprii. Auditorii interni trebuie să facă o evaluare echilibrată a tuturor circumstanțelor relevante și să nu fie influențați de propriile interese sau de interesele altora în formarea propriei opinii.

C. Confidențialitatea

Auditorii interni sunt obligați să păstreze confidențialitatea în legătură cu faptele, informațiile sau documentele despre care iau cunoștință în exercitarea atribuțiilor lor; este interzis ca auditorii interni să utilizeze în interes personal sau în beneficiul unui terț informațiile dobândite în exercitarea atribuțiilor de serviciu.

În cazuri excepționale auditorii interni pot furniza aceste informații numai în condițiile expres prevăzute de normele legale în vigoare.

D. Competența profesională

Auditorii interni sunt obligați să își îndeplinească atribuțiile de serviciu cu profesionalism, competență, imparțialitate și la standarde internaționale, aplicând cunoștințele, aptitudinile și experiența dobândite.

E. Neutralitatea politică

Auditorii interni trebuie să fie neutri din punct de vedere politic, în scopul îndeplinirii/- în mod imparțial a activităților; în acest sens ei trebuie să își mențină independența față de orice influențe politice. Auditorii interni au obligația ca în exercitarea atribuțiilor ce le revin să se abțină de la exprimarea sau manifestarea, convingerilor lor politice.

ART. 90 Reguli de conduită

Regulile de conduită sunt norme de comportament pentru auditorii interni și reprezintă un ajutor pentru interpretarea principiilor și aplicarea lor practică, având rolul să îndrume din punct de vedere etic auditorii interni.

A. Integritatea:

- > exercitarea profesiei cu onestitate, bună-credință și responsabilitate;
- > respectarea legii și acționarea în conformitate cu cerințele profesiei;
- > respectarea și contribuția la obiectivele etice legitime ale entității;
- > se interzice auditorilor interni să ia parte cu bună știință la activități ilegale și angajamente care discreditează profesia de auditor intern sau entitatea publică din care fac parte.

B. Independența și obiectivitatea:

- > se interzice implicarea auditorilor interni în activități sau în relații care ar putea să fie în conflict cu interesele entității publice și care ar putea afecta o evaluare obiectivă;
- > se interzice auditorilor interni să asigure unei entități auditate alte servicii decât cele de audit și consultanță;
- > se interzice auditorilor interni, în timpul misiunii lor, să primească din partea celui auditat avantaje de natură materială sau personală care ar putea să afecteze obiectivitatea evaluării lor;
- > auditorii interni sunt obligați să prezinte în rapoartele lor orice documente sau fapte cunoscute de ei, care în caz contrar ar afecta activitatea structurii auditate.

C. Confidențialitatea:

Se interzice folosirea de către auditorii interni a informațiilor obținute în cursul activității lor în scop personal sau într-o manieră care poate fi contrară legii ori în detrimentul obiectivelor legitime și etice ale entității auditate.

D. Competența:

- > auditorii interni trebuie să se comporte într-o manieră profesională în toate activitățile pe care le desfășoară, să aplice standarde și norme profesionale și să manifeste imparțialitate în îndeplinirea atribuțiilor de serviciu;
- > auditorii interni trebuie să se angajeze numai în acele misiuni pentru care au cunoștințele, aptitudinile și experiența necesare;
- > auditorii interni trebuie să utilizeze metode și practici de cea mai bună calitate în activitățile pe care le realizează; în desfășurarea auditului și în elaborarea rapoartelor auditorii interni au datoria de a adera la postulatele de bază și la standardele de audit general acceptate;
- > auditorii interni trebuie să își îmbunătățească în mod continuu cunoștințele, eficiența și calitatea activității lor; șeful compartimentului de audit public intern, respectiv conducătorul entității publice, trebuie să asigure condițiile necesare pregătirii profesionale a auditorilor interni, perioada alocată în acest scop fiind de minimum 15 zile lucrătoare pe an;
- > auditorii interni trebuie să aibă un nivel corespunzător de studii de specialitate, pregătire și experiență profesionale elocvente;
- > auditorii interni trebuie să cunoască legislația de specialitate și să se preocupe în mod continuu de creșterea nivelului de pregătire, conform standardelor internaționale;

> se interzice auditorilor interni să își depășească atribuțiile de serviciu.

ART. 91 Dispoziții finale

Prevederile prezentului cod sunt obligatorii pentru toți auditorii interni din cadrul Spitalului Județean de Urgență Satu Mare

CAPITOLUL XI

ETICA SI DEONTOLOGIA CONSILIERULUI JURIDIC

ART. 92 Principii deontologice

- > Integritatea si autonomia profesională, respectarea legilor, probitatea, onoarea, vigilența, confidențialitatea, organizarea, eficacitatea și perseverența sunt ideile diriguitoare care guvernează activitatea consilierului juridic.
- > îndeplinirea corectă si în timp util a atribuțiilor profesionale conferă substanța principiului integrității profesionale.
- > Autonomia si independența profesională a consilierului juridic se manifestă prin asumarea unor responsabilități si acționarea la moment oportun într-un context determinat.
- > Consilierii juridici sunt independenți din punct de vedere profesional si se supun numai Constituției României, legii, statutului profesiei si prezentului cod de deontologie profesională.
- > Prin **independenta profesională**, în sensul prezentului cod, se înțelege libertatea de acțiune si de opinie care este limitată doar prin dispoziții legale sau regulamentare aplicabile profesiei de consilier juridic.
- > **Corectitudinea și integritatea morala** - sunt valori fundamentale pe care consilierul juridic este obligat să le respecte atât în timpul serviciului cât si în afara acestuia.
- > Rezultatul activității consilierului juridic este o consecință a urmăririi atente si continue a derulării sarcinilor încredințate.
- > Datoria fiecărui consilier juridic este să păstreze secretul datelor si informațiilor de care a luat la cunoștință în virtutea exercitării profesiei cu excepția unor dispoziții legale sau statutare contrare.
- > **Confidențialitatea datelor și informațiilor** deținute - contribuie la crearea unui climat de siguranță pentru entitatea beneficiară a serviciilor oferite.
- > Organizarea riguroasă a activității consilierului juridic se face în scopul satisfacerii celor mai exigente standarde de calitate si eficacitate a muncii.
- > Prin discernerea între serviciul oferit si așteptările beneficiarului, între așteptările personale, profesionale

și consecințele economice, în activitatea consilierului juridic primează respectarea legii.

- > Consilierul juridic este obligat să depună efortul necesar pentru realizarea și reușita sarcinilor ce îi revin în exercitarea profesiei.
- > Respectarea și aplicarea principiilor enunțate constituie un deziderat și un scop al exercitării profesiei de consilier juridic. Respectarea lor se impune chiar și în afara exercitării activității profesionale, consilierul juridic fiind obligat să se abțină de la săvârșirea de fapte ilegale sau contrarii dispozițiilor statutare ale asociației profesionale din care face parte, de natura a aduce atingere principiilor fundamentale, ordinii publice și bunelor moravuri sau demnității profesiei de consilier juridic.

ART. 93 Condiții de exercitare a profesiei

- > Consilierul juridic asigură apărarea drepturilor și intereselor legitime ale Spitalului Județean de Urgență Satu Mare în conformitate cu Constituția și cu legile țării.
- > În virtutea unei pregătiri profesionale deosebite și a stăpânirii perfecte a tehnicilor de asistență, consiliere și reprezentare consilierul juridic trebuie să dovedească o amănunțită cunoaștere a problematicii cauzelor supuse spre rezolvare.
- > Apartenența consilierului juridic pe baza unui contract individual de muncă la Spitalul Județean de Urgență Satu Mare, nu aduce atingere îndatoririlor sale profesionale, oportunității de a alege metodele de lucru sau posibilități de luare a unor decizii în plan profesional.
- > Consilierului juridic îi este interzis în exercitarea profesiei să tolereze acte ilegale.
- > Consilierul juridic nu se poate prevala de poziția sa pentru a satisface anumite interese personale.
- > El va refuza orice ofertă sau promisiune de avantaje ilicite și se va abține de la acte care contravin principiilor moralei și celor de ordine publică.
- > Consilierul juridic este responsabil de concluziile și acțiunile sale în exercitarea profesiei.
- > Profesia de consilier juridic se exercită personal de către consilierul juridic înscris pe Tabloul profesional al consilierilor juridici definitiv și stagiați, ținut de către Colegiile Consilierilor Juridici din România.
- > Consilierul juridic va utiliza cu bună credință mijloacele tehnice și baza materială puse la dispoziție de către beneficiarul serviciilor sale.

ART. 94 Îndatoriri profesionale și raporturile dintre consilieri juridici

- > Consilierul juridic trebuie să asigure transparența activității sale în relațiile cu Spitalul Județean de Urgență Satu Mare precum și cu terțele persoane sub rezerva respectării obligației de confidențialitate.
- > Lipsa de transparență poate aduce prejudicii grave imaginii profesiei de consilier juridic și este interzisă cu desăvârșire.

- > Consilierul juridic va evita desfășurarea unor activități susceptibile de a leza libertatea sa de apreciere a cauzelor încredințate spre rezolvare sau să fie pus într-o situație care poate fi percepută ca fiind de natura să lezeze demnitatea profesiei.
- > Consilierul juridic va accepta sarcinile pe care le consideră compatibile cu competența și funcția sa.
- > Consilierul juridic va refuza sarcinile care contravin dispozițiilor legale sau prezentului cod și va lua măsurile de precauție necesare pentru a evita situațiile similare.
- > Consilierul juridic va evita orice conflict de interese care ar aduce atingere imaginii profesiei de consilier sau a Spitalului Județean de Urgență Satu Mare. Nu poate fi considerată evităare de conflict situația în care consilierul era obligat să intervină pentru restabilirea legalității și nu a intervenit.
- > Consilierul juridic va respecta specificitatea exercitării profesiei sale și va susține independent acesteia.
- > Consilierul juridic va sprijini colegii în exercitarea profesiei, în aplicarea și apărarea prezentului cod. El va răspunde favorabil la cererea de consultanță a acestora și îi va ajuta în situații dificile, în limita posibilităților sale, în special prin rezolvarea unor probleme de ordin deontologic.
- > Consilierul juridic va ține cont de opiniile și practicile; colegilor în măsură în care acestea nu contravin principiilor generale cuprinse în prezentul cod.
- > Se interzice consilierului juridic orice manifestare de concurență neloială iar exercitarea profesiei se face exclusiv pe criterii de competență profesională.

ART. 95 Imaginea profesiei

- > Relațiile între consilierii juridici se bazează pe respect reciproc și bună credință pentru a constitui un exemplu de integritate a unui corp profesional bine definit.
- > Consilierul juridic trebuie să promoveze prin comportamentul său în orice circumstanțe o imagine favorabilă profesiei, sale. În acest sens consilierul juridic va conștientiza consecințele posibile ale comportamentului său profesional și ale actelor îndeplinite în exercitarea profesiei.
- > Promovarea unei imagini favorabile profesiei se realizează prin asigurarea unei prestații de calitate.
- > Exercițarea profesiei de consilier impune obligația de largire a orizonturilor cunoașterii - profesionale.
- > Consilierul juridic este obligat să-și desfășoare cu maximă atenție activitatea profesională și să dea dovadă de cinste și corectitudine în orice circumstanțe.
- > Formarea imaginii profesiei de consilier este rezultatul efortului comun al tuturor reprezentanților profesiei de consilier juridic
- > Perfecționarea continuă a profesiei de consilier juridic va fi asigurată prin fixarea și respectarea unor

obiective clare, în concordanță cu tendințele generale de dezvoltare ale societății. Obiectivele generale ale profesiei sunt comune tuturor consilierilor juridici și se respectă ca atare.

- > Celeritatea acțiunilor consilierului juridic este esențială pentru activitatea acestuia, asigurând îndeplinirea în condiții optime a sarcinilor încredințate. Consilierii juridici vor sprijini eforturile colegilor pentru menținerea unui climat de legalitate și profesionalism în domeniu.

ART. 96 Dispoziții finale

Responsabilitatea profesională a consilierilor juridici este angajată pentru nerespectarea normelor de exercitarea a profesiei stabilite prin lege, statutul profesiei și actele normative în vigoare. Nerespectarea normelor deontologice atrage răspunderea consilierului juridic.

CAPITOLUL XII

ETICA ȘI CONDUITA PERSONALULUI TESA

ART. 97 Obiective

Obiectivele prezentului cod de conduita urmăresc să asigure creșterea calitatii serviciului public, o bună administrare în realizarea interesului public, precum și să contribuie la eliminarea birocratiei, prin:

- > reglementarea normelor de conduita profesională necesare realizării unor raporturi sociale și profesionale corespunzătoare creării și menținerii la nivel înalt a prestigiului instituției funcției publice și al personalului TESA
- > informarea publicului cu privire la conduita profesională la care este îndreptățit să se aștepte din partea personalului TESA.
- > crearea unui climat de încredere și respect reciproc între pacienți, celelalte categorii de personal angajat al Spitalului și personalul TESA.

PRINCIPII GENERALE

Principiile care guvernează conduita profesională a personalului TESA sunt următoarele:

- > suprematia Constituției și a legii, principiu conform căruia au îndatorirea de a respecta Constituția și legile țării;
- > prioritatea interesului public, principiu conform căruia personalul TESA are îndatorirea de a considera interesul public mai presus decât interesul personal, în exercitarea funcției;
- > asigurarea egalității de tratament a cetățenilor în fața autorităților și instituțiilor publice, principiu conform căruia personalul TESA are îndatorirea de a aplica același regim juridic în situații identice sau similare;

- > profesionalismul, principiu conform caruia personalul TESA are obligatia de a indeplini atributiile de serviciu cu responsabilitate, competență, eficienta, corectitudine și conștiinciozitate;
- > imparțialitatea și independența, principiu conform caruia personalul TESA are obligatia sa aiba o atitudine obiectiva, neutra fata de orice interes politic, economic, religios sau de alta natura, in exercitarea functiei;
- > integritatea morala, principiu conform caruia personalului TESA ii este interzis sa solicite sau sa accepte, direct ori indirect, pentru ei sau pentru altii, vreun avantaj ori beneficiu in considerarea functiei pe care o detin, sau sa abuzeze in vreun fel de aceasta functie;
- > libertatea gandirii și a exprimarii, principiu conform caruia personalul TESA poate să-și exprime și să-și fundamenteze opiniile, cu respectarea ordinii de drept și a bunelor moravuri;
- > cinstea și corectitudinea, principiu conform caruia în exercitarea functiei și in indeplinirea atributiilor de serviciu personalul TESA trebuie sa fie de buna-credinta;
- > deschiderea și transparenta, principiu conform caruia activitatile desfășurate de personalul TESA in exercitarea functiei lor sunt publice și pot fi supuse monitorizarii cetatenilor.

NORME GENERALE DE CONDUITĂ PROFESIONALĂ A PERSONALULUI TESA

ART. 98 Asigurarea unui serviciu public de calitate

Personalul TESA are obligatia de a asigura un serviciu de calitate în beneficiul cetatenilor, prin participarea activa la luarea deciziilor si la transpunerea lor în practica, în scopul realizarii competentelor Spitalului.

În exercitarea functiei, personalul TESA are obligatia de a avea un comportament profesionist, precum și de a asigura, în conditiile legii, transparenta administrativa, pentru a castiga si a mentine încrederea publicului în integritatea, imparțialitatea si eficacitatea Spitalului.

ART. 99 Loialitatea față de Constituție și lege

Personalul TESA are obligația ca, prin actele si faptele lor, sa respecte Constitutia, legile tarii si sa acționeze pentru punerea în aplicare a dispozitiilor legale, regulamentele, procedurile si protocoalele, bunele practici în domeniu si fisa postului în conformitate cu atributiile care le revin, cu respectarea eticii profesionale.

Personalul TESA trebuie sa se conformeze dispozitiilor legale privind restrangerea exercitiului unor drepturi, datorata naturii functiilor detinute.

ART. 100 Loialitatea față de autoritățile și instituțiile publice

Personalul TESA are obligatia de a apara în mod loial Spitalul Județean de Urgență Satu Mare, precum si de a se abține de la orice act ori fapt care poate produce prejudicii imaginii sau intereselor legale ale acestuia.

Personalului TESA îi este interzis:

- > sa exprime în public aprecieri neconforme cu realitatea în legatura cu activitatea Spitalului Județean de Urgență Satu Mare, cu politicile si strategiile acestuia;
- > sa faca aprecieri neautorizate în legatura cu litigiile aflate în curs de solutionare si în care Spitalul Județean de Urgență Satu Mare are calitatea de parte;
- > sa dezvaluie informatii care nu au caracter public, în alte conditii decat cele prevazute de lege;
- > sa dezvaluie informatiile la care au acces în exercitarea functiei, daca aceasta dezvaluire este de natura sa atraga avantaje necuvenite ori sa prejudicieze imaginea sau drepturile institutiei ori ale unor functionari, precum si ale persoanelor fizice sau juridice;
- > sa acorde asistenta si consultanta persoanelor fizice sau juridice în vederea promovarii de actiuni juridice ori de alta natura împotriva statului sau Spitalului.
- > Prevederile prezentului cod de conduita nu pot fi interpretate ca o derogare de la obligatia legala a personalului TESA de a furniza informatii de interes public celor interesati, în conditiile legii, sau ca o derogare de la dreptul personalului TESA de a face sesizari în baza Legii nr. 571/2004 privind protectia personalului din autoritatile publice, institutiile publice si din alte unitati care semnaleaza încălcari ale legii.

ART. 101 Libertatea opiniilor

În îndeplinirea atribuțiilor de serviciu, personalul TESA are obligația de a respecta demnitatea funcției deținute, coreland libertatea dialogului cu promovarea intereselor Spitalului.

În activitatea lor, personalul TESA are obligatia de a respecta libertatea opiniilor si de a nu se lasa influentati de considerente personale sau de popularitate. În exprimarea opiniilor, angajatii TESA trebuie sa aiba o atitudine concilianta si sa evite generarea conflictelor datorate schimbului de pareri.

ART. 101 Activitatea publica

Relatiile cu mijloacele de informare în masa se asigura de catre personalul TESA desemnat în acest sens de conducatorul autoritatii sau institutiei publice, în conditiile legii.

Personalul TESA desemnat sa participe la activitati sau dezbateri publice, în calitate oficiala, trebuie sa respecte limitele mandatului de reprezentare încredintat de conducatorul autoritatii ori institutiei publice în care își desfășoara activitatea.

În cazul în care nu sunt desemnati în acest sens, personalul TESA poate participa la activitati sau dezbateri publice, având obligatia de a face cunoscut faptul ca opinia exprimata nu reprezinta punctul de vedere oficial al autoritatii ori institutiei publice în cadrul careia își desfășoara activitatea.

ART. 102 Cadrul relațiilor în exercitarea funcției

În relațiile cu personalul din cadrul Spitalului Județean de Urgență Satu Mare, precum și cu persoanele fizice sau juridice, personalul TESA este obligat să aibă un comportament bazat pe respect, bună-credință, corectitudine și amabilitate.

Personalul TESA are obligația de a nu aduce atingere onoarei, reputației și demnității persoanelor din cadrul Spitalului Județean de Urgență Satu Mare, precum și persoanelor cu care intră în legătură în exercitarea funcției publice, prin:

- > întrebuintarea unor expresii jignitoare;
- > dezvaluirea unor aspecte ale vieții private;
- > formularea unor sesizări sau plângeri calomnioase.

Personalul TESA trebuie să adopte o atitudine imparțială și justificată pentru rezolvarea clară și eficientă a problemelor cetățenilor.

Angajații TESA au obligația să respecte principiul egalității cetățenilor în fața legii și a autorităților publice, prin:

- > promovarea unor soluții similare sau identice raportate la aceeași categorie de situații de fapt;
- > eliminarea oricărei forme de discriminare bazate pe aspecte privind naționalitatea, convingerile religioase și politice, starea materială, sănătatea, vârsta, sexul sau alte aspecte.
- > Pentru realizarea unor raporturi sociale și profesionale care să asigure demnitatea persoanelor, eficiența activității, precum și creșterea calității activității, se recomandă respectarea normelor de conduită prevăzute la alin. (1)-(3) și de către celelalte subiecte ale acestor raporturi.
- > Conduita în cadrul relațiilor internaționale

Personalul TESA care reprezintă autoritatea sau instituția publică în cadrul unor organizații internaționale, instituții de învățământ, conferințe, seminarii și alte activități cu caracter internațional are obligația să promoveze o imagine favorabilă țării și autorității sau instituției publice pe care o reprezintă.

În relațiile cu reprezentanții altor state, personalului TESA îi este interzis să exprime opinii personale privind aspecte naționale sau dispute internaționale.

În deplasările externe, angajații TESA sunt obligați să aibă o conduită corespunzătoare regulilor de protocol și le este interzisă încălcarea legilor și obiceiurilor țării gazdă.

ART. 103 Interdicția privind acceptarea cadourilor, serviciilor și avantajelor

Personalul TESA nu trebuie să solicite ori să accepte cadouri, servicii, favoruri, invitații sau orice alt avantaj, care le sunt destinate personal, familiei, părinților, prietenilor ori persoanelor cu care au avut relații de

afaceri sau de natura politica, care le pot influenta imparțialitatea in exercitarea functiilor publice detinute ori pot constitui o recompensa in raport cu aceste functii.

ART. 104 Participarea la procesul de luare a deciziilor

In procesul de luare a deciziilor, angajatii TESA au obligatia sa actioneze conform prevederilor legale si sa isi exercite capacitatea de apreciere in mod fundamentat si imparțial.

Personalului TESA ii este interzis sa promita luarea unei decizii de catre conducerea Spitalului, de catre alti angajati, precum si indeplinirea atributiilor in mod privilegiat.

ART. 105 Obiectivitate in evaluare

In exercitarea atributiilor specifice funcțiilor de conducere, angajații TESA au obligația sa asigure egalitatea de sanse si tratament cu privire la dezvoltarea carierei pentru personalul TESA din subordine.

Personalului TESA care ocupa funcții de conducere ii revine obligația sa examineze si sa aplice cu obiectivitate criteriile de evaluare a competentei profesionale pentru personalul din subordine, atunci cand propun ori aproba avansari, promovari, numiri sau eliberari din functii ori acordarea de stimulente materiale sau morale, excluzand orice forma de favoritism ori discriminare.

Se interzice personalului TESA de conducere sa favorizeze sau sa defavorizeze accesul ori promovarea in functie pe criterii discriminatorii, de rudenie, afinitate sau alte criterii neconforme cu principiile prevazute mai sus.

ART. 106 Dispoziții finale

Incalcarea dispozițiilor prezentului cod de conduita atrage raspunderea disciplinară a personalului TESA, in conditiile legii si Regulamentului Intern.

Comisiile de disciplina au competenta de a cerceta incalcarea prevederilor prezentului cod de conduita si de a propune aplicarea sanctiunilor disciplinare, in conditiile legii.

Personalul TESA nu poate fi sanctionat sau prejudiciat in niciun fel pentru sesizarea cu bunacredinta a comisiei de disciplina competente, in conditiile legii, cu privire la cazurile de incalcare a normelor de conduita.

În cazurile în care faptele savarsite întrunesc elementele constitutive ale unor infractiuni, vor fi sesizate organele de urmarire penala competente, in conditiile legii.

Personalul TESA raspunde potrivit legii în cazurile în care, prin faptele savarsite cu încălcarea normelor de conduita profesionala, creeaza prejudicii persoanelor fizice sau juridice.

CAPITOLUL XIII

Etica în Managementul calității serviciilor medicale

Art. 107 Conduita personalului încadrat în Serviciul de management al calității serviciilor de sănătate

Personalul Serviciului de management al calității serviciilor medicale va avea o conduită bazată pe principiile generale aplicabile personalului contractual, astfel cum sunt enunțate în Partea I a prezentului cod, având, în plus, responsabilitatea susținerii unui sistem complex de calitate, implementat în vederea realizării obiectivului echipei manageriale privind asigurarea și îmbunătățirea calității serviciilor și siguranței pacienților.

În cazul serviciilor medicale calitatea este apreciată în principal de pacienți, atenția acestora fiind îndreptată spre diferiți factori: finalitatea și siguranța actului medical, procesul de îngrijire, comunicarea cu personalul medical, cu personalul implicat în acordarea de îngrijiri, dotarea cu echipamente, condițiile hoteliere, etc. Din aceste considerente, strategia managementului calității se axează pe nevoile pacientului, îmbunătățirea continuă a calității serviciilor medicale presupunând o colaborare permanentă și susținută între angajații spitalului, indiferent de nivelul ierarhic ori de pregătirea profesională.

În acest scop, conduita personalului încadrat în Serviciul de management al calității serviciilor medicale va fi guvernată și de următoarele principii:

- > Personalul SMCSS își asumă să se achite cu *loialitate, discreție și cinste* de sarcinile atribuite.
- > Sarcinile atribuite vor fi îndeplinite de personalul SMCSS cu *profesionalism*, având un comportament *integru, imparțial și onest*.
- > Atribuțiile personalului SMCSS vor fi îndeplinite respectând *regulile, procedurile și instrucțiunile* stabilite prin metodologia de audit, *fără a abuza* de poziția de membru al echipei de audit de calitate.

Personalul SMCSS *nu va primi* în această calitate *nici un fel de beneficiu* din partea persoanelor interesate ori a terțe persoane pentru a influența desfășurarea activității și *va evita* pe cât posibil situațiile ce pot afecta în mod negativ imaginea Serviciului.

- > Personalul SMCSS se obligă să *nu dezvăluie informații confidențiale* legate de constatările din timpul misiunilor, să *nu dezvăluie conținutul documentelor* ce se folosesc la controlul intern al calității.
- > Personalul SMCSS *nu se va implica* în îndeplinirea unor activități/acțiuni/procese pe care ulterior le va supune controlului de calitate și *va sesiza* în scris conducătorul ierarhic superior în cazul în care i se solicită explicit sau indirect să acționeze într-un mod ilegal, imoral, împotriva moralei, contrar

procedurilor implementate ori împotriva principiilor conținute de prezentul cod, sau să omită efectuarea unor sarcini de servicii pentru a nu fi constatate neconformități.

CAPITOLUL XIV

Cod de conduită etică în achiziții publice

Art. 108 Etica în achizițiile publice

Scopul prezentului capitol este de a se constitui drept punct de plecare în procesul de inițiere a unui tip de comportament etic, în condiții de transparență, imparțialitate și eficiență, care să determine creșterea credibilității proceselor de atribuire a contractelor de achiziție publică, în acord cu valorile promovate la nivel european.

Procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică oferă circumstanțe pentru dezvoltarea unor comportamente necorespunzătoare, parte dintre ele fiind susceptibile a fi considerate acte de corupție.

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie să știe la ce riscuri se pot expune cu sau fără voie, să știe cum pot acționa în anumite situații, cum se pot feri de încălcarea regulilor și care sunt consecințele în cazul nerespectării acestora.

Din perspectiva comportamentului moral și al onorabilității în îndeplinirea unei îndatoriri publice, cuvântul "**etic**" are sensul de "regulă de conduită". Prin natura sa, acest cuvânt are două accepțiuni:

- se presupune că un comportament corect din punct de vedere **moral** va respecta în mod inevitabil legea, fiind ancorat în norme juridice cunoscute sub denumirea de percepte;
- în al doilea rând, referirea la cuvântul "**onorabil**" nu sugerează că etica este mai presus de lege, ci este întărită de reguli care asigură o conduită cinstită, integră și corectă a persoanelor și instituțiilor, în îndeplinirea îndatoririlor lor.

În procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică este necesară instituirea unui tip de comportament etic pe lângă cel juridic deja creat, pentru a evita pe de o parte, manifestarea unui comportament neadecvat și, pe de altă parte, perceperea eronată a unui anumit comportament, existând multe situații care pot da naștere la îndoieli sau interpretări, chiar dacă, în fapt, nu reprezintă nimic altceva decât efecte ale neglijenței.

Acest cod intenționează să sublinieze faptul că achizițiile publice reprezintă un domeniu deosebit de sensibil,

întrucât implică putere economică și cheltuieli din bugetul autorităților contractante, devenind astfel un factor de risc pentru practici incorecte. Desigur, tot personalul implicat în procesul

de atribuire a contractelor de achiziție publică este expus acestui factor de risc, indiferent de statutul lor.

Art. 109 Definiții și terminologie specifică domeniului achizițiilor publice

În art. 4 din Legea nr.98/2016 privind achizițiile publice se definesc **autoritățile contractante** ca fiind autoritățile și instituțiile publice centrale sau locale, precum și structurile din componența acestora care au delegată calitatea de ordonator de credite și care au stabilite competențe în domeniul achizițiilor publice;

Operator economic - orice persoană fizică sau juridică, de drept public ori de drept privat, sau grup ori asociere de astfel de persoane, inclusiv orice asociere temporară formată între două ori mai multe dintre aceste entități, care oferă în mod licit pe piață executarea de lucrări, furnizarea de produse ori prestarea de servicii;

Ofertant - orice operator economic care a depus o ofertă în cadrul unei proceduri de atribuire; **ofertă** - actul juridic prin care operatorul economic își manifestă voința de a se angaja din punct de vedere juridic într-un contract de achiziție publică. Oferta cuprinde propunerea financiară, propunerea tehnică, precum și alte documente stabilite prin documentația de atribuire;

Contractant - orice operator economic care este parte la un contract de achiziție publică;

Furnizor - entitatea care pune la dispoziția unui contractant produse, inclusiv servicii de instalare sau amplasare a acestora, dacă este cazul, ori care prestează servicii către acesta, care nu are calitatea de subcontractant;

Relațiile de rudenie și de afinitate - Conform regulilor ce definesc gradele de rudenie din art. 406 din Noul Cod Civil, coroborate cu prevederile art. 60 al. 1, lit. b din Legea nr. 98/2016, rudenia ce poate genera conflicte de interese este între: copii și părinți (rude de gradul întâi), nepoți și bunici (rude de gradul al doilea) sau surori și frați (rude de gradul al doilea) - când unul dintre aceștia îndeplinește o funcție de decizie în cadrul autorității contractante, iar celalalt aparține operatorului economic candidat/ofertant, subcontractant, terț susținător, contractor/subcontractor, în cadrul unui proces de achiziții publice.

Noul Cod Civil definește în continuare și afinitatea ca fiind legătura dintre un soț și rudele celui alt soț, făcând precizarea ca „Rudele soțului sunt, în aceeași linie și același grad, afinii celui alt soț”²⁶,

adică mama și soția fiului acesteia (soacra și nora - gradul întâi; cumnatele și cumnații - gradul al doilea).

Funcția de decizie - În art. 3 lit. ll) din Legea nr. 98/2016 se definesc persoanele cu funcții de decizie ca fiind „conducătorul autorității contractante, membrii organelor decizionale ale autorității contractante ce au

legătură cu procedura de atribuire, precum și orice alte persoane din cadrul autorității contractante ce pot influența conținutul documentelor achiziției și/sau desfășurarea procedurii de atribuire".

Funcția sensibilă în ce privește conflictul de interese în achiziții publice ar putea fi considerată ca fiind cea funcție în care angajatul autorității contractante este expus timp îndelungat contactului direct cu operatori economici candidați în multiple proceduri de achiziții publice ale autorității contractante, așa încât să fie posibil să se formeze preferințe, prietenii, rutine de lucru etc. Exemple de persoane cu funcție sensibilă în ce privește conflictele de interese în achiziții:

- persoana numită de către conducerea autorității contractante să facă verificările referitoare la conflicte de interese;
- directorul de achiziții;
- conducatorul autorității contractante.

Art. 110 Principiile fundamentale și regulile de conduită;

Principiile fundamentale și regulile de conduită, care impun norme de comportament etic pentru persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică, sunt:

(1) Integritatea

Persoanele implicate în acest proces trebuie să aibă însușirea de a fi integre, corecte și incoruptibile, integritatea fiind suportul încrederii și credibilității acordate raționamentului acestora. **Suveranitatea legii** Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie să cunoască foarte bine reglementările din domeniul achizițiilor publice și să manifeste interes pentru respectarea și aplicarea corectă a acestora. Orice decizie va fi luată pe baza principiului "legea guvernează". Comportamentul profesional adecvat, combaterea infracțiunilor de corupție și raportarea acestora sunt principalele aspecte pe care se sprijină acest principiu.

(2) Competența profesională. Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică sunt datoare:

- să-și îndeplinească atribuțiile de serviciu cu profesionalism, competență, imparțialitate, aplicând cunoștințele, aptitudinile și experiența dobândite.
- să-și îmbunătățească în mod continuu nivelul de pregătire, eficiența și calitatea activității lor.

(3) Profesionalism. Profesionalismul persoanei implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică o determină să nu accepte o sarcină sau să nu desfășoare o anumită activitate decât în cazul în care consideră că deține calitățile necesare realizării acestora în mod corect.

Profesionalismul acestei persoane are la bază o pregătire continuă, dezvoltarea abilităților și neacceptarea influențelor în luarea deciziilor.

Persoanele implicate în procesul de atribuire trebuie să se comporte într-o manieră profesionistă și să utilizeze bunele practici în activitățile pe care le desfășoară.

(4) Responsabilitate. Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie să conștientizeze că răspund pentru ceea ce întreprind și că trebuie să nu accepte realizarea unor acțiuni dacă nu sunt convinse că acestea sunt legale.

Corectitudine în acordarea tratamentului egal.

Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică:

- vor trata în mod similar operatorii economici care se află în aceeași situație, fiind interzisă discriminarea ca urmare a oricărui motiv subiectiv - religie, vârstă, apartenență politică, sex, naționalitate etc.
- vor aplica criteriile de selecție și criteriile pentru atribuirea contractului de achiziție publică, cu bună credință, în mod nediscriminatoriu, astfel încât orice operator economic participant să aibă șanse egale de a i se atribui contractul respectiv.

(5) Concordanță. Când se iau decizii, persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura că măsurile luate sunt în concordanță cu legea și morala și sunt destinate scopului urmărit.

(6) Proportionalitate. Asigurarea de către persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică, inclusiv în cazul achizițiilor directe, că există corelație între necesitatea autorității contractante, obiectul achiziție și cerințele solicitate a fi îndeplinite. Această corelație este reflectată corespunzător în stabilirea cerințelor minime de calificare, a criteriilor de selecție și după caz, a factorilor de evaluare aferenți criteriului de atribuire.

(7) Imparțialitate și independență. Persoana implicată în procesul de achiziție publică:

- va evita orice acțiune arbitrară care ar putea afecta în mod negativ alte persoane;
- va anunța și nu va participa la procesul de achiziție dacă un membru al familiei sale are un interes financiar sau nefinanciar în legătură cu respectivul contract;
- va anunța și nu va participa la procesul de achiziție dacă în cadrul acestui proces participă și persoane despre care se constată că pot avea un interes de natură să le afecteze imparțialitatea în procesul de verificare/evaluare a candidaturilor/ofertelor;
- trebuie să fie obiectivă și imparțială în toate circumstanțele exercițiului funcției lor;

Deciziile nu vor fi luate niciodată ca urmare a unui interes personal, financiar sau nefinanciar, sau ca urmare a presiunilor politice.

(8) Curtoazie și consecvența. Persoanele implicate în procesul de achiziție publică:

- > vor fi orientate spre realizarea operațiunilor în mod corect, amabil și accesibil tuturor celorlalți actori implicați în proces;
- > vor fi consecvente cu propriul lor comportament administrativ și vor răspunde competent la așteptările întemeiate și rezonabile pe care operatorii economici le au în raport de activitatea sa;
- > vor avea o conduită ireproșabilă atât pe plan profesional, cât și personal. Transparență
- > Persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura că:
- > orice informație referitoare la procedura de atribuire a contractului, inclusiv în cazul achizițiilor directe, va fi pusă la dispoziția tuturor celor interesați;
- > specificațiile tehnice sunt clare, complete și fără echivoc;
- > documentația de atribuire este clară, completă și fără echivoc și finalizată înainte de transmiterea spre publicare a anunțului de participare;
- > opinia publică este informată în mod regulat asupra contractelor de achiziție publică atribuite, inclusiv a achizițiilor directe;
- > orice decizie care poate afecta negativ drepturile sau interesele unei persoane, va fi explicită, clar motivată și va cuprinde baza legală care a determinat luarea deciziei respective.

(9) Principiul "patru ochi" Regula celor „patru ochi" - este un mecanism de control proiectat pentru a atinge un grad ridicat de siguranță, în special pentru documente și operațiuni sensibile. Acest principiu se bazează pe faptul că cel puțin două persoane, verifică independent unul față de celălalt, același document. Utilizarea principiului celor patru ochi crează premisele unui sistem care separă funcțiile de decizie, execuție și raportare și care poate genera aprobarea unei decizii de către diferite grade din ierarhie.

Exemplu: comisia de evaluare decide și conducătorul autorității contractante aprobă. Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică trebuie să permită participarea, respectiv implicarea în verificarea modului de derulare a etapelor procesului de achiziție publică și a altor persoane din cadrul autorității contractante sau din afara acesteia, atunci când verificarea este realizată cu scopul de a genera măsuri de îmbunătățire a procesului.

(10) Confidențialitate. Persoanele implicate în procesul de achiziție publică au obligația:

- > de a respecta caracterul confidențial al informațiilor prezentate de către operatorii economici în

documentele de calificare și în propunerile tehnice.

- > **de a garanta fiecărui operator economic protejarea secretului comercial și a proprietății intelectuale.**
- > **aplicarea principiului confidențialității informațiilor în activitatea specifică domeniului achizițiilor publice nu va fi condiționată de obținerea unor beneficii personale sau de interesul unor terți.**

(11) Acuratețea informației. Persoanele implicate în procesul de achiziție publică se vor asigura că informațiile oferite pe parcursul activității, vor fi adevărate și corecte și nu vor fi menite să inducă în eroare sau să înșele așteptările.

(12) Interes public și încredere publică. În exercitarea atribuțiilor funcționale, persoanele implicate în procesul de achiziție publică trebuie:

- > **să considere interesul public mai presus de orice alt interes;**
- > **să urmărească obținerea de valoare pentru banii cheltuiți;**
- > **să se comporte de așa manieră încât să contribuie la sporirea încrederii opiniei publice în capacitatea autorităților contractante de a organiza achiziții publice.**

(13) Evitarea manifestării concurenței neloiale. Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică se vor asigura că prin documentația de atribuire nu vor cauza împiedicarea și/sau limitarea participării operatorilor economici la procedurile de atribuire și nici denaturarea concurenței loiale dintre aceștia.

(14) Evitarea manifestării actelor de corupție. Persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică vor lua măsuri de excludere din competiție a operatorilor economici care folosesc practici corupte sau frauduloase în legătură cu procedura de atribuire a contractului.

(15) Evitarea apariției conflictului de interese. Anterior numirii în funcție, la numirea în funcție sau în timpul exercitării acesteia, persoanele implicate în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică au obligația să își administreze interesele private în așa fel încât să prevină apariția unui

conflict de interese. Persoana care a participat la întocmirea documentației de atribuire are dreptul, în calitate de operator economic, de a fi ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, dar numai în cazul în care implicarea sa în elaborarea documentației de atribuire nu este de natură să distorsioneze concurența.

Persoana care participă direct în procesul de verificare/evaluare a candidaturilor/ofertelor nu are dreptul de a fi candidat, ofertant, ofertant asociat sau subcontractant, sub sancțiunea excluderii din procedura de atribuire.

Nu au dreptul să fie implicați în procesul de verificare/evaluare a candidaturilor/ofertelor următoarele persoane:

- a) persoane care dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre ofertanți/candidați sau subcontractanți ori persoane care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre ofertanți/candidați sau subcontractanți;
- b) soț/soție, rudă sau afin, până la gradul al patrulea inclusiv, cu persoane care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre ofertanți/candidați;
- c) persoane despre care se constată că pot avea un interes de natură să le afecteze imparțialitatea pe parcursul procesului de verificare/evaluare a candidaturilor/ofertelor;
- d) persoane care în exercitarea funcției pe care o dețin la nivelul autorității contractante se află în situația existenței unui conflict de interese astfel cum este acesta reglementat de Legea nr. 161/2003 privind unele măsuri pentru asigurarea transparenței în exercitarea demnităților publice, a funcțiilor publice și în mediul de afaceri, prevenirea și sancționarea corupției, cu modificările și completările ulterioare.

Ofertantul/Candidatul/Ofertantul asociat/Subcontractantul/Terțul susținător care are drept membri în cadrul consiliului de administrație/organ de conducere ori de supervizare și/sau are acționari ori asociați persoane care sunt soț/soție, rudă sau afin până la gradul al patrulea inclusiv ori care se află în relații comerciale, astfel cum sunt acestea prevăzute la litera a), cu persoane ce dețin funcții de decizie în cadrul autorității contractante, este exclus din procedura de achiziție.

(16) Evitarea primirii de cadouri și ospitalitate Persoanelor implicate în procesul de achiziții publice le este interzisă solicitarea sau acceptarea de daruri, bani, împrumuturi, cadouri sau avantaje de altă

natură de la societățile sau persoanele cu care colaborează în mod oficial atât pe parcursul derulării procesului de achiziție, cât și pe timpul derulării contractului.

Discuțiile purtate cu reprezentanții operatorilor economici, în afara cadrului de reglementare existent, sunt susceptibile de a fi considerate abatere de la conduita etică în achiziții.

Invitațiile cu caracter social, cele care se referă la evenimente sportive sau culturale, ofertele de vacanțe, precum și ofertele de ospitalitate care includ cazarea sau transportul gratuit trebuie să fie declinate de persoanele implicate în procesul de achiziții publice; ele trebuie raportate nivelului ierarhic superior.

(17) Post - angajările. Persoanele implicate în procesul de achiziții publice vor informa operatorul economic că nu are dreptul de a angaja, în scopul îndeplinirii contractului de achiziție publică, persoane fizice sau juridice care au participat la verificarea/evaluarea candidaturilor/ofertelor depuse în cadrul unei

proceduri de atribuire, pe parcursul unei perioade de cel puțin 12 luni de la încheierea contractului, sub sancțiunea nulității contractului respectiv pentru cauza imorală.

(18) Prevenirea, identificarea și unele măsuri de combatere a corupției în procesul de atribuire a contractelor de achiziție publică. Achizițiile publice implică sume de bani și prin urmare, nu este deloc surprinzător că acestea atrag numeroase persoane care încearcă să canalizeze o parte din acești bani în propriile conturi.

Astfel, este necesar ca măsurile de prevenire și combatere a corupției să fie stabilite pentru ambele părți, atât pentru personalul instituției implicat în procesul de achiziție publică cât și pentru operatorii economici.

Pentru personalul aparatului propriu de specialitate al Spitalul Județean de Urgență Satu Mare aceste măsuri vor viza:

- > reguli clare ale procedurilor de atribuire a contractelor de achiziție publică inclusiv achiziții directe, prin elaborarea de proceduri de proces/operationale;
- > interpretări unitare ale legislației și nu „de la caz la caz”;
- > elaborea și aprobarea codului de conduită;
- > îmbunătățirea transparenței procesului;
- > separarea funcțiilor;
- > aplicarea principiului „patru ochi”;
- > rotirea atribuțiilor personalului implicat în procesul de achiziții publice;

- > activități de consiliere metodologică și instruire în regim continuu;
- > sancțiuni adecvate (disciplinare, civile, penale).

iar pentru ofertanți și contractanți:

- > anularea contractului/comenzii;
- > emiterea de documente constatatoare negative ofertanților/contractanților care nu și-au îndeplinit obligațiile contractuale corespunzător;
- > plata de despăgubiri;

Printr-o conduită etică în achiziții, acceptată de toți cei implicați în procesul de achiziții, se pot limita sau chiar evita consecințele manifestării:

- > **concurenței neloiale**, respectiva oricărui act sau fapt contrar uzanțelor cinstite în activitatea de comercializare a produselor, de execuție a lucrărilor, precum și de prestare a serviciilor;
- > **corupției active**, respectiv a promiterii, oferirii sau dării, cu intenție, de către orice persoană, direct sau

indirect, a oricărui folos necuvenit, către un funcționar public, pentru sine ori pentru altul, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale;

- > **corupției pasive**, respectiv a solicitării ori primirii, cu intenție, de către un funcționar public, direct sau indirect, a unui folos necuvenit, pentru sine ori pentru altul, sau acceptării unei oferte sau promisiuni a unui astfel de folos, în vederea îndeplinirii ori abținerii de la a îndeplini un act în exercițiul funcțiilor sale;
- > **conflictului de interese**, respectiv a situației în care un angajat al autorității contractante are un interes personal de natură patrimonială care ar putea influența îndeplinirea cu obiectivitate a atribuțiilor care îi revin în exercitarea funcției publice.

Art.111. Spețe reglementate și situații cu potențial de risc

În materie de achiziții publice, anumite practici sunt considerate ca elemente care favorizează manifestarea actelor de corupție. Aceste practici pot fi clasificate în două mari grupuri:

- Încălcări ascunse ale regulilor în achiziții publice - aparent regulile ar fi respectate, dar în fapt sunt desfășurate activități ce duc la încălcarea lor (exemple: cerințe excesive care pot fi îndeplinite numai de anumiți operatori economici, modificarea/înlocuirea ofertelor după ședința de deschidere predeterminarea sau preselectia contractanților, un climat al calității scăzute, conexiuni și cunoștințe („pile”), modificarea specificațiilor tehnice sau a cerințelor în cazul achizițiilor directe fără ca acestea

să fie aduse la cunoștința tuturor operatorilor economici care au manifestat interes prin depunerea de oferte de preț etc.)

- Devieri așa zis "legitime" de la procedurile de bază prin aplicarea excepțiilor din legislație, invocate frecvent fără justificări temeinice.

Astfel sunt preferate de regulă modalitățile de achiziții publice care pot produce oportunități pentru obținerea mitei, cum ar fi:

Autoritățile optează pentru selectarea fără concurență a unor consultanți „prietenoși" care nu pot oferi sfaturi;

- Estimarea valorii contractelor de achiziție în raport de prețuri care nu sunt rezultatul concurenței de pe piață;
- Acceptarea unei calități inferioare, față de cerințele specificate în cadrul procesului de achiziție, situație care încurajează la darea de mită;
- Recepționarea unor produse, servicii, lucrări care nu respectă specificațiile tehnice/caietele de sarcini și chiar ofertele;

În domeniul achizițiilor, reprezintă situații potențial generatoare de conflict de interese orice situație care ar

putea duce la apariția unui conflict de interese în sensul celor de mai sus, cum ar fi următoarele, reglementate cu titlu exemplificativ:

- a) participarea în procesul de verificare/evaluare a solicitărilor de participare/ofertelor a persoanelor care dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre ofertanți/candidați, terți susținători sau subcontractanți propuși ori a persoanelor care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre ofertanți/candidați, terți susținători ori subcontractanți propuși;
- b) participarea în procesul de verificare/evaluare a solicitărilor de participare/ofertelor a unei persoane care este soț/soție, rudă sau afîn, până la gradul al doilea inclusiv, cu persoane care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre ofertanți/candidați, terți susținători ori subcontractanți propuși;
- c) participarea în procesul de verificare/evaluare a solicitărilor de participare/ofertelor a unei persoane despre care se constată sau cu privire la care există indicii rezonabile/informații concrete că poate avea, direct ori indirect, un interes personal, financiar, economic sau de altă natură, ori se

află într-o altă situație de natură să îi afecteze independența și imparțialitatea pe parcursul procesului de evaluare;

- d) situația în care ofertantul individual/ofertantul asociat/candidatul/subcontractantul propus/terțul susținător are drept membri în cadrul consiliului de administrație/organului de conducere sau de supervizare și/sau are acționari ori asociați semnificativi persoane care sunt soț/soție, rudă sau afîn până la gradul al doilea inclusiv ori care se află în relații comerciale cu persoane cu funcții de decizie în cadrul autorității contractante sau al furnizorului de servicii de achiziție implicat în procedura de atribuire;
- e) situația în care ofertantul/candidatul a nominalizat printre principalele persoane desemnate pentru executarea contractului persoane care sunt soț/soție, rudă sau afîn până la gradul al doilea inclusiv ori care se află în relații comerciale cu persoane cu funcții de decizie în cadrul autorității contractante sau al furnizorului de servicii de achiziție implicat în procedura de atribuire;
- f) situația în care ofertantul individual/ofertantul asociat/candidatul/subcontractantul propus/terțul susținător organizat ca societate pe acțiuni cu capital social reprezentat prin acțiuni la purtător nu respectă prevederile art. 53 alin. (2) și (3).

Art. 112

(1) Remedii punctuale

Pot fi avute în vedere următoarele măsuri/remedii, în funcție de existența sau nu a unei declarații privind conflictul de interese și de natura conflictului de interese:

- discutarea indiciilor cu persoana în cauză pentru a clarifica situația;
- excluderea persoanei în cauză din cadrul procedurii de achiziții publice, indiferent dacă aceasta este un membru al personalului sau expert/ consultant extern;
- modificarea repartizării sarcinilor și responsabilităților între membrii personalului.

Excluderea angajaților/consultanților cu funcții de decizie aflați în conflict de interese potențial din cadrul procedurii ar trebui să fie avută în vedere nu numai în cazul unui conflict de interese real, dar și în orice situație care oferă motive întemeiate de îndoială cu privire la imparțialitatea angajatului/expertului respectiv (conflicte de interese aparente).

În cazul unui conflict de interese aparent, care în urma verificării interne se constată că nu este un conflict de interese real, remediul este comunicarea publică a acestui fapt, așa încât să nu trezească suspiciuni nefondate asupra integrității autorității contractante și a persoanelor implicate și a transparenței luării deciziilor în procesul sau procedura respectivă de achiziții publice. Este recomandabil să se procedeze la fel și în situațiile conflictelor de interese prevenite și/sau remediate prin remediile amintite.

Asa cum se arată în Ghidul practic elaborat de Comisia Europeană, " În cazuri cu adevărat excepționale, excluderea unei persoane implicate în achiziția publică sau a unui expert s-ar putea să nu fie posibilă din cauza lipsei resurselor sau a faptului că experții respectivi sunt specializați în anumite domenii. În acest caz, autoritatea contractantă ar trebui să se asigure că decizia sa este pe deplin transparentă, ar trebui să stabilească limite precise cu privire la implicarea angajatului/expertului în cadrul procedurii și să se asigure că decizia finală se bazează pe dovezi transparente și echitabile. Ar trebui, de asemenea, să se solicite personalului să înștiințeze autoritățile competente în cazul în care apare un conflict de interese. Toate acțiunile întreprinse ca răspuns la apariția unei situații de conflict de interese într-o anumită procedură de achiziții publice ar trebui susținute cu probe".

(2) Alte remedii specifice. Atunci când autoritatea contractantă identifică un semnal de alarmă într-o anumită procedură de achiziții publice, aceasta, ca parte din remediile specifice în legătură cu acea procedură, ar putea ține cont de următoarele recomandări menite să ajute la remedierea unei potențiale situații de conflict de interese în respectiva procedură:

Pentru a evita publicarea de anomalii în documentația de atribuire, în special acolo unde deja a fost identificat

un semnal de alarmă, se recomandă revizuirea tuturor documentelor procedurii pentru identificarea altor noi indicii;

Se recomandă ca autoritatea contractantă să se asigure că:

- sunt incluse în contract drepturi de auditare și remedii contractuale, după caz;
- membrii comisiei de evaluare a ofertelor sunt selectați în conformitate cu manualul de punere în aplicare a proiectului;
- persoana din cadrul autorității contractante responsabilă cu achiziția, precum și celelalte persoane cu funcție de decizie privind achiziția, din compartimentul intern ce a inițiat achiziția în cadrul autorității contractante, își manifestă disponibilitatea de a răspunde oricăror întrebări procedurale ale comisiei de evaluare (lucru recomandabil a fi inclus în fișa postului acesteia);
- membrii comisiei de evaluare dețin expertiza tehnică necesară pentru a evalua ofertele;
- membrii comisiei au semnat o declarație în care atestă faptul că nu fac obiectul nici unui conflict de interese în executarea îndatoririlor lor, de exemplu, nu există nici o afiliere curentă sau trecută între ei și oricare dintre ofertanți;

Se va evalua orice solicitare de modificare (atât a documentației de atribuire cât și a contractului, ulterior atribuirii acestuia) și verificarea legitimității acesteia, precum și solicitarea de documente justificative, după caz, înainte de se a accepta modificarea respectivă;

Cu ocazia activităților de verificare efectuate de membrii comisiei de recepție din cadrul autorității contractante însărcinați să întreprindă astfel de verificări în respectiva achiziție, în etapa ulterioară atribuirii contractului de achiziție publică, respectiv în perioada încheierii implementării acestuia, verifică dacă bunurile, lucrările și serviciile prevăzute în contract există efectiv. Verificările pot confirma faptul că activitatea se derulează în conformitate cu certificatele de execuție eliberate, că documentele justificative sunt adecvate, că atestările emise de către responsabilii cu acestea privind primirea la timp a bunurilor și serviciilor sunt corecte;

Se recomandă să se solicite audituri anuale tehnice, financiare și de achiziții independente pentru achizițiile cu un grad ridicat de risc și să se organizeze cursuri de formare pentru persoanele cu funcție de decizie în procesele de achiziții publice din cadrul autorităților contractante însărcinate ca responsabili de proiect cu privire la gestionarea contractelor;

Se recomandă, de asemenea, să se facă inspecții la fața locului, realizate de experți tehnici, în cadrul activităților de verificare întreprinse de autoritatea contractantă.

În cadrul unei analize a procedurii de achiziții și de execuție bugetară în ce privește respectiva achiziție, este recomandabil să se verifice în special modul în care au fost monitorizate listele de plată pentru contractul de achiziție așa încât să nu existe plăți efectuate de mai multe ori, iar certificatele de primire a bunurilor și serviciilor să fie corecte.

În vederea exercitării în mod transparent și eficient a funcției publice, astfel încât să nu existe îndoieli cu privire la respectarea și protejarea interesului public, legiuitorul a avut în vedere și un rol activ al autorităților contractante în identificarea, prevenirea și remediarea, precum și în sancționarea administrativă conflictului de interese pentru protejarea interesului public.

Astfel, în fiecare etapă a procesului de achiziții publice, este necesar ca orice fel de situație care ar da naștere unor conflicte de interese să fie prevenită, remediată, combătută și/sau sancționată, dacă este cazul, potrivit legislației în vigoare.

Prin sancționarea faptei de conflict de interese, legiuitorul a urmărit să ocrotească relațiile sociale referitoare la buna desfășurare a activității personalului din cadrul autorităților contractante, activitate care presupune o comportare corectă a celui ce exercită o activitate în cadrul unei autorități publice, instituții publice etc. Rolul sancționării administrative a personalului propriu și a operatorilor economici aflați în conflict de interese în cadrul procesului de achiziții publice îi revine autorității contractante, acolo unde este cazul, potrivit legii.

(3) În cazul în care spitalul, ca autoritate contractantă, identifică o situație potențial generatoare de conflict de interese, are obligația de a întreprinde orice demersuri necesare pentru a stabili dacă situația respectivă reprezintă o situație de conflict de interese și de a prezenta candidatului/ofertantului aflat în respectiva situație o expunere a motivelor care, în opinia autorității contractante, sunt de natură să ducă la un conflict de interese.

Spitalul solicită candidatului/ofertantului transmiterea punctului său de vedere cu privire la respectiva situație.

În cazul în care, spitalul stabilește că există un conflict de interese, adoptă măsurile necesare pentru eliminarea circumstanțelor care au generat conflictul de interese, dispunând măsuri cum ar fi înlocuirea persoanelor responsabile cu evaluarea ofertelor, atunci când le este afectată imparțialitatea, acolo unde este posibil, sau eliminarea ofertantului/candidatului aflat în relație cu persoanele cu funcții de decizie din cadrul autorității contractante.

Art. 113

(1) Declarația privind conflictul de interese în achizițiile publice poate fi văzută ca cea mai importantă

măsură din suta de măsuri ce pot fi luate pentru prevenirea conflictelor de interese, notată în prezentul Cod cu **Anexa 1**. Un model al acestei declarații se află în Anexa 1 a prezentului Cod: Declarația privind conflictul de interese în achiziții publice se va da pentru fiecare achiziție în parte, de către toți cei implicați în respectivul proces de achiziție - persoane cu funcție de decizie, deoarece aceștia sunt cei care ar putea să influențeze derularea procesului de achiziții.

Declarația privind conflictul de interese în achiziții publice se va completa de către persoanele cu funcție de decizie, și cele cu funcție sensibilă, atunci când fiecareia dintre acestea îi este alocată o atribuție în legătură cu respectiva achiziție. Dacă persoana însărcinată să verifice conflictele de interese într-o anumită achiziție publică identifică și alte persoane cu funcție de decizie/care ar putea influența deciziile în respectiva achiziție.

Dacă este cazul, și apare informație nouă, declarația privind conflictul de interese în achiziții publice se va actualiza în fiecare etapă a procesului de achiziții publice, respectiv:

- înainte de atribuirea contractului,
- în timpul implementării acestuia, dacă este cazul (dacă actualizarea este cerută de o modificare contractuală, sau de apariția unui subcontractant nou),
- la încheierea implementării contractului.

(2) Mecanismul intern de verificare a declarațiilor privind conflictele de interese

Declarația privind conflictul de interese trebuie verificată în comparație cu alte surse de informație. Este obligatoriu ca aceasta să fie verificată. Simpla existență a acestei declarații poate să creeze autorității contractante și persoanei care o semnează o falsă senzație de confort și ușurare. Este important ca angajații să știe că declarațiile privind conflictul de interese sunt verificate, abia acest lucru ar putea avea efect descurajant în săvârșirea de conflicte de interese și alte nereguli.

Cine face verificarea?

Verificarea se face de către persoana desemnată de conducerea autorității contractante să facă astfel de verificări. Această persoană poate fi, spre exemplu, responsabilul cu achizițiile sau avertizorul de integritate sau o altă persoană. Această persoană va fi, la rândul ei, persoană cu funcție sensibilă în cadrul autorității contractante în ce privește conflictele de interese.

Este recomandabil ca persoanele însărcinate cu verificările privind conflictele de interese să fie incluse periodic într-un program de rotire a cadrelor (spre exemplu, o dată la doi ani), pentru a se evita formarea de partizanate și pentru a evita stigmatizarea respectivei persoane, care va trebui să facă verificări asupra unor

activității ale colegilor și chiar ale conducerii autorității contractante (cu privire la procesul de achiziții publice unde a identificat semnale de alertă pe care le considera indicii ale unor posibile conflicte de interese). Cu privire la activitățile de semnalare a neregulilor/conflictelor de interese în urma activităților de control/verificare privind conflictele de interese, persoana trebuie să fie protejată în baza principiilor care guvernează protecția avertizării în interes public³¹ acestea neputând fi sancționate, direct sau indirect (prin aplicarea unei sancțiuni inechitabile și mai severe pentru alte abateri disciplinare), în cazul avertizării în interes public nefiind aplicabile normele deontologice sau profesionale ale autorității contractante de natură să împiedice avertizarea în interes public.

Metodologia de avertizare în urma verificării, când în urma acesteia se constată conflicte de interese consumate în care unul dintre participanți face parte din conducerea autorității contractante, este cea din Legea nr. 571/2004 privind protecția personalului din autoritățile publice, instituțiile publice și din alte unități care semnalează încălcări ale legii.

Verificările declarațiilor de către persoana desemnată în acest sens depind de capacitatea și resursele autorităților contractante. Verificările trebuie: să fie proporționale, să asigure echilibrul între nevoia de verificare și nevoia de a păstra lucrurile simple și de a reduce povara administrativă asupra participanților la actul administrativ și să țină seama de valoarea procedurii și de faptul că aceasta este/sau nu este supusă regulilor de achiziții publice.

Când se face verificarea?

Conflictele de interese pot influența orice etapă a luării deciziilor în procesul de achiziții publice, așa încât verificările se vor face în toate etapele procesului de achiziții publice, și după încheierea acestuia, oricând apare vreun indiciu/denunț/semnal de alarmă cu privire la respectiva procedură. Autoritățile contractante trebuie să ia în considerare efectuarea de verificări pentru prevenirea conflictelor de interese pentru detectarea situațiilor potențial generatoare de conflicte de interese la începutul procesului de achiziții și înainte de procedurile în care sunt implicate mai multe persoane cu funcție de decizie din cadrul autorității contractante (ca, spre exemplu, evaluarea ofertelor, implementarea contractului).

Se vor verifica informațiile din următoarele documente:

Declarațiile privind conflictele de interese pe care le semnează toate persoanele cu funcții de decizie din cadrul autorității contractante ;

- Declarațiile privind conflictul de interese pe care le depun operatorii economici în cadrul ofertei;
- Declarație privind datele de identificare ale persoanelor ce dețin funcții de decizie în cadrul autorității contractante și ale persoanelor cu putere de reprezentare din partea furnizorului de servicii auxiliare;

- Documentul Unic de Achiziții European (DUAE) pe care îl completează operatorii economici participanți în procedura de atribuire;
- Avertismentul de Integritate primit de la ANI în SEAP;
- Listele de Verificare ale conflictelor de interese în procesul de achiziții publice.

Autoritatea contractantă va efectua verificări proprii privind conflictele de interese, conform art. 62 din Legea nr.98/2016. Aceasta poate întreprinde următoarele acțiuni, fără a se încălca legislația națională cu privire la protecția datelor:

- în baza unor protocoale de colaborare cu alte instituții ale statului, pentru a avea acces la mai multe informații (spre exemplu cu Oficiul Național al Registrului Comerțului (ONRC), cu Ministerul Finanțelor Publice);
- folosind sursele de date publice deschise (open data), inclusiv verificări de rutină pe internet care ar putea să ofere indicii despre, existența unui conflict de interese, pe care apoi să le coroboreze cu date din alte surse.

Autoritatea contractantă poate programa verificări efectuate de către personalul desemnat să facă verificări din cadrul acesteia sau controale specifice derulate în urma obținerii unor informații externe ori în urma unui raport oficial sau ca urmare a efectuării altor controale inopinate sau planificate, incluse în programul anual de control pe baza analizei riscurilor și/sau aleatorii.

Se recomandă ca persoana desemnată să facă verificări din cadrul autorității contractante și membrii conducerii autorității contractante cărora li s-a raportat o situație de conflict de interese potențial să aibă o abordare moderată și să discute în mod deschis cu persoana în cauză. Scopul discuției este de a afla dacă există un risc de conflict de interese care ar putea periclita procedura și/sau situația persoanei cu funcție de decizie. În acest caz, conducerea autorității contractante trebuie să decidă care ar fi măsurile cele mai potrivite pentru a proteja atât interesele organizației cât și pe cele ale personalului.

În activitatea lor, personalul contractual are obligația de a respecta libertatea opiniilor și de a nu se lăsa influențați de considerente personale sau de popularitate.

Deși informațiile primite de la denunțatori sau obținute din mass-media nu constituie dovezi în sine, denunțatorii și mass-media pot adesea furniza informații utile cu privire la situațiile care ar putea afecta procesul de luare a deciziilor de către autoritățile contractante. Odată intrată în posesia unor astfel de informații, autoritatea contractantă trebuie să utilizeze imediat mijloacele pe care le are la

dispoziție pentru a verifica dacă informațiile pot fi confirmate și dacă ar putea avea un impact asupra procesului de achiziții.

În funcție de gravitatea situației, autoritățile respective ar putea să informeze imediat organele de urmărire penală sau alte autorități competente.

Ipoteza 1: Dacă în urma întreprinderii de către autoritatea contractantă a demersurilor necesare pentru a stabili dacă situația potențial generatoare de conflict de interese respectivă reprezintă un conflict de interese veritabil iar informațiile obținute nu probează existența unui conflict de interese, autoritatea contractantă continuă procedura de atribuire.

Ipoteza 2: În cazul în care rezultatele demersurilor efectuate de către autoritatea contractantă pentru a detecta existența unei situații potențial generatoare de conflict de interese confirmă existența acesteia, autoritatea contractantă:

- a) adoptă măsurile de remediere necesare pentru a proteja procedura de achiziții publice și interesul public subsecvent, respectiv elimină circumstanțele care au generat respectiva situație potențial generatoare de conflict de interese (acestea pot consta în înlocuirea persoanei aflate în conflict de interese, revocarea deciziei de numire a persoanei aflate în conflict de interese, dacă acest remediu este posibil sau eliminarea de la procedura de atribuire a ofertantului/candidatului aflat în conflict de interese dacă nici un alt remediu nu mai este posibil;
- b) dacă conflictul de interese a fost descoperit după semnarea contractului de achiziție publică și niciun alt remediu nu mai este posibil, autoritatea contractantă dispune rezilierea acestuia și reluarea procedurii de achiziții publice în cauză, dacă este posibil. În cazul în care autoritatea contractantă a făcut plăți în respectul contract, încheiat cu încălcarea prevederilor privind conflictul de interese, aceasta va proceda la recuperarea sumelor alocate care reprezintă prejudiciu în speță. Totodată, aceasta informează imediat autoritățile competente;
 - corelează constatările din cazurile de conflicte de interese dovedite (asupra cărora s-a pronunțat definitiv și irevocabil o instanță de judecată) cu alte date confirmate și le utilizează pentru a efectua analiza riscurilor;
 - notează existența respectivului conflict de interese în documentul intern pentru păstrarea evidenței conflictelor de interese;
 - comunică public ce s-a întâmplat, pentru a se asigura că deciziile luate sunt transparente, precum și pentru a descuraja eventualele situații similare.

În cazul în care la nivelul autorității contractante există suspiciuni conform cărora conflictul de interese ar putea fi de de natură penală, autoritatea trebuie, conform legii, în plus față de măsurile menționate mai sus, să notifice organele de urmărire penală pentru a începe urmărirea penală; **Ipoteza 3:** Autoritatea contractantă efectuează demersuri si/sau verificări interne pentru a detecta existența unui potențial conflict de interese, însă complexitatea situației excede mijloacele autorității contractante de a identifica existența unui potențial conflict de interese si de a-l remedia/preveni, astfel încât autoritatea contractantă trebuie să trimită fără întârziere informațiile în cauză autorităților competente (ANI, organe de urmărire penală) pentru ca acestea, cu mijloace superioare de investigație, să continue cercetarea cauzei.

Astfel, în funcție de specificul situației, se pot trasa linii directoare în funcție de anumite criterii care să stabilească ce se comunică public si ce se comunică numai celorlalți ofertanți participanți la respectiva procedură, ținând cont de criterii, precum protejarea datelor, nevătămarea reputației etc. Criteriile de care trebuie să se țină cont când se face comunicarea publică cu privire la un potențial conflict de interese sunt cele stabilite în Legea nr. 544/2001 privind liberul acces la informațiile de interes public.

Spre exemplu, în situația în care există suspiciuni de conflict de interese potențial, autoritatea contractantă nu are obligația să publice imediat un comunicat de presă divulgând numele persoanelor investigate administrativ, întrucât acest lucru ar putea vătăma reputația acestora, dar, autoritatea contractantă poate anunța candidaților în respectiva procedură că examinează o situație potențială de conflict de interese în procedura respectivă si că va comunica în momentul finalizării investigațiilor, detaliile cu privire la această investigație.

Dacă însă alerta în urma căreia autoritatea contractantă si-a început investigația vine din mass-media, ar fi nerecomandabil si lipsit de rațiune si transparență ca autoritatea contractantă să nu comunice deloc sau să neghe că a demarat o investigație, o negare în aceasta situație ar știrbi din credibilitatea autorității contractante si a corectitudinii procedurii de achiziții publice, într-o atare situație fiind recomandabil ca autoritatea contractantă să facă public imediat faptul că a luat cunoștință de alerta din mass-media, s-a autosesizat si a început deîndată o investigație administrativă, a cărei finalizare o va face publică, cu respectarea prevederilor legale referitoare la comunicarea publică a unor informații/date din procedura de atribuire, dacă conflictul de interese a putut fi remediat, si dacă nu, ce sancțiuni s-au luat.

În oricare dintre situațiile exemplificate mai sus autoritatea contractanta trebuie să țină cont de prevederile art. 12 din Legea nr. 544/2001, unde se reglementează excepțiile de la regula publicității informațiilor de interes public. Relevante sunt excepțiile privitoare la: informațiile cu privire la datele personale, potrivit legii;

informațiile privind procedura în timpul anchetei disciplinare (sau penale), dacă se periclitează rezultatul anchetei, se dezvăluie surse confidențiale ori se pun în pericol viața, integritatea corporală sau sănătatea unei persoane; informațiile privind procedurile judiciare, dacă publicitatea acestora aduce atingere asigurării unui proces echitabil ori interesului legitim al oricăreia dintre părțile implicate în proces.

DECLARAȚIE

de confidențialitate și imparțialitate

Subsemnata/subsemnatul, având CNP, nascuta/nascut in, la data, cu domiciliul actual in, in calitate

de membru în comisia de evaluare

pentru procedura de

achiziție organizată de Spitalul Județean de Urgență Satu Mare, cu data limita de depunere oferte in data, ora , in baza deciziei nr /

În temeiul art.129-130 din Hotararea nr.395/2016, coroborat cu art. 60 din Legea nr. 98/2016, declar pe proprie răspundere, sub sancțiunea falsului în declarații următoarele:

- a) nu dețin părți sociale, părți de interes, acțiuni din capitalul subscris al unuia dintre ofertanți/candidați, terti sustinatori sau subcontractanți propusi si nu fac parte din consiliul de administratie/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre ofertanti/candidati, terti sustinatori ori subcontractanti propusi;
- b) nu am calitatea de soț/soție, rudă sau afin, până la gradul al doilea inclusiv, cu persoane care fac parte din consiliul de administrație/organul de conducere sau de supervizare a unuia dintre ofertanți/candidați, terti sustinatori sau subcontractanți propusi;
- c) nu am, direct ori indirect, un interes personal, financiar, economic sau de alta natura, si nu ma aflu intr-o alta situatie de natura sa imi afecteze independenta si imparțialitatea pe parcursul procesului de evaluare;
- d) nu mă aflu în situația în care ofertantul individual/ofertantul asociat/candidatul/subcontractantul propus/terțul susținător are drept membri în cadrul consiliului de administrație/organului de conducere sau de supervizare și/sau are acționari ori asociați semnificativi persoane care sunt soț/soție, rudă sau afin până la gradul al doilea inclusiv ori care se află în relații comerciale cu persoane cu funcții de decizie în cadrul autorității contractante sau al furnizorului de servicii de achiziție implicat în procedura de atribuire;
- e) nu ma aflu în situația în care ofertantul/candidatul a nominalizat printre principalele persoane desemnate pentru executarea contractului persoane care sunt soț/soție, rudă sau afin până la gradul al doilea inclusiv ori care se află în relații comerciale cu persoane cu funcții de decizie în cadrul autorității contractante sau al furnizorului de servicii de achiziție implicat în procedura de atribuire;
- f) nu mă aflu în situația în care ofertantul individual/ofertantul asociat/candidatul/subcontractantul

propus/terțul susținător organizat ca societate pe acțiuni cu capital social reprezentat prin acțiuni la purtător nu respectă prevederile art. 53 alin. (2) și (3) - (2) În vederea respectării principiilor transparenței și tratamentului egal, autoritatea contractantă are dreptul de a solicita, iar operatorul economic are obligația de a comunica datele de identificare a deținătorilor/beneficiarilor reali ai acțiunilor la purtător, în situația în care forma de organizare a operatorului economic ofertant/candidat, terț susținător sau subcontractant la procedură este de societate pe acțiuni, cu capital social reprezentat prin acțiuni la purtător. și (3) Reprezentantul legal al operatorului economic depune o declarație pe propria răspundere cu privire la deținătorii/beneficiarii reali ai acțiunilor la purtător, sub sancțiunile prevăzute de art. 326 din Legea nr. 286/2009 privind Codul penal, cu modificările și completările ulterioare.

În sensul dispozițiilor alin. (1) lit. d), prin acționar sau asociat semnificativ se înțelege persoana care exercită drepturi aferente unor acțiuni care, cumulate, reprezintă cel puțin 10% din capitalul social sau îi conferă deținătorului cel puțin 10% din totalul drepturilor de vot în adunarea generală.

Totodată, mă angajez ca voi păstra confidențialitatea asupra conținutului ofertelor/candidaturilor, precum și asupra altor informații prezentate de către operatorii economici a caror dezvoltare ar putea aduce atingere dreptului acestora de a-și proteja proprietatea intelectuală sau secretele comerciale, precum și asupra lucrărilor comisiei de evaluare/juriului.

Înțeleg că în cazul în care voi divulga aceste informații sunt pasibil de încălcarea prevederilor Legii nr.98/2016, a legislației civile și penale.

Membru al comisiei de evaluare,

**FORMULAR DE INTEGRITATE DATE PRIVIND FACTORUL DECIZIONAL
pentru procedura de licitație deschisă organizată în vederea încheierii unui CONTRACT
FURNIZARE/EXECUȚIE LUCRĂRI/ PRESTĂRI SERVICII -- anunt de participare CN/ ,
publicat la JOUE 2021/ din data de..... ,**

DETALII PERSOANA FIZICA:

NUME:

PRENUME:

SEX:

CNP: _____

EMAIL: _____

TELEFON: _____

CETATENIE: _____

ADRESA DE DOMICILIU

JUDET: _____

LOCALITATE: _

STRADA / NR : _____

DETALII FACTOR DECIZIONAL:

**OBLIGATIA DEPUNERII DECLARAȚIILOR DE AVERE SI DE INTERESE, conf. Legii nr. 176 /
2010, cu modificările și completările ulterioare: DA/NU CATEGORIE FUNCTIE:**

OFERTANTI PARTICIPANTI LA PROCEDURA CN1034466/04.09.2021 CU CARE AM RELATII

DE MUNCA: NR.

CRT DENUMIRE OFERTANT

1 DA/NU

2 DA / NU

3 DA / NU

4 DA / NU

5 DA/NU

MEMBRU INTR-O ASOCIATIE SAU FUNDATIE: DA / NU DENUMIRE ASOCIATIE / FUNDATIE

-
numai daca este membru intr -o asociație / fundație: _____

**SEMNATAR RAPORT PROCEDURA: DA / NU SEMNATAR CONTRACT ACHIZITIE: DA / NU
DATA:**

Semnatura

1 Se completeaza in baza Legii nr. 184 / 2016 privind instituirea unui mecanism de prevenire a
conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică.

FORMULAR DE INTEGRITATE - 2 DATE PRIVIND COMISIA DE EVALUARE pentru

**licitație deschisa organizata in în vederea încheierii unui Contract furnizare/prestări servicii/
execuție lucrări**

DETALII PERSOANA FIZICA:

NUME _____ PRENUME _____

CNP _____

EMAIL _____

TELEFON _____

CETATENIE _____

ADRESA DE DOMICILIU _____

TARA _____

JUDET _____

LOCALITATE _____

STRADA _____ NUMAR _____ BLOC _____ SCARA ____ ETAJ _____ AP _____

OBLIGATIA DEPUNERII DECLARATIILOR DE AVERE SI DE INTERESE: DA/NU CATEGORIE
FUNCTIE: _____

CALITATEA IN COMISIA DE EVALUARE: presedinte cu drept de vot/presedinte comisie fara drept de
vot/membru/membru de rezerva

OFERTANTI PARTICIPANTI LA PROCEDURA cn1034466/04.09.2021 CU CARE ARE RELATII
DE MUNCA:

Nr.Crt. Ofertanti DA/NU

1 DA/NU

2 DA/NU

3 DA/NU

4 DA/NU

ASOGAȚM/FUNDAȚN UNDE ESTE MEMBRU numai daca este membru intr -o asociatie / fundatie:

PARTICIPANT LA DESCHIDERE OFERTE: DA/NU

SEMNETAR RAPORT PROCEDURA: DA/NU

SEMNETAR CONTRACT ACHIZITIE: DA/NU

DATA

SEMNETATURA

1 Se completeaza in baza Legii nr. 184 / 2016 privind instituirea unui mecanism de prevenire a
conflictului de interese în procedura de atribuire a contractelor de achiziție publică.

Art. 114 Obligațiile legale ale autorității contractante privind sancționarea conflictelor de interese

Autoritatea contractantă dispune sancțiuni în cazul nedivulgării unui conflict de interese existent sau al efectuării unor declarații false cu privire la existența unui conflict de interese, în cazul persoanei cu funcție de decizie ce se face vinovată de aceste fapte. "Sancțiunile pe care le poate lua autoritatea contractantă sunt de natură administrativă și disciplinară, și ele trebuie să fie adecvate și să aibă un efect de descurajare a încălcării normelor privitoare la conflictele de interese. Totodată acestea trebuie să fie însoțite de măsuri de reparare a prejudiciului cauzat de conflictul de interese" **Sancțiunile disciplinare** pot lua o varietate de forme, de la emiterea unui avertisment scris, la retrogradare sau demitere. În fiecare caz, astfel de măsuri trebuie să fie conforme cu prevederile legislației incidente, (Legea nr. 53/2003 (Codul Muncii).

Sancțiunile disciplinare pot fi luate numai față de personalul propriu al autorității contractante, nu și față de consultanții/expertii externi implicați în procesul de achiziții publice, așadar, ca să poată fi sancționată nedivulgarea unui conflict de interese sau al efectuării unor declarații false cu privire la conflictul de interese de către consultanți, autoritatea contractantă trebuie să includă prevederi în acest sens în contractele cu aceștia.

Sancțiunile disciplinare se vor aplica numai la rămânerea definitivă a raportului de integritate emis de A.N.I. sau la rămânerea definitivă a cercetării disciplinare întreprinse de autoritatea contractantă.

Sancțiunile administrative, în cazul conflictelor de interese produse/ consumate, unde conflictul de interese nu a putut fi remediat pot fi, după caz:

- excluderea ofertantului ce se află în conflict de interese din cadrul procedurii;
- anularea procedurii, sau a actului procedural viciat de existența conflictului de interese și reluarea acesteia/acestui, dacă este posibil;
- rezilierea contractului de achiziții publice și plata de daune interese;
- excluderea de la participarea la procedurile de achiziții publice pentru mai mulți ani (RF prevede o perioadă maximă de excludere de 10 ani 37 pentru care autoritatea contractantă poate aplica această sancțiune administrativă, în cazul proiectelor finanțate din fonduri europene) a operatorului economic ce s-a aflat în conflict de interese.

În cazul în care există suspiciuni serioase cu privire la un conflict de interese real, deja produs/consumat, autoritatea contractantă are obligația, pe lângă propriile remedii administrative și

sanțiuni disciplinare si administrative pe care le ia în respectiva situație, să sesize organele de urmărire penală, **pentru a se aplica sancțiuni penale**, dacă este cazul.

DISPOZIȚII FINALE

ART. 115 Răspunderea personalului contractual al Spitalului Județean de Urgență Satu Mare

- > încălcarea dispozițiilor prezentului cod de conduită constituie abatere si atrage răspunderea disciplinară a personalului contractual, in condițiile legii, care nu exclude răspunderea civilă, penală, administrativă sau materială.
- > Comisiile interne cu atribuții disciplinare au competența de a cerceta încălcarea prevederilor prezentului cod de conduită si de a propune aplicarea sancțiunilor disciplinare în condițiile Legii nr. 53/2003, republicată, cu modificările ulterioare.
- > In cazurile în care faptele săvârșite întrunesc elementele constitutive ale unor infracțiuni, vor fi sesizate organele de urmărire penală competente, în condițiile legii.
- > Personalul contractual răspunde patrimonial, potrivit legii, în cazurile în care, prin faptele săvârșite cu încălcarea normelor de conduita profesională, aduce prejudicii persoanelor fizice sau juridice.
- > Dispozițiile art. 24, privind păstrarea secretului de servicii și a confidențialității datelor cu caracter personal statuate de Legea nr. 190/2018 sunt aplicabile tuturor categoriilor de personal/salariaților Spitalului Județean de Urgență Satu Mare, inclusiv medicilor ce desfășoară activități în cadrul spitalului în baza unui contract de prestări servicii.

ART.116 Asigurarea publicității codului de conduită

Pentru informarea cetățenilor, se va asigura afișarea Codului de conduită pe site-ul spitalului iar pentru personalul contractual pe rețeaua internă a Spitalului. Totodată, Codul de conduită va fi transmis pe email-ul sectiilor/compartimentelor/servicilor și salariaților (dupa caz), cu obligativitatea întocmirii unui proces -verbal de prelucrare.

Prezentul Cod etic și de deontologie profesională este avizat de către Consiliul Etic al Spitalului Județean de Urgență Satu Mare, care este responsabil de etica în vederea asigurării condițiilor necesare cunoașterii de către angajații spitalului a reglementărilor care guvernează comportamentul acestora, prevenirea și raportarea fraudelor și neregulilor.

ART. 117 Intrarea in vigoare

Prezentul cod de etică intră în vigoare de la data aprobării managerului Spitalului Județean de Urgență Satu Mare a procedurii de sistem Etica si integritate.